

Kakve 'najbolje
studente'
želimo?
STR. 23

Boris Ljubičić
u Sveučilišnoj
knjižnici u Splitu
STR. 12-13

MEFST uveo Skupni
ispit znanja po
uzoru na SAD
STR. 18

god III.
broj 23.
2. studenog
A.D. 2011.
www.unist.hr

universitas

list Sveučilišta u Splitu

Nekoliko pravih i nekoliko pogrešnih pitanja

Piše: Duško Čizmić Marović

Ugledni Financial Times u tekstu pod nazivom "Hrvatska: suđenje za korupciju zasjenilo ulazak u EU" ističe da bi umjesto stalnog naglašavanja antikorupcijske kampanje, Hrvatska jednostavno trebala atmosferu koja će poslovanje učiniti boljim... Isti se glasovi mogu čuti i u zemlji među sudionicima izborne utrke koji se žale da su afere u stranci na vlasti tako zagušile javni prostor da je svaki ozbiljniji razgovor o budućnosti postao potpuno nemoguć.

Društvena odgovornost akademske zajednice

Da li je realno očekivati da u tim dramatičnim okolnostima akademska zajednica pritekne u pomoć ostatku društva preuzimajući na sebe dio uloge posrnutih političkih elita? Polazeći od njene specifične znanstvene odgovornosti prema istini i pedagoške odgovornosti za buduće naraštaje, imajući na umu znanja kojima raspolaže te privilegije autonomije i sigurnosti što ih obilato uživa, od akademske bi zajednice - ili bar od istaknutijih pojedinaca - uistinu trebalo očekivati da se u ovakvoj dezorijentiranosti iskaže postavljanjem barem nekoliko glavnih putokaza. No stanje u samoj akademskoj zajednici ne daje nade u neko njeno duhovnije vodstvo. Naprotiv: cijela je akademska zajednica u nemuštom a dugotrajom sporu s državom o pravcu, vrsti i tempu promjena bez kojih će naša sveučilišta, pa samim tim i naše društvo i naša država sve više zaostajati; u većem dijelu akademskog kruga i ove se jeseni biju bitke oko studentskih participacija (školarina) pri namirivanju tržišne cijene obrazovanja, a na našem se Sveučilištu kao glavno pitanje pokušava nametnuti sukob oko tumačenja prava na rektorsku funkciju.

Samoodgovornost akademske zajednice

Svako od tih pitanja ima svoju svoju posebnu važnost i moguću poticajnu snagu, no lišena smislenoga konteksta sva ona zajedno samo konzerviraju uistinu nezadovoljavajuće stanje stvari u hrvatskom znanstveno - nastavnom pogonu. I naravno, nemilice troše onaj višak energije koji je u sveučilišnim silosima akumuliran zaslugom svih građana Republike Hrvatske, i koji bi u ovim godinama kad nam fali ne toliko kruha koliko pameti, tim istim građanima itekako dobro došao. Dovoljno se sjetiti da je u cijeloj ovoj hrvatskoj trazijskoj drami jedino na našim sveučilištima bilo dovoljno sigurnosti i dovoljno slobode. Dobro, možda tu treba ubrojiti i Crkvu o kojoj smo skoro zaboravili misliti kao o dijelu hrvatskoga društva. Istini za volju, nakon što se dva decenija više manje samo durila što joj se presporo vraća oteto blago, u Crkvi se pred ove izbore stidljivo počinje pomaljati duh obzirnosti prema stvarnim poteškoćama u kojima greca hrvatska katolička većina.

Za ozbiljnu raspravu o odbačenim zakonima

To znači da su glavni zadaci kako ih ovo uredništvo vidi: prvo, upoznavati građanstvo sa splitskom akademskom zajednicu te akademsku zajednicu samu sa sobom; drugo, riječju i slikom prezentirati uspjehe Sveučilišta i promovirati celebritytije drugačije vrste od one na koju smo navikli. A treće, svoju nezaobilaznu kritičku funkciju Universitas će posvećivati isključivo najozbiljnijim razvojnim temama. Zbog toga smo - neposredno nakon propasti Fuchsova pokušaja da sistemskim zakonima akademskoj zajednici u unutrašnjim i vanjskim odnosima nametne nova nova pravila ponašanja - otvorili stranice upravo toj temi. Započnimo izvrsnim rezimeom I. Beškera, i odmah nastavljamo tekstem R. Matasovića izloženom na iznenađujuće ozbiljnom znanstvenom skupu Akademske solidarnosti održanom na zagrebačkom Filozofskom fakultetu paralelno s prosvjedima.

Od Matasovića posuđujemo i naslov uvodnika kojim želimo ponoviti da će se Universitas, sirenskom zovu svih vrsta afera usprkos, bezobrazno tvrdoglavo držati akademske, dakle najkonzervativnije moguće uredničke politike.

TEMA BROJA

Reforma visokog školstva

STR. 10-11, 14-15

Split Case: Perspektiva Dioklecijanove palače očima japanskih arhitekata

STR. 20

EFST na čelu mreže doktorskih studija

STR. 3

Svjetski značajan skup DEMaT u Splitu

STR. 4

universitas ♦ list Sveučilišta u Splitu ♦ **urednički kolegij** ♦ Ivana Akrap-Antić ♦ Petar Bačić ♦ Darija Bralić ♦ Tomislav Čizmić-Marović ♦ Irena Drmić-Hofman ♦ Toni Gamulin ♦ Jure Jerić ♦ Suzana Kačić - Bartulović ♦ Snježana Knezić ♦ Lena Malešević-Perović ♦ Ante Mihovilović ♦ Jelena Mrkonjić ♦ Sandro Nižetić ♦ Ivan Perkov (Zagreb) ♦ Leida Rizvan Sikimić ♦ Ivan Romić ♦ Sagita Mirjam Sunara ♦ Stipe Vudrag ♦ Antonija Žaja ♦ **fotografije** ♦ cropix ♦ **art direktor** ♦ Žarko Tičinović ♦ **glavni urednik** Duško Čizmić Marović ♦ **izdavač** ♦ Sveučilište u Splitu ♦ **za izdavača** ♦ prof.dr.sc. Ivan Pavić, rektor ♦ **adresa redakcije** ♦ Livanjska 5/IV ♦ tel 021/558 263 ♦ fax 021/558 262 ♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/universitas

studentski život

Info u menze

Davor Pavičević (DUMP), Ivan Maček (Potpredsjednik udruge DUMP), Marko Matijević (Predsjednik udruge DUMP), Ivan Žižić (Predsjednik SZ-a), Igor Roglić (Odbor za marketing i informatička pitanja SZ-a)

Projekt Studentskog zbora ima cilj povećati informiranost studenata i brzinu širenja informacija među studentskom populacijom, poboljšati kvalitetu boravka u studentskoj menzi, te privući potencijalne oglašivače

Piše:

MARIJA PLAZONIĆ

Ukoliko ste proteklih dana primijetili novopostavljene televizije i kamere u vašim studentskim menzama, osvjedočili ste se da je čekanje u redovima i vrijeme obroka u menzama i kantinama odsada malo interesantnije. Radi se o novom projektu Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu kojim se želi dostići visoka razina informiranosti studenata, što do sada nije bio slučaj.

Cilj - doprijeti do što više studenata

Svjedoci smo snažne ekspanzije medijskih sadržaja, i važnost brzine rasprostranjivanja informacija putem medija sve više dobiva na značenju, pogotovo u akademskim sredinama. Na splitskom sveučilištu postoji problem širenja pravih informacija među studentima. Informacija je nedovoljno, neravnomjerno su raspršene i do studenata vrlo često dopijaju iskrivljene. Da bi većina studenata dobila obavijest o nekom događanju potrebno je postaviti vijest na nekoliko portala, utrošiti sredstva i vrijeme za izradu plakata i zalijepiti ih na oglasne ploče svih fakulteta. No, ni tada nije sigurno da će informaciju dobiti svi kojima je namijenjena. „Info u menze“ naziv je projekta Studentskog zbora koji se upravo realizira i kojim se željelo doskočiti ovom problemu. Cilj je bio stvoriti jedinstveni informacijski sustav i postaviti ga na žarišta studentskog

okupljanja – u menze. Studentski zbor izvodi projekt u suradnji sa Udrugom mladih programera (DUMP) koji su modelirali informacijski sustav i razvili potrebnu aplikaciju.

Za kraće čekanje u menzama

Ideja se rodila u svibnju prethodne akademske godine kada se unutar Studentskog zbora počelo razmatrati kako realizirati što veći broj kvalitetnih studentskih projekata u vrijeme financijske krize, a istovremeno poboljšati studentski standard. Poznato je da je oglasni prostor na fakultetima jako loše organiziran, plakati i obavijesti nisu dovoljno uočljive pa je bilo jasno da najprije treba smanjiti visoke troškove tiskanja plakata i ostalih oblika obavješćavanja i oglasiti se na drugačiji način.

Za medij je izabrana televizija, te se vrlo brzo pristupilo razradi samog projekta koji košta ukupno oko 50 tisuća kuna i u potpunosti ga financira Studentski zbor. Projekt je počeo, a kada bude realiziran, sve menze i kantine imati će potrebnu opremu putem koje će studenti dobiti sve relevantne informacije (poput novih modela plaćanja školarina, mogućih promjena u obrazovnom sustavu, te obavijesti o raznim sportskim, zabavnim i ostalim događanjima). Poznato je da se zbog nedostatka broja menzi sve više čeka u redovima, pa se u sklopu projekta planira uspostaviti i video veza između menzi kako bi studenti u svakom trenutku imali uvid u vrijeme čekanja u redovima prilikom dnevnih obroka,

Prikaz rada sustava u menzi na FESB-u

kao i dnevni meni u svakoj od menzi.

Investitori, sponzori i oglašivači dobrodošli

U razradi je i ideja emitiranja studentskih radija u menzama za vrijeme obroka, kako bi se boravak studenata u menzama napravio ugodnijim. Time bi se promovirali i StopFM i Radio BB, čije su emisije usko vezane za studentski život i zasada se mogu pratiti samo preko interneta. Ovaj projekt, smatraju u Studentskom zboru, potaknuti će sve više studenata i studentskih organizacija da se aktiviraju jer sve što se dogodi sada će se moći vidjeti i čuti u svakoj splitskoj menzi.

Osim uštede prilikom informiranja i podizanja razine informiranosti, u Studentskom zboru se nadaju da će s vremenom sustav privući razne privatne investitore i tvrtke koje bi kao donatori i sponzori studentskih aktivnosti ovaj sustav mogli iskoristiti za reklamu.

Ivan Maček

(potpredsjednik DUMP-a): „I sami smo studenti, i uvidjeli smo da malo ljudi zna za aktivnosti Studentskog zbora koji bi trebao biti centralno tijelo o čijem radu svi trebaju znati. Ovaj projekt je početak ujedinjavanja svih nas.“

Ivan Žižić

(predsjednik SZ-a): „Mnoge su prednosti ovog projekta: od olakšanog i bržeg informiranja velikog broja studenata do velike uštede novca utrošenog na tisak plakata. Studenti će imati uvid u dužinu redova u svim menzama te na taj način uštedjeti dragocjeno vrijeme odabirući menzu s najmanjim redom.“

Marko Matijević

(predsjednik udruge DUMP): „Nadamo se da će kamere smanjiti vrijeme koje studenti sada provode čekajući u redovima menzi. A pozitivna stvar je i činjenica da će se za vrijeme čekanja sada moći informirati o nadolazećim studentskim događanjima.“

Igor Roglić

(Odbor za marketing i informatička pitanja SZ-a): „Uvođenjem ovog sustava dobili smo odličan medij za distribuciju svih relevantnih informacija i obavijesti većini studentske populacije, te samim time ostvarili uštede i postigli veću razinu informiranosti.“

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva,
arhitekture i geodezije
raspisuje

NATJEČAJ

1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje izvanredni profesor i odgovarajuće radno mjesto za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Geodezija, znanstvena grana Kartografija

2. jednog suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent za znanstveno područje Prirodne znanosti, znanstveno polje Matematika, znanstvena grana Matematička analiza

3. dva suradnika u naslovno suradničko zvanje asistent za znanstveno područje Tehničke znanosti, znanstveno polje Građevinarstvo, znanstvena grana Geotehnika

Na natječaj se mogu javiti osobe oba spola.

Prijave se podnose tajništvu Fakulteta osobno ili poštom u roku od 8 dana od dana objave natječaja, na adresu: Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu, Ulica Matice hrvatske 15, s naznakom - za natječaj-

Pristupnici su dužni ispunjavati uvjete utvrđene Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (Narodne novine br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 45/09), a uz prijavu na natječaj treba u dva primjerka priložiti:

- životopis
- opis nastavne i stručne djelatnosti (točka 1.)
- popis znanstvenih i stručnih radova (točka 1.)
- prijepis ocjena (točke 2. i 3.)
- preslik diplome
- preslik domovnice

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Sveučilište u Splitu
EKONOMSKI FAKULTET
Centar za cjeloživotno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Ekonomski fakultet u Splitu organizira zakonom propisani seminar i stručni ispit za

- a) VODITELJE POSLOVNICE
b) TURISTIČKE VODIČE

Cijena seminara s PDV-om:
voditelj poslovnice: 4.797,00 kn;
turistički vodič: 5.658,00 kn
Uplate na: Ekonomski fakultet - Split,
žiro račun HPB 2390001-1100015220,
model 02, poziv na broj 257.

Prijava i dodatne informacije:
do 16. studenog 2011.
Ekonomski fakultet,
Split, Matice hrvatske 31,
tel. 021/ 430 616,
e-mail: mijacika@efst.hr

DUMP – mladi ali iskusni

DUMP Udrugu mladih programera čini nekolicina mladih, ali već iskusnih i naprednih programera, koji svoja znanja stečena redovnim školovanjem, dodatnim učenjem i entuzijastičnim istraživanjem žele prenijeti ostalima. DUMP promiče računalno programiranje među mladima, pomaže im u postizanju programerske izvrsnosti i priprema ih za zauzimanje mjesta u informatičkom okruženju koje su izabrali za ostvarenje svojih ambicija. Članovi udruge već godinama osvajaju izvrsne plasmane na natjecanjima na području primjene najnovijih softverskih tehnologija, a svoje iskustvo prenose i na mlađe kolege organizirajući besplatna predavanja i mentoriranja natjecateljskih timova.

Ekonomski fakultet u Splitu na čelu međunarodne mreže doktorskih studija

Split postaje sve značajnija destinacija za susret i razmjenu znanja i iskustava ekonomskih stručnjaka

Pise:

MARINA TUDOR*

Ekonomski fakultet u Splitu sredinom je listopada izabran na mandat od dvije godine da predvodi mrežu studija najvišeg akademskog stupnja obrazovanja: CESEnet (Central and South-East European PhD Network). Polugodišnjem sastanku izvršnog tijela te međunarodne mreže nazočili su voditelji doktorskih studija članica mreže, a splitski Ekonomski fakultet predsjedavanje je preuzeo od Ekonomskog fakulteta u Ljubljani.

Mreža Central and South-East European PhD Network

osnovana je 2008. godine radi promicanja suradnje fakulteta srednje i jugoistočne Europe koji nude doktorski studij iz ekonomije i poslovne ekonomije. Mreža omogućava fakultetima da, među ostalim, organiziraju zajedničke kolegije iz specifičnih grana ekonomije, zajedničke istraživačke seminare, razmjenu polaznika i predavača doktorskih studija i intenziviraju suradnju na istraživačkim projektima.

Potvrda kvalitete dokorskog studija

Zajednički cilj svih članica je unapređenje organizacije doktorskih studija razmjennom eksperata i podizanjem

kvalitete doktorskih disertacija, a time i generiranjem značajnih znanstvenih doprinosa primjenjivih u praksi.

Kriteriji za ulazak u mrežu uključuju:

- Institucija treba provoditi doktorski studij prema bolonjskim načelima u polju ekonomije i poslovne ekonomije koji je akreditiran u matičnoj državi.

- Institucija treba svake godine upisivati polaznike na doktorski studij ekonomije i poslovne ekonomije.

- Institucija treba imati kritičan broj akademski kvalificiranih profesora (prema AACSB kriteriju) za predavanje

na doktorskom studiju.

Mrežu Central and South-East European PhD trenutno čine sljedeći fakulteti:

- Faculty of Economics, University of Ljubljana
- Faculty of Economics and Business, University of Maribor

- Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

- Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci

- School of Economics and Business, University of Sarajevo

- Faculty of Business, Economics and Statistics, University of Vienna

- School of Management and Economics, University of

Klagenfurt

- Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu

- Faculty of Business Administration, Corvinus University of Budapest

“Predsjedavanje mrežom Central and South-East European PhD, za Ekonomski fakultet u Splitu još je jedna potvrda kvalitete dokorskog studija koji provodimo”, rekao je prof. dr. sc. Petar Filipić, koordinator mreže. “Osim laskave međunarodne titule, ovo je i odlična prilika da splitski Ekonomski fakultet postigne značajan doprinos radu mreže. U sklopu mreže našim polaznicima omogućen je odla-

zak na predavanje kolegija na drugim fakultetima, ali i dolazak polaznika s ostalih institucija u Split, što nema samo akademski, nego u širem aspektu gledanja i turistički i gospodarski učinak.

Nakon iznimno uspješne doktorske konferencije koju smo ove godine organizirali u Bolu, već su u planu slične manifestacije kojima je cilj susret i razmjena znanja i iskustava najvećih stručnjaka u regiji na polju ekonomije i poslovne ekonomije”, dodao je Filipić.

**Stručna suradnica za poslijediplomske studije*

Ugovor o suradnji sa Sveučilištem Crne Gore

U prigodi proslave 50. obljetnice Instituta za biologiju mora, rektor Sveučilišta Crne Gore prof. dr. Predrag Miranović i rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Ivan Pavić potpisali su ugovor o suradnji. Posebnost toga ugovora je u tome što i formalno definira razmjenu studenata koja je već počela upućivanjem njihovih asistenata na doktorski studij Sveučilišnog studijskog centra za studije mora u Splitu. Ugovor o suradnji predviđa i zajedničko djelovanje u području znanstveno-istraživačkog rada, a jedan od prvih vidova takve suradnje bila bi razmjena rezultata istraživanja jadranskog podmorja te zajednička prijava za sredstva iz EU fonda. (až)

Novi rok za ime tehnologijskog parka

Rok studentima za predaju prijedloga naziva Znanstveno-tehnologijskom parku Splitsko-dalmatinske županije, produljen je do konca zimskog semestra, odnosno 31. siječnja 2012. godine. Ostali uvjeti Javnog poziva, objavljenog 13. srpnja 2011. godine, ostaju nepromijenjeni i dostupni su na web stranicama Splitsko-dalmatinske županije te Sveučilišta u Splitu i njegovih sastavnica.

Tjedan talijanskog jezika u svijetu

Talijansko-hrvatska kulturna udruga “Dante Alighieri” iz Splita obilježila je ovogodišnji 11. tjedan talijanskog jezika u svijetu nizom manifestacija. Tom prigodom održana su dva predavanja: dr. sc. Maja Bezić (Sveučilište u Splitu) predstavila je doktorski rad vezan uz talijanski jezik “Odjeci talijanskog purizma na dalmatinskoj obali; Jezik Vincenza (Vicka) Drage”, a doc. dr. sc. Robert Blagoni (Sveučilište u Puli) održao je predavanje na talijanskom jeziku na temu “Voci e immagini da una guerra mediatica: il caso dell’inserto satirico El Spin”.

Uz predavanja, nastupili su učenici OŠ “Plokite” iz Splita koji su izveli prigodne pjesme i recitacije na talijanskom jeziku, a Marina Lampalov otpjevala je nekoliko talijanskih kancona uz klavirsku pratnju

Kristine Cvitančić. U suradnji s Umjetničkom akademijom iz Splita, u četvrtak 20. listopada u dvorani Tvrdave Gripe održan je koncert klasične glazbe talijanskih autora u izvedbi studenata Odjela za glazbenu umjetnost (Odsjek za pjevanje).

Sveučilište u Splitu predstavilo se učenicima Ekonomsko-birotehničke škole u Splitu sudjelujući u akciji pod nazivom “Info kopča”, koju je organizirao Informativni centar za mlade s ciljem da se splitskim srednjoškolcima predstavne različite institucije, organizacije i udruge. Mladi su imali prigodu čuti o studijskim programima, uvjetima smještaja, prehrani, sveučilišnim i studentskim aktivnostima te ostalim zanimljivim sadržajima Sveučilišta u Splitu, kao i o mogućnostima odlaska na prestižna inozemna sveučilišta tijekom studija u sklopu Erasmus programa međunarodne razmjene studenata.

Svojim predstavljanjem sudionici događaja “Info kopča” mladima su pružili razli-

Predstavljanje učenicima Ekonomsko-birotehničke škole

čite vrste informacija prateći sedam poglavlja Nacionalnog programa za mlade (obrazovanje i informatizacija, zapošljavanje i poduzetništvo, socijalna politika, zdravstvena zaštita i reproduktivno zdravlje, aktivno sudjelovanje mladih u društvu, kultura mladih i slobodno vrijeme te mobilnost, informiranje i savjetovanje).

Uz Sveučilište u Splitu, predstavljanje su bili i psihologinja Janina Pavić, Kazalište Playdram, Sajam ideja, Udruga Most, Info zona, Liga za prevenciju ovisnosti te Hrvatski zavod za zapošljavanje. (až)

Učenici 4. razreda sportske gimnazije iz Larvika u Norveškoj boravili su u našem gradu krajem rujna. Trideset učenika (od kojih su neki vrhunski sportaši u svojim uzrasnim kategorijama) i tri profesora odlučili su svoje stručno usavršavanje – ek-skurziju provesti u Splitu, gradu sporta, te tom prigodom uspostaviti intenzivnu suradnju s Kineziološkim fakultetom.

Norvežani su u tom kratkom boravku, zahvaljujući mladim znanstvenim novacima i asistentima s Kineziološkog fakulteta, imali prigodu posjetiti i običi sve važnije sportske i kulturne objekte u gradu. Tako su

Norveška sportska gimnazija u posjetu Kineziološkom fakultetu

nakon obilaska prostora fakulteta odigrali partiju picigina na plaži Bačvice. Zatim su posjetili sportski centar “Gripe” i pogledali treninge vrhunskih splitskih sportaša. U popodnevnom satima obišli su sportski centar “Bazeni Poljud” te Gradski stadion HNK “Hajduk” na Poljudu, gdje su također pratili treninge i rad naših stručnjaka s djecom različitih uzrasnih kategorija. (až)

Troje splitskih studenata osvojilo Top stipendiju

Na završnoj svečanosti akcije Top stipendije za top studente, nagrađeno je i troje splitskih studenata. To su: Ivan Đepina s Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije, Željka Sanader, studentica Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, te Tina Miletić s Pravnog fakulteta. Domaćin svečanosti bio je predsjednik prof. dr. sc. Ivo Josipović, koji je uručio i prve rate stipendija. (až)

Željka Sanader, Tina Miletić i Ivan Đepina

konferencije

Svjetski značajan skup DEMaT u

RAZGOVARAO:
DUŠKO ČIZMIĆ MAROVIĆ

“DEMaT” (Methods for the Development and Evaluation of Maritime Technologies) održava se od 1993. godine, kao poseban podij za predstavljanje i razmatranje najnovijih znanstvenih metoda inženjeringa u odabranim područjima pomorskih tehnologija i sustava, a posebno u brodskim i ribolovnim tehnologijama, morskim uzgajalištima i oceanografskom inženjeringu. Zbog svojih matematičkih modela, numeričkih simulacija i najsuvremenijih laboratorijskih eksperimenata, kao i zbog primjene novih tehnika široko obuhvatnih testova na moru, “DEMaT” je u centru pozornosti međunarodne znanstvene zajednice, poslovnog sektora i obrazovnih institucija. Predsjednik hrvatskog organizacijskog odbora Alen Soldo za Universitas govori o važnosti skupa.

Kako je ovako značajan simpozij došao u Split?

Da nisam član DEMaT-a od 2005. godine, vjerojatno Split nikada ne bi došao u obzir; ovo je tek drugo mjesto u Europi na kojem se održava DEMaT - nekoliko puta je bio u Njemačkoj, a najčešće u Koreji i Japanu - i prvi put na Mediteranu; atraktiv-

U splitskom hotelu ‘President’ od 26. do 28. listopada, u organizaciji Centra za studije mora Sveučilišta u Splitu, održan je deseti jubilarni znanstveni skup svjetskog značaja ‘DEMaT’11’ o metodama razvoja i vrednovanja morskih tehnologija

nost naše zemlje je dodatni razlog. Zbornik radova sa skupa tiskan je unaprijed i podijeljen sudionicima.

Izlaganja iz svijeta za nas su relevantna, ne samo u užem znanstvenom, nego i u praktičnom, gospodarskom i ekološkom smislu...?

Gospodarski i praktični smisao kod nas je malo problematičan, s obzirom na to da se pokazuju najbolja i najnaprednija dostignuća u svijetu. Na današnjoj su prezentaciji, primjerice, prikazani rezultati istraživanja otprije 15-ak dana. Istraživanje kolege iz Irske prikazalo je utjecaj kočarenja na morsko dno i način na koji se može smanjiti negativan ekološki utjecaj kočarskih alata. Vrlo je zanimljiva bila i prezentacija japanskih kolega koja bi mogla naći primjenu i u našem gospodarstvu. Radi se o korištenju tzv. stereokamera i kompjutorskih modela za izračunavanje točne količine i veličine tuna u uzgajalištima. Ovaj način je potpuno kompjutoriziran i

s odstupanjem od tek 1-2 % izračunava broj tuna, njihovu veličinu i težinu, što je danas jedna od najvažnijih stavki u kaveznom uzgoju tuna. S druge strane, to se kod nas dandanas radi tako da ronilac koji je iskusan u tome uđe u kavez i vizualno procijeni koliko ima tuna u kavezu. Dakle, tehnologije prikazane na DEMaT-u poprilično su napredne kad ih uspoređujete sa stanjem u našoj industriji koja je vezana (ili bi trebala biti vezana) za njih. Kako se na takve tehnologije ne može prijeći preko noći, trebali smo se barem što prije upoznati s njima i njihovim rezultatima, što povećava šansu za njihovo korištenje i implementaciju u budućnosti.

No ipak su hrvatski sudionici imali što ponuditi?

Kolege sa zagrebačkog Fakulteta elektrotehnike i računarstva prikazivali su upotrebu robotike u podvodnim istraživanjima, iznijeli svoja iskustva i metode rada, dok su kolege s Pomor-

skog fakulteta u Splitu iznijeli novije modele izračuna populacije srdele u Jadranskom moru. Sami znamo što srdele znači za naš ulov – svi modeli koji će preciznije izračunavati podatke u vezi srdele izuzetno su značajni. Dva su predavanja bila i s našega, splitskog Studija mora. Prvo kolegice Krželj i Šimat, koje su iznijele nove prijedloge i metode kako bi se monitoring kaveznog uzgoja riba trebao poboljšati i na taj način što bolje zaštititi okoliš Jadranskog mora. Drugu sam prezentaciju imao ja sa svojim asistentom Glavičićem u vezi podvodnoga vizualnog cenzusa vertikalnih grebena, što je, u stvari, nova metoda koja se više-manje prvi put koristi u svijetu i u kojoj smo uspjeli naći određeni kompromis sigurnosti ronjenja i preciznosti prikupljanja podataka.

Na kakvu ste podršku naišli u lokalnoj sredini?

Sveučilište nam je dalo podršku, i materijalnu, a

Alen Soldo

drago mi je da mogu spomenuti da nas je pratila i Splitsko-dalmatinska županija koja nam je uvelike pomogla jednom donacijom, i ovom bih prigodom zahvalio Katarini Šuti, voditeljici Pododdsjeka za ribarstvo i ruralni razvoj Splitsko-dalmatinske županije. Pratila nas

je i Hrvatska obrtnička komora Splitsko-dalmatinske županije na čelu s predsjednikom Miljenkom Kardumom. Institucije su prepoznale važnost ovog kongresa ne samo u znanstvenom, nego i gospodarskom smislu, jer radi se o reklami za Split, no ujedno i za Dalmaciju.

Međunarodni teološki simpozij ‘Teologija, lijepo i umjetnost’

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu organizirao je XVII. međunarodni teološki simpozij, 20. i 21. listopada 2011., o temi “Teologija, lijepo i umjetnost”. Skup je otvorio prodekan za znanost prof. dr. Dušan Moro, a potom se nazočnima obratio i prodekan na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu doc. dr. Hrvoje Relja. Nakon riječi pozdrava, izlaganje o temi “Kako bi suvremena umjetnost mogla nadahnuti teologiju? Suvremeno razmišljanje o slikama kao mogućem izvoru teološkoga mišljenja” održao je prof. dr. Johannes Rauchenberger (Graz, Wien). On smatra da je teško izvidjeti “nalažišta” umjetnosti u kategorijama kontroverzne teologije. Ima previše toga što prijeći put, ne samo zbiljska povijest Crkve, teologije i umjetnosti, gubitak sposobnosti teološkog jezika da prizna umjetnost, nego i zbiljska nužnost, koju zadaje stvarnost. Proces separacije teologije i umjetnosti, “koji ima već dvostoljetnu povijest, ispravlja se i mijenja iz dana u dan: inicijativama približavanja, konkretnim izložbama, djelima konkretnih umjetnika koji uopće ne poznaju tu raspravu otuđenja i samo od sebe obrađuju teme za koje bi se religije trebale osjećati odgovorne: stvaranje

smisla, suočenje s granicama, svjesno zapažanje iskustava sreće i boli, širenje svakodnevnog iskustva na druge, instance i svjetovi koji utemeljuju smisao, postupanje s krivnjom, govor i pjevanje kao slavljenje i hvaljenje božanstva”. Potom je predstavljen zbornik radova s prošlogodišnjega simpozija pod naslovom “Fenomen savjesti”. O zborniku, koji je objavila “Crkva u svijetu”, govorili su prof. dr. Mladen Parlov i doc. dr. Mirko Klarić.

Umjetnost i religiozno

Program drugoga dana simpozija počeo je predavanjem doc. dr. Ivice Žižića (Split) o vjeri i estetici u suvremenom kontekstu od postmodernog stanja do liturgijske obnove, a prof. dr. Ivo Šimat Banov (Split) izlagao je o temi “Distinkcija sakralnog i religioznog u likovnoj umjetnosti”. Predavanja, koja su bila potkrijepljena konkretnim primjerima iz suvremenoga života, izazvala su brojna pitanja nazočnih, kao primjerice: zašto je došlo do toga da su umjetnici postali osjetljiviji za religiozno, a Crkva i liturgija su istodobno postale zatvorene i nezainteresirane za umjetničko? Predavači su ustvrdili da je danas, nažalost, malo pravih umjetničkih djela te da na to utječu

Na simpoziju je sudjelovalo dvanaest predavača s hrvatskih i europskih sveučilišta, a nazočili su mu brojni studenti, nastavnici, umjetnici, vjeroučitelji i zainteresirani laici

kulturna gibanja. Govoreći o ljepoti kao temeljnoj temi u Petoknjižju, doc. dr. Domagoj Runje (Split) istaknuo je da se ideja ljepote skriva ili otkriva u događajima koji tvore glavnu strukturalnu nit Petoknjižja koje počinje stvaranjem svijeta, pa preko izlaska iz Egipta i puta kroz pustinju završava Mojsijevom smrću. Prof. dr. Heinrich Pfeiffer (Rim) govorio je o temi “Temeljni pojmovi za određenje odnosa teologije

i umjetnosti: ljepota, kreativnost, sveto, život i istina ilustrirani primjerima iz figurativne umjetnosti svih vremena”. Naglasio je da za “cijelu vječnost ostaje samo ono što su ljudi znali transformirati, od univerzalnog u Božjoj riječi, u svoj osobni život”.

Više pozornosti posvećivati umjetnosti

Poslijepodnevni dio programa počeo je predava-

njem prof. dr. Thee Filipović (Zagreb) o temi “Otkrivati i naviještati ljepotu Evanđelja - estetska dimenzija kateheze”, a potom je doc. dr. Šimun Bilokapić (Split) govorio o estetskoj kirurgiji i etici. Nakon kratke rasprave i stanke, prof. Nada Babić i prof. dr. Zrinka Jelaska su, uzevši nekoliko hrvatskih pjesnika, progovorile o ljepoti hrvatskoga jezika ali i o približavanju Bogu razot-

krivanjem jezika pjesme. Glumac i književnik Enes Kišević govorio je o metafori svjetla u islamskom i kršćanskom pjesništvu. U tom je vidu izveo niz pjesama kršćanskih i islamskih pjesnika. Nakon završne rasprave, dekan Fakulteta prof. dr. Ante Vučković zahvalio je predavačima na iscrpnim i inspirativnim predavanjima koja su odražavala zanesenost lijepim. Predavanja su

Splitu

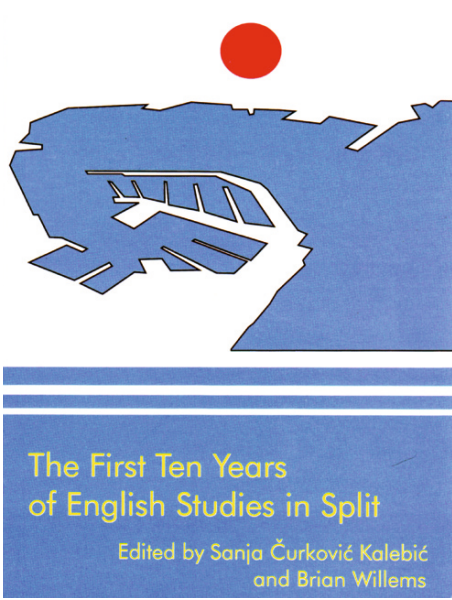
Upravni odbor sačinjavali su predsjednik Mathias Paschen iz Njemačke, Ludvig Karlsen iz Norveške, Chun-Woo Lee iz Južne Koreje, Alexander Nedostup iz Rusije, Pjotr Nowakowski iz Poljske, Barry O'Neill iz Velike Britanije, Hans Polet iz Belgije, Daniel Priour iz Francuske, Alen Soldo iz Hrvatske, Liuxiong Xu iz Kine i Takeshi Yamane iz Japana. Hrvatski organizacijski odbor činili su predsjednik Alen Soldo, Svjetlana K. Šifner, Gorana Jelić i Ivan Jardaš, svi iz Splita, te Zoran Vučić iz Zagreba. 33 prezentacije bile su podijeljene u 5 tematskih cjelina:

- Teoretske i eksperimentalne metode za modeliranje i simulaciju sila, kretanja i varijacija u obliku fleksibilnih morskih struktura pod utjecajem struja, valova i vjetrova;
- Metode analiziranja i predviđanja utjecaja morskih struktura na okoliš;
- Primijenjene metode za istraživanja u ribarstvu i marikulturi;
- Inovacije u istraživanju i prikupljanju i čuvanju podataka te daljinskom odašljavanju;
- Primjena računalnih metoda u pomorskim tehnologijama.

pokazala da naši studijski programi premalo pozornosti posvećuju umjetnosti, estetici i lijepome. Nedostaje, ustvrdio je dr. Vučković, “i bliži dodir sa sveučilišnim institucijama kojima je umjetnost podjednako važna, ako ne i važnija negoli teologiji. Ipak, unatoč ovim nedostacima, čudo je koliko čovjek može uživati u govoru o umjetnosti i teologiji”.

Silvana Burilović

RAZGOVARALA:
IVANA AKRAP-ANTIĆ

Odsjek za engleski jezik i književnost osnovan je 2001. godine, kao jedan od triju odsjeka novoutemeljenog Odjela za humanističke znanosti Sveučilišta u Splitu. Prva generacija studenata splitske Anglistike upisana je u jesen 2001., a povodom desetogodišnjeg jubileja, za Universitas razgovaramo s pročelnicom Odsjeka za engleski jezik i književnost, dr. sc. Sanjom Čurković Kalebić.

Nekoliko riječi o Zborniku...?
Zbornik predstavlja široki spektar specijalizacija koje čine ovaj odsjek i odražava doprinos njegovih nastavnika u nekoliko područja anglističke struke: lingvističkom proučavanju engleskog jezika, proučavanju književnosti na engleskom jeziku te učenju i poučavanju engleskog jezika. Šesnaest priloga u Zborniku daje dobar uvid u znanstveni i nastavni rad na Odsjeku i predstavlja svojevrsni portret Odsjeka. Zbornik je namijenjen stručnjacima u polju filologije, prvenstveno anglistima, te studentima engleskog jezika i književnosti.

skog jezika i književnosti.

Kakva je struktura studijskih programa na Odsjeku?

Studijski programi koji se realiziraju na splitskoj Anglistici strukturom svojih nastavnih sadržaja slijede pozitivnu praksu poučavanja anglističke struke u Hrvatskoj. Programi su izrađeni u skladu sa suvremenim promišljanjima organizacije studija engleskog jezika i književnosti. Na pred-diplomskoj razini program omogućuje stjecanje temeljnih znanja engleske lingvistike i književnosti te daljnji razvoj jezične i komunikacijske kompetencije kao nužnih preduvjeta za nastavak studija na diplomskoj razini. Studijske programe na diplomskoj razini karakteriziraju interdisciplinarni pristup studiju engleskog jezika i književnosti te velik broj izbornih predmeta iz anglističke struke. Ovakva koncepcija diplomskog studija omogućava studentima da uz stjecanje temeljnih kompetencija iz područja užeste struke (poučavanje engleskoga kao stranoga jezika ili prevodenje) razviju i steknu, sukladno svojim interesima,

Jubilej splitske Anglistike

Odsjek za engleski jezik i književnost obilježio je desetu godišnjicu rada objavljivanjem publikacije The First Ten Years of English Studies in Split, zbornika radova sadašnjih i bivših nastavnika na Odsjeku

Dr. sc. Sanja Čurković Kalebić

nove kompetencije u domeni razumijevanja prirode jezika i njegova funkcioniranja u različitim oblicima jezične uporabe.

Kakve su mogućnosti splitskih studenata anglistike za nastavak studija na poslijediplomskim programima na Sveučilištu u Splitu?

Od ove akademske godine diplomirani studenti anglistike moći će nastaviti studij na poslijediplomskom dok-

torskom studiju Humanističkih znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Dva od šest modula toga doktorskog programa omogućavaju doktorandima iz anglističke struke stjecanje doktorata znanosti iz polja filologije. To su modul Lingvistika, čija struktura je izrađena upravo na Odsjeku za engleski jezik i književnost, i modul Književnost i kultura. U proceduri za prihvatanje i prijedlog poslijediplomskog studija

diplomskoga specijalističkog studija Primijenjena lingvistika za poučavanje engleskoga kao stranoga jezika koji je namijenjen diplomiranim studentima anglistike nastavnčkog usmjerenja, a koji je izrađen na Odsjeku za engleski jezik i književnost.

Kako vidite splitsku Anglistiku za 10 godina? Koji su razvojni planovi i koje promjene očekujete?

U prvih deset godina svoga postojanja Odsjek za engleski jezik i književnost je svojom znanstvenom, nastavnom i stručnom djelatnošću ostvario osnovne pretpostavke za uspješan rad i razvoj. U sljedećem razdoblju očekuje se daljnji rast Odsjeka u smislu stjecanja novih znanstveno-nastavnih zvanja i osnivanja katedri. U domeni nastave planira se uvođenje novih izbornih predmeta iz anglističke struke na preddiplomskoj i diplomskoj razini te nastavni angažman nastavnika na poslijediplomskim studijskim programima. Uz nastavak dosadašnjih stručnih aktivnosti posebno se planira daljnje jačanje međunarodne suradnje. Za deset godina splitsku Anglistiku vidim kao respektabilnu Anglistiku i vjerujem da će dvadesetogodišnjicu svoga postojanja uspješno obilježiti rezultatima svoga znanstveno-nastavnog i stručnog rada.

O povijesti Odsjeka

Odsjek za engleski jezik i književnost počeo je s radom uz pomoć stručnjaka s drugih fakulteta Splitskog sveučilišta te stručnjaka s Filozofskog fakulteta u Zadru, Zagrebu, Mariboru i Osijeku. Danas je na Odsjeku zaposleno 15 nastavnika koji realiziraju 90 % nastave na preddiplomskoj razini i 80 % nastave na diplomskoj razini. U nastavnom procesu, u znatno manjoj mjeri negoranih godina, i dalje pomažu vanjski suradnici. Prvi studenti diplomirali su na Odsjeku početkom 2006. godine, a do isteka ak. god. 2010./2011. na Odsjeku je diplomiralo ukupno 226 studenata.

Znanstveni rad na Odsjeku

Od 2002. do 2010. sadašnji nastavnici zaposleni na Odsjeku objavili su ukupno 70 radova, od čega 55 znanstvenih i 15 stručnih. Trideset i tri znanstvena radova objavljena su u inozemnim časopisima i s njima po vrсноci izjednačenim domaćim časopisima (A1 časopisi). U istom, osmogodišnjem razdoblju, članovi Odsjeka objavili su i 7 znanstvenih monografija, od čega dvije kod

inozemnih izdavača te jednu uredničku knjigu. Objavili su i 13 prikaza te 14 prijevoda u domaćim i inozemnim publikacijama. U navedenom razdoblju sadašnji nastavnici na Odsjeku održali su ukupno 94 izlaganja na znanstvenim i stručnim skupovima, i to 38 izlaganja na domaćim i međunarodnim skupovima u Hrvatskoj i 56 izlaganja na znanstvenim i stručnim skupovima u inozemstvu (Velika Britanija, SAD, Nizozemska, Mađarska, Poljska, Belgija, Španjolska, Švedska, Austrija, Francuska, Italija, Grčka, Malta, Bugarska, Rumunjska, Slovenija, Crna Gora itd.). Na Odsjeku je do sada realiziran jedan znanstvenoiistraživački projekt MZOŠ-a (voditeljica prof. dr. sc. Mirjana Bonačić), na kojemu su bila zaposlena 4 znanstvena novaka, a na znanstvenoistraživačkom projektu MZOŠ-a koji se realizira od 2007. (voditeljica prof. dr. sc. Sanja Čurković Kalebić) zaposlena su 2 znanstvena novaka.

Stručne i ostale aktivnosti na Odsjeku

U proteklom razdoblju u

organizaciji Odsjeka organizirano je više od dvadeset gostovanja uglednih anglista, jezičnih stručnjaka i jezičnih konzultanata iz Hrvatske i inozemstva. Isto tako, nastavnici s našeg odsjeka održali su veći broj pozvanih predavanja na međunarodnim konferencijama i sveučilištima u Hrvatskoj i inozemstvu. Viši asistenti dr. sc. Gordana Matas i dr. sc. Antonija Primorac koristili su preddoktorske Fulbright stipendije na sveučilištima u Chicagu i New Yorku. Dvadeset i šest studenata engleskog jezika i književnosti dobili su, u okviru Erasmus programa, stipendije za jednosemestralni boravak na sveučilištima u inozemstvu. Ove godine, u okviru dolazne suradnje unutar Erasmus programa na Odsjeku je jedna studentica iz inozemstva. Studenti objavljuju svoje priloge i sudjeluju u uređivanju fakultetskog časopisa The Split Mind za čije je objavljivanje prije više godina inicijativa došla upravo s Odsjeka za engleski jezik i književnost.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
Sveučilišni studijski centar za stručne studije
raspisuje

NATJEČAJ za izbor

- I. 1 nastavnika u nastavnom zvanju predavač, na radno mjesto predavač, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje elektrotehnika, za granu elektronika
- II. 1 nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje politologija, za granu međunarodni odnosi i nacionalna sigurnost

Pristupnici na natječaj trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 46/07 i 45/09).

Prijavi treba priložiti: životopis pristupnika, presliku domovnice, presliku diplome o odgovarajućoj stručnoj spremi odnosno akademskom stupnju, prikaz stručne i nastavne aktivnosti, popis radova, radove relevantne za izbor (u elektronskom obliku). Sva dokumentacija, osim radova, predaje se u dva primjerka. Za izbor u suradničko zvanje prilaže se i uvjerenje o prosjeku ocjena na dosadašnjem studiju.

Na natječaj se, pod jednakim uvjetima, mogu prijaviti osobe oba spola. Prijave s prilogima podnose se Sveučilišnom studijskom centru za stručne studije Sveučilišta u Splitu, Split, Livanjska 5/III. kat, u roku od 8 (osam) dana od dana objave natječaja u “Narodnim novinama”. Nepravodobne i nepotpune prijave neće se razmatrati.

sveučilišni život

Perica Cetinić: utemeljitelj Studija mora

Prof. dr. sc. Perica Cetinić niz je godina bio pročelnik Sveučilišnog studijskog centra za studije mora te je zaslužan za njegov razvoj i sadašnji položaj kao jedne od sastavnica Sveučilišta u Splitu

Zasluge na temelju kojih se prof. dr. sc. Perica Cetinić predlaže za dodjelu počasnog zvanja professor emeritus u smislu odredbe članka 2. Pravilnika o postupku imenovanja i pravima professora emeritusa na Sveučilištu u Splitu mogu se sažeti u sljedećim točkama:

1. Objavio je 122 rada, od kojih se osobito ističu 3 sveučilišna udžbenika, 11 izvornih i preglednih znanstvenih radova objavljenih u časopisima koji je citiraju u Curent Contents, 23 izvorna znanstvena rada u drugim časopisima i 15 znanstvenih radova sa skupova s međunarodnom recenzijom;

2. Koautor je sveučilišnog

udžbenika na stranom jeziku za koji je dobio međunarodnu nagradu;

3. Bio je voditelj međunarodnog projekta;

4. Bio je član organizacijskog odbora međunarodnog simpozija „Odgovorno ribarstvo i tehnika ribolova“;

5. Nekoliko puta je održao predavanja na stranom visokom učilištu;

6. Bio je 9 godina član Senata Sveučilišta u Splitu u svojstvu pročelnika Sveučilišnog studijskog centra za studije mora;

7. Bio je 9 godina pročelnik Sveučilišnog studijskog centra za studije mora i zaslužan je za njegov razvoj i sadašnji položaj

kao jedne od sastavnica Sveučilišta u Splitu;

8. Bio je 10 godina voditelj studija „Pomorsko-ribarske tehnologije“ koji se kasnije pretvorio u studij „Morsko ribarstvo“ i zaslužan je za njegovo osnivanje, razvoj i rad. Pritom se je pokazao kao vješt organizator i voditelj.

9. Izradio je najveći dio nastavnog programa koji se odnosi na ribarstvene predmete na dodiplomskom četverogodišnjem studiju „Pomorsko-ribarske tehnologije“ te na prediplomskom studiju „Morsko ribarstvo“;

10. Bio je koordinator pri izradi studijskih programa na

Sveučilišnom studijskom centru za studije mora prema Bolonjskom procesu;

11. U potpunosti je izradio nastavni program više obaveznih i izbornih kolegija za preddiplomske i diplomske studije koji se slušaju na Sveučilišnom studijskom centru za studije mora Sveučilišta u Splitu;

12. Sudjelovao je u izradi nastavnog programa poslijediplomskog (doktorskog) sveučilišnog studija „Primijenjene znanosti o moru“ te je u potpunosti izradio nastavni program jednog obaveznog i više izbornih kolegija;

13. Bio je u jednom četvero-

godišnjem mandatu ravnatelj Instituta za oceanografiju i ribarstvo u Splitu u čijem se prostorijama održavala, i sada se održava, najveći dio nastave na studijima Sveučilišnog studijskog centra za studije mora Sveučilišta u Splitu. Iz tog je instituta i zaslugom prof. Perice Cetinića potekla ideja za organizaciju studija, što je i ostvareno.

Smatram da temeljem gore iznesenog ima dovoljno razloga da se prema članku 2. prije citiranog Pravilnika pokrene postupak izbora prof. dr. sc. Perice Cetinića u počasno zvanje professora emeritusa Sveučilišta u Splitu.

Na posljednjoj sjednici Senat je, na temelju prijedloga povjerenstva, izabrao četvero novih professora emeritusa Sveučilišta u Splitu: prof. dr. sc. Tonku Kovačić, prof. dr. sc. Vesnu Roje, prof. dr. sc. Ljerku Šimunković, te prof. dr. sc. Pericu Cetinića. Titula professora emeritusa dodjeljuje se pojedincima koji su ostvarili posebne rezultate u svim dimenzijama akademskog angažmana: znanstvenoj i nastavnoj te međunarodnoj djelatnosti, kao i u angažmanu na unapređenju vlastite institucije i sveučilišta, te naravno, u cjelini svojeg intelektualnog i javnog angažmana. Universitas donosi skraćena obrazloženja prijedloga.

Ljerka Šimunković: jedna od osnivačica splitske humanistike

Prof. dr. sc. Ljerka Šimunković nosi iznimne zasluge za razvoj Sveučilišta te doprinos hrvatsko-talijanskoj kulturnoj razmjeni i međusobnom razumijevanju

Predlažemo Vijeću Filozofskog fakulteta u Splitu da kandidira Senatu Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Ljerku Šimunković za izbor u status professora emeritusa. Naš prijedlog temeljimo na rezultatima znanstvenonastavnog rada, na doprinosu naše kandidatkinje razvoju Sveučilišta u Splitu te na međunarodnoj znanstvenoj reputaciji prof. dr. sc. Ljerce Šimunković, redovne profesorice u trajnom zvanju na Odsjeku za talijanski jezik i književnost.

Rođena je u Dubrovniku 28. lipnja 1941. godine. Pri Klasičnoj gimnaziji u Splitu položila je 1959. godine ispit zrelosti, a 1963. godine diplomirala na Višoj pedagoškoj školi (trogodišnji studij) na studijskoj grupi Povijest i Talijanski jezik. Godine 1974. diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zadru na studijskoj grupi Talijanski jezik i književnost kao A predmet i Engleski jezik s pregledom književnosti kao B predmet. Poslijediplomski studij završila je na Filozofskom fakultetu u Beogradu, gdje je 1982. obranila magistarski rad pod naslovom *Riječi romanskog porijekla u književnim i humorističkim tekstovima u listu "Slobodna Dalmacija"*. Na istom fakultetu obranila je 1988. godine i svoju doktorsku

disertaciju *Mletački dvojezični proglasi u Dalmaciji na talijanskom i hrvatskosrpskom jeziku: problemi jezika i stila*.

Utemeljila Odsjek za talijanski jezik i književnost

Od 1969. do 1983. godine predavala u srednjim školama u Šibeniku i Splitu. Godine 1983. izabrana za predavača za talijanski jezik na Filozofskom fakultetu u Zadru, Sveučilišta u Splitu. Od 1988. do 1990. obavljala dužnost predstojnice Odsjeka za talijanski jezik i književnost. Godine 1992. izabrana u znanstveno-nastavno zvanje docenta, 1996. u znanstveno-nastavno zvanje izvanrednog profesora, 1999. u zvanje redovitog profesora, a 2005. u zvanje redovitog profesora u trajnom zvanju.

Godine 2001. bila je jednim od osnivača i utemeljitelja Odsjeka za humanističke znanosti Sveučilišta u Splitu. Utemeljila je splitsku talijanistiku za koju je napisala plani program rada. Od 2001. do 2005. bila je predstojnik Odsjeka za talijanski jezik i književnost. Od 1. VI. 2004. stalno je zaposlena na Odjelu za humanističke znanosti Sveučilišta u Splitu gdje je obavljala dužnost zamjenika Pročelnika Odsjeka za humanističke znanosti. Od 2005. do 2009. bila je iza-

brani delegat za humanističke znanosti u Senatu Sveučilišta u Splitu.

Prof. dr. sc. Ljerka Šimunković dala je velik doprinos unapređenju Sveučilišta u Splitu jer je 2001. sudjelovala u pionir-

skom poslu stvaranja humanističkih studija kojom je prilikom utemeljila Odsjek za talijanski jezik i književnost pri novoformiranom Odjelu za humanističke znanosti. Sudjelovala je na 54 među-

narodna znanstvena skupa u čitavoj Europi, a ponajviše u Italiji, sa svojim zapaženim znanstvenim radovima.

Predavačica na renomiranim institucijama

Pozvani je predavač na renomiranim znanstvenim institucijama Institutu Coremans u Bruxellesu, Istituto dell'Enciclopedia italiana u Rimu, Università degli Studi di Padova, Università degli Studi di Chieti-Pescara, Comunità degli italiani u Puli, Knjiga Mediterana u Splitu, Međusveučilišnom centru u Dubrovniku itd.

Angažirala se i na ostvarenju mobilnosti studenata i djelatnika u okviru projekta Erasmus, te je boravila na Università degli Studi di Chieti-Pescara kao gostujući profesor u ljetnom semestru 2006. i u ljetnom semestru 2011. Predavala je na *Summer School* pri Univesità di Bologna od 2007.-2009.

Član je uglednih međunarodnih znanstvenih udruženja "Associazione Internazionale dei Professori d'Italiano", "Società linguistica italiana", Centro Internazionale per lo Studio e la Didattica dell'Italiano e dei Dialetti pri Università degli Studi di Chieti-Pescara i CIRIV (Centro Interdipartimentale Internazionale di Ricerca sul Viaggio) pri Università della Tuscia, Italija.

Voditeljica niza projekata

Utemeljiteljica i dugogodišnja predsjednica hrvatsko-talijanske kulturne udruge Dante Alighieri koja u gradu Splitu ima neprolazne zasluge za povezivanje

talijanske i hrvatske kulture.

Naša kandidatkinja dobitnica je četiriju međunarodnih visokih priznanja za znanost. Voditeljica je niza projekata, među kojima i međunarodnog projekta NEPTUNE. Pod njenim mentorstvom izrađeno je sedamdeset pet diplomskih radova te nekoliko magistarskih i doktorskih radova. Sudjelovala je u realizaciji poslijediplomskog studija na Sveučilištu u Rijeci, a uključena je i u poslijediplomski studij na Filozofskom fakultetu u Splitu.

Član je uredništva nekoliko stranih znanstvenih časopisa (Cimbas iz San Benedetto del Tronto i Adriatico / Jadran, Università degli Studi di Chieti-Pescara. Imala je 7 znanstvenih novaka od kojih je 5 već doktoriralo, a s njima je u koautorstvu objavila niz znanstvenih radova. Objavila je 17 znanstvenih monografija i preko stotinu znanstvenih i stručnih radova.

Zasluge Ljerce Šimunković za razvoj Sveučilišta, za utemeljenje splitske talijanistike, za povezivanje i hrvatsko-talijansku kulturnu razmjenu i međusobno razumijevanje, njen znanstveni rad i visoka međunarodna reputacija, njen nastavni doprinos i njeno mentorstvo nizu znanstvenih novaka koji će biti dostojni nasljednici svoje mentorice, njeni projekti te širina i kompleksnost njenih romanističkih znanstvenih istraživanja jesu nepobitne činjenice na kojima temeljimo naš prijedlog da Vijeće Filozofskog fakulteta u Splitu istakne svoju kandidatkinju Senatu Sveučilišta u Splitu za izbor u počasni status profesora emeritusa.

Tonka Kovačić: izuzetan doprinos spoznajama u znanosti i obrazovanju

Znanstvena istraživanja prof. dr. sc. Tonke Kovačić i njezina istraživačkog tima rezultirala su objavljivanjem osamdesetak izvornih znanstvenih radova od kojih je 26 objavljeno u prestižnim međunarodnim časopisima koje citira Current Contents i 13 u zbornicima radova s međunarodnih znanstvenih skupova. Rezultate svog znanstvenoistraživačkog rada učinila je dostupnima znanstvenoj javnosti kroz pozvana predavanja te izlaganja na velikom broju međunarodnih i domaćih znanstvenih skupova.

Izrada programa za više studija

Na KTF-u obnašala je funkcije prodekanice, pročelnice Odsjeka za inženjerstvo i tehnologije, predstojnice Zavoda za organsku tehnologiju u više mandata, voditeljice poslijediplomskih studija, predsjednice Savjeta, predsjednice Sindikalne podružnice Fakulteta.

Bila je predsjednica Hrvatskog kemijskog društva-podružnice za Dalmaciju. Veoma je važan doprinos prof. Tonke Kovačić osnivanju i operacionalizaciji različitih studija na Kemijsko-tehnološkom fakultetu. Izradila

je programe za više studija na dodiplomskoj i poslijediplomskoj razini, a također je osmislila i ustrojila novi smjer "Kemija i tehnologija mediteranskih kultura".

Izvodila je nastavu na svim studijskim razinama kako na matičnom fakultetu, tako i na drugim fakultetima Sveučilišta u Splitu i Zagrebu. Kruna njezinih višegodišnjih predavanja je objavljivanje sveučilišnog udžbenika "Struktura i svojstva polimera". Ovo djelo jedino je ovakve vrste i opsega objavljeno na hrvatskom jeziku, a pokriva istoimeni kolegij koji se sluša na više srodnih tehničkih fakulteta.

Kao priznanje za velike zasluge za polimerstvo u Hrvatskoj izabrana je 2007. za počasnu članicu Društva za plastiku i gumu. Dugogodišnja je znanstvena savjetnica znanstvenog časopisa "Polimeri". Njezina znanstvena reputacija rezultirala je uređivanjem, kao gošća urednica, prigodnog broja časopisa Polimeri (četdeset godina Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu), članstvom u programskim odborima znanstvenih skupova, pozvanim predavanjima na znanstvenim i stručnim skupovima, recenziranjem veli-

Njezin sveučilišni udžbenik "Struktura i svojstva polimera" jedino je djelo ovakve vrste i opsega objavljeno na hrvatskom jeziku, a pokriva istoimeni kolegij koji se sluša na više srodnih tehničkih fakulteta

kog broja znanstvenih projekata za Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH, poticaja za podjelu državnih nagrada za znanost, studijskih programa preddiplomskih, diplomskih, poslijediplomskih doktorskih i specijalističkih studija za Nacionalno vijeće za visoko obrazovanje RH i Sveučilište u Splitu, sveučilišnog priručnika te više skripti i nastavnih materijala KTF-a.

Dobitnica Plakete Sveučilišta

Članica je znanstvenog i organizacijskog odbora međunarodnih znanstvenih skupova: Symposium on Environmental Management, SEM 2011, Zagreb i POLYCHAR 20 World Forum on Advanced Materials, Dubrovnik, 2012. Također, članica je Society of Plastics Engineers, Connecticut, USA. Recenzirala je niz znanstvenih radova objavljenih u renomiranim međunarodnim časopisima: Polymer Degradation and Stability, Journal of Thermal Analysis and Calorimetry, Polymer Engineering & Science, Thermochimica Acta i domaćem časopisu Polimeri. Recenzent je znanstvenih projekata za

Slovenian Research Agency. U cilju usavršavanja kratko je boravila u institutima tvrtki Pye Unicam u Cambridgeu te Perkin-Elmer u Zürichu.

Uspostavila je suradnju sa znanstvenicima iz srodnih područja s drugih fakulteta i sveučilišta u Hrvatskoj. Bila je glavni istraživač na tri znanstvenoistraživačka projekta, suvoditelj kolaborativnog projekta u kojem je bilo uključeno šest podprojekata s pet hrvatskih fakulteta, suvoditelj (suradna institucija) složenog tehnološkog istraživačko-razvojnog projekta te suradnik na više znanstvenih projekata. Kao priznanje za ukupan znanstveno-istraživački i nastavni rad Sveučilište u Splitu dodijelilo joj je 2007. godine Plaketu Sveučilišta. Temeljem navedenog vidljivo je da cjelokupni rad prof. dr. sc. Tonke Kovačić u razdoblju od 1964. do 2010. godine, od asistenta do redovitog profesora u trajnom zvanju, predstavlja izuzetan doprinos razvoju i proširenju spoznaja iz područja polimera i polimernih materijala u znanosti i obrazovanju te predstavlja njene posebne zasluge za razvoj i napredak kako Kemijsko-tehnološkog fakulteta tako i Sveučilišta u Splitu.

Vesna Roje: velika međunarodna reputacija, znanje i iskustvo

Grupa od čak 9 mladih znanstvenika na Sveučilištu će nastaviti raditi ono što je prof. dr. sc. Vesna Roje započela

Vesna Roje rođena je 1944. godine. Radi na FE-SB-u više od 45 godina. U zvanje redoviti profesor u trajnom zvanju izabrana je 2003. godine. Prof. Roje odlučila je ići u mirovinu premda ima ugovor o radu za još 3 godine jer smatra da mladi ljudi mogu i zaslužuju nastaviti raditi uspješno (i još uspješnije prema njezinim riječima) u području u kojem je ona radila. Naime, grupa od čak 9 mladih znanstvenika na Sveučilištu će nastaviti raditi ono što je ona započela. Treba naglasiti da je predložena pri zadnjem izboru zadovoljavala i znatno više od nužnih uvjeta za izbor propisanim važećim zakonom, uvjetima Nacionalnog vijeća za znanost i Rektorskog zbora. Kao autorica i koautorica objavila je više od 200 znanstvenih radova, a samo od zadnjeg izbora u zvanje redoviti profesor: 5 radova u CC časopisima, 8 poglavlja u knjizi, 4 pozvana predavanja na međunarodnim skupovima, 50 radova u zbornicima radova s međunarodnom recenzijom itd., a za ove radove citiranost, bez samocitiranosti, prema bazama SCOPUS i Web of Sci-

ence evidentirana je 26 puta – od čega samo u IEEE i IEE Transactions 12 puta, u drugim značajnim međunarodnim časopisima 11 puta, te u radovima IEEE konferencija 3 puta.

Posebne znanstvene i nastavne zasluge za razvoj i napredak Sveučilišta

U 45-godišnjem nastavnom radu sudjelovala je u nastavi na Stručnom, Sveučilišnom, Preddiplomskom, Diplomskom i Poslijediplomskom studiju na ukupno 21 kolegiju od kojih je najveći dio sama postavila i nadograđivala. Kao predavač i mentor surađivala je i na poslijediplomskom studiju u suradnji s Wessex Institute of Technology, UK. Time je zadovoljen nužni uvjet da bi se prof. Roje kvalificirala za dodjelu ovog počasnog zvanja. Ono što prof. Roje, međutim, čini i iznimno zaslužnom, odnosno čime je dokazala i posebne znanstvene i nastavne zasluge za razvoj i napredak Sveučilišta, posebno svojom međunarodnom priznatošću, šire je opisano u obrazloženju prijedloga, a ovdje

će biti izdvojeno samo nekoliko natuknica:

- Kao pozvani straživač/predavač boravila na 6 sveučilišta (u Velikoj Britaniji, Italiji, Slovačkoj, Mađarskoj, Južnoj Africi, Nizozemskoj; Predavala na DAA Summer School u Sozopolu). Kao partner EU projekta Marie Curie, PEM više puta boravila u Thales Nederland BV, Hengelo, Nizozemska;
- Vodila 8 međunarodnih projekata;
- Vodila 5 nacionalnih znanstvenih projekata, kao i brojne znanstvene projekte i zadatke u razdoblju od 1967. do 1990. godine;
- Dobila nagrade i priznanja: Dva rada nagrađena na konferencijama (EMC Zurich '97 i ETAN XXIX 1985), Priznanje IEEE COMSOC (2010); Nagrada IEEE EMCS Chapter of the Year (2008), Nagrade IEEE Hrvatske Sekcije (2008) i IEEE EMCS (2006) i dr.;
- Samostalno organizirala i predsjedavala 9 međunarodnih znanstvenih skupova, a bila aktivna još i kao suorganizator 31 znanstvenog skupa;
- Član Editorial Advisory Board of the SciTech Series on EMC, kao i Associate Edi-

tor of the WIT Press Series; Ko-editor dvije znanstvene knjige (WIT Press);

- Članica Izdavačkih odbora časopisa kao i znanstvenih odbora brojnih skupova;

- Recenzent znanstvenih knjiga (domaćih i stranih izdavača), kao i radova u eminentnim znanstvenim časopisima (npr. IEEE Transactions) i na znanstvenim skupovima;

- 2010. godine izabrana za člana Board of the Directors of the IEEE EMC Society;

- Članica Matičnog odbora za Elektrotehniku i Računarstvo;

- Redovita članica Akademije tehničkih znanosti i Fellow of the WIT Institute, UK;

- Kao koordinator i ekspert programa CEEPUS i voditelj međunarodnih projekata organizirala usavršavanje brojnih istraživača na prestižnim EU sveučilištima.

Treba napomenuti da bi dodjelom ovog počasnog zvanja prof. Roje, temeljem njene stečene međunarodne reputacije, svojim znanjem i iskustvom mogla efikasno i dalje doprinositi razvoju i napretku Sveučilišta.

knjige

‘Poslovno vođenje’ za teoriju i praksu

PIŠE:
DR. SC.
IVANA
BULOG

U izdanju M.E.P. d.o.o., početkom ovog mjeseca objavljena je knjiga ‘Poslovno vođenje’, autora prof. dr. sc. Marina Buble. Autor je ovom knjigom popunio poprilično prazan prostor; naime, domaće literature koja proučava složenu i dinamičnu problematiku poslovnog vođenja gotovo da nema, pa je ova knjiga obvezno štivo za sve zainteresirane za problematiku

Knjiga obuhvaća ključne i relevantne aspekte poslovnog vođenja te ih na jasan i razumljiv način približava zainteresiranom čitatelju. Na 312 stranica, sadržajno podijeljenih u sedam poglavlja, autor obrađuje četiri ključne komponente vođenja: (1) vodstvo, (2) motiviranje, utjecanje i inspiriranje, (3) interpersonalne odnose, grupe i konflikte, (4) komuniciranje te dodatno analizira razvoj, etiku i društvenu odgovornost vodstva. Autor je svakom poglavlju prišao studiozno koristeći se pritom zavidnim brojem bibliografskih jedinica. Teorijsko-analitički, dijelove teksta obogatio je brojnim ilustracijama

koje logično prate tekst, što čitatelju posebno olakšava razumijevanje te kompleksne materije.

Iscrpna analiza elemenata poslovnog vođenja

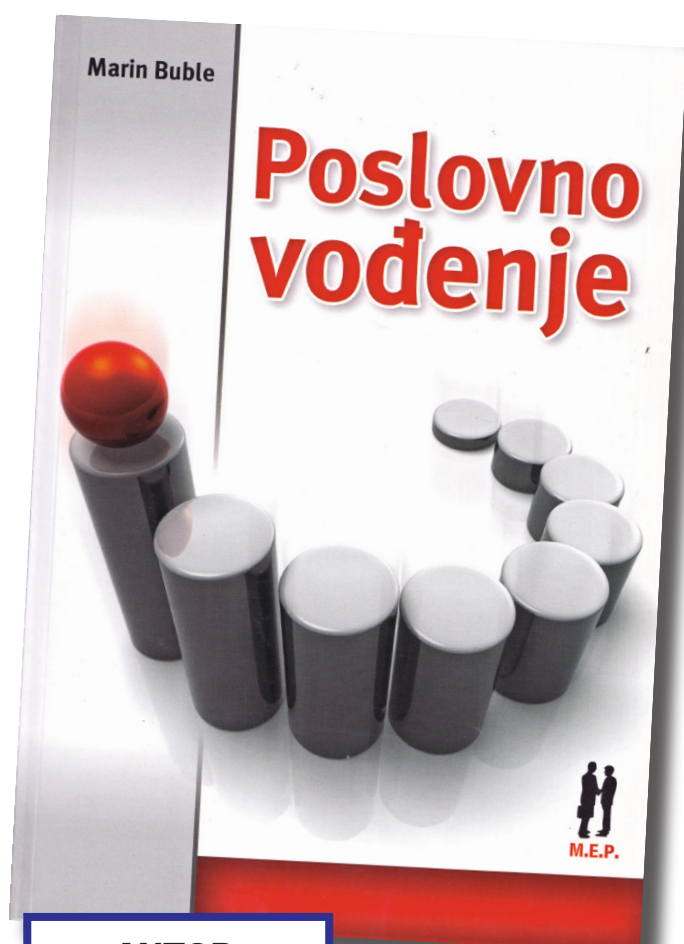
U prvom, uvodnom dijelu autor razgraničava pojmove menadžmenta i vođenja, pojmovno određuje i determinira sadržajne komponente vođenja. Na samom početku drugog poglavlja iscrpno pristupa pojmovnom određivanju vodstva te definiranju njegovih elemenata, funkcija i dimenzija, razjašnjavajući čitatelju dosadašnju složenost i konfuznost koja u ovom pogledu prevladava u literaturi.

Ovo poglavlje zaključuje izlažući temeljne odrednice pristupa vodstvu. U trećem poglavlju autor analizira drugu komponentu vodstva, fokusirajući se posebno na svaki od njezinih elemenata – motiviranje, utjecanje i inspiriranje. U četvrtom dijelu pozornost je posvećena svakom od elemenata treće komponente vodstva, pa tako autor objašnjava značenje interpersonalnih procesa, grupa i konflikta u poslovnom vođenju. U petom dijelu analizira osnove, vidove, stilove, kanale, oblike i prepreke komuniciranja. Knjigu završava šestim i sedmim poglavljem, u kojima čitatelju daje nova znanja važna za razumijeva-

nje vodstva u suvremenim organizacijama – analizira razvoj, etiku i društvenu odgovornost vodstva.

Za teoretičare, praktičare i studente

Knjiga “Poslovno vođenje” zasluži brojne pohvale jer čini jedinstvenu građu za razumijevanje ove kompleksne materije čije je poznavanje danas prijeko potrebno svakom uspješnome menadžeru. S obzirom na to da autor izučava sadržaj relevantan za teoriju i praksu vođenja, knjiga je vrijedan izvor znanja za teoretičare, praktičare te studente biznisa i menadžmenta na svim

AUTOR:
prof. dr. sc.
Marin Buble

RECENZENTI:
prof. dr. sc.
Pere Sikavica
prof. dr. sc.
Marčelo Dujanić

IZDAVAČ:
M.E.P. d.o.o.

razinama studija. Riječ je o knjizi koja će zasigurno postati neizostavna literatura u različitim obrazovnim institucijama i koja će se naći na policama svakog pojedinca koji jest ili želi biti uspješan vođa u suvremenim poslovnim i neposlovnim organizacijama. Čitajući knjigu, dodatno se otvaraju brojna pitanja važna za suvremeno poslovanje, pa se može očekivati da će inspirirati znanstvenike i praktičare na daljnje istraživanje i bavljenje ovom problematikom.

Aktualnost pedagogije Marije Montessori

PIŠE: PRED. MR. SC.
BRANIMIR MENDEŠ*

Skup je održan prigodom 20. godišnjice djelovanja Dječjeg vrtića “Montessori dječja kuća” u Splitu. Konferenciji je prisustvovao velik broj teoretičara i praktičara Montessori pedagogije.

U ponedjeljak, 17. listopada ove godine, u Gradskoj knjižnici Marka Marulića u Splitu, samo pola godine nakon održane konferencije, upriličena je promocija znanstvene monografije “Pedagogija Marije Montessori – poticaj za razvoj pedagoškog pluralizma”. Monografija je proizašla iz izlaganja sudionika konferencije, a njezini su urednici: dr. sc. Hicela Ivon, Ligija Krolo i mr. sc. Branimir Mendeš. Autori pojedinih poglavlja su znanstvenici, teoretičari i praktičari odgoja i obrazovanja (njih 21) iz različitih europskih zemalja. U monografiji su zastupljeni autori iz Njemačke, Švedske, Srbije, Makedonije i Hrvatske. Svaki od autora iz pojedinoga kuta razmatra i promišlja Montessori pedagogiju.

Suvremena mogućnost primjene Montessori pedagogije

U predgovoru Ligija Krolo ističe da monografija nije pisana s namjerom stručnog prikaza dosadašnjih dosti-

Dječji vrtić ‘Montessori dječja kuća’, Filozofski fakultet u Splitu – Odsjek za predškolski odgoj te Hrvatsko Montessori društvo iz Zagreba u travnju ove godine bili su organizatori prve međunarodne znanstvene konferencije pod nazivom ‘Pedagogija Marije Montessori – poticaj za razvoj pedagoškog pluralizma’

gnuća Montessori pedagogije u teoriji i praksi, nego prije svega da su temeljne postavke Montessori pedagogije rasprave s različitih motrišta da bi se ukazalo na mogućnosti primjene te pedagogije u suvremenim uvjetima.

Nakon predgovora nižu se prilozi autora: Herbert Tschamler, Karin Kortschack-Gummer, Isidor Graorac, Silivija Philipps Reicherzer, Ulla Wikefeldt, Ligija Krolo, Narciza Buczynski, Milan Matijević, Elisabeth Christl, Theodor Hellbruegge, Joachim Dattke, Alma Tasevska, Alfred Hinz, Hicela Ivon, Branimir Mendeš, Dunja Špoljar, Višnja Rajić, Marko Jurčić, Ivan Markić i Magdalena Mi- očić. Tematika je vrlo široka,

a razmatraju se:

- a) antropološki, estetski i psihološki aspekti Montessori pedagogije
- b) glavni motivi Montessori pedagogije s aspekta poticanja cjelovitog razvoja djeteta
- c) povijesni pregled Montessori pedagogije i njezina aktualnost
- d) Montessori pedagogija u kontekstu pedagoškog i školskog pluralizma
- e) primjena Montessori pedagogije u državnim odgojno-obrazovnim ustanovama.

Prigodno slovo o knjizi kazali su i izv. prof. dr. sc. Marko Trogrlić, dekan Filozofskog fakulteta u Splitu, dr. sc. Bernard Bekavac s Fakulteta za tehniku i znanost iz Chura

(Švicarska), Michaela Bekavac iz Montessori udruge u Konstanzu (Njemačka), izv. prof. dr. sc. Stjepan Rodek s Filozofskog fakulteta u Splitu kao recenzent monografije, te doc. dr. sc. Hicela Ivon u ime urednika monografije. Program promocije vodila je Ligija Krolo, prof., ravnateljica Dječjeg vrtića “Montessori dječja kuća” iz Splita.

Dr. sc. Marko Trogrlić kao dekan Filozofskog fakulteta u Splitu, na kojem se izvodi studij predškolskog odgoja, kao i drugi edukacijski studiji, pohvalno je govorio o suradnji Dječjeg vrtića “Montessori dječja kuća” s Filozofskim fakultetom u Splitu te izrazio želju da će se suradnja nastaviti i dalje.

Dr. sc. Bernard Bekavac te Michaela Bekavac govorili su o suradnji Montessori udruge iz Konstanz (Njemačka) s Dječjim vrtićem “Montessori dječja kuća” tijekom niza godina.

Bogat i inspirativan potencijal Montessori koncepcije

Kao recenzent knjige, dr. sc. Stjepan Rodek, izvanredni profesor opće pedagogije i didaktike na Filozofskom fakultetu u Splitu, istaknuo je da knjiga popunjava veliku prazninu na našem tržištu. Evidentno je, istaknuo je dr. Rodek, da su monografijom uokvirene vrlo značajne teme

za suvremeno obrazovanje. Izborom, te osobito primjerenom obradom izabranih tema autori su bez sumnje ostvarili kvalitetan doprinos teoriji i praksi odgoja. Pri tome valja istaknuti i način izlaganja o navedenim temama, koji je u dovoljnoj mjeri analitičan i sustavan, ali i prožet implicitnom i eksplicitnom namjerom da se pomogne odgojiteljima, učiteljima i roditeljima u odgojno-obrazovnoj praksi, te da ih se uputi na bogat i inspirativan potencijal odgojne koncepcije Marije Montessori. Stoga je i monografija “Pedagogija Marije Montessori – poticaj za razvoj pedagoškog pluralizma” vrlo koristan prilog suvremenoj pedagoškoj teoriji u nas.

Dr. sc. Hicela Ivon, docentica za predškolsku pedagogiju na Filozofskom fakultetu u Splitu, istaknula je da kad želi rasvijetliti neki problem, poseže za originalnim raspravama Marije Montessori, čija pedagoška misao ni više od stotinu godina nakon nastanka ne gubi na aktualnosti. Na samom kraju promocije Ligija Krolo izrazila je želju da monografija pridonese daljnjoj popularizaciji i razvoju Montessori pedagogije kako u našoj zemlji, tako i šire.

* Pročelnik Odsjeka za predškolski odgoj, Filozofski fakultet u Splitu

Diplomski rad Ivane Marasović s EFST-a najbolji na CROMAR-u

Na dvadeset i drugu CROMARKonferenciju, pod nazivom 'Marketing Challenges in New Economy', Katedra za marketing EFST-a nominirala je na natječaj za najbolji diplomski rad – rad Ivane Marasović, mag. oec., koji je izabran kao najbolji diplomski rad na području marketinga

Svake druge godine CROMAR (Croatian Marketing Association – Hrvatska udruga za marketing) održava međunarodni znanstveni kongres, a ove godine 22. CROMAR Congress "Marketing Challenges in New Economy" održavao od 6. do 8. listopada pri Odjelu za ekonomiju i turizam "Dr. Mijo Mirković" u Puli. Na kongresu su predstavljani radovi više od stotinu autora iz zemlje i inozemstva koji donose najnovije spoznaje u segmentu marketinga, te su izabrani najbolji završni i diplomski radovi na području marketinga (među radovima koje su nominirali svi ekonomski fakulteti u Hrvatskoj). Na natječaj za najbolji diplomski rad, Katedra za marketing EFST-a je nominirala rad mag. oec. Ivane Marasović, pod naslovom "Utjecaj promjene marketing strategije na uspješnost poslovanja gospodarskih subjekata u razdoblju krize" (mentor prof. dr. sc. Biljana Crnjak-Karanović), koji je i odabran za najbolji diplomski rad. Diplomski je ocijenjen s odličnom ocjenom pred komisijom koju su činili prof. dr. sc. Neven Šerić, dr. sc. Zoran Mihanović i prof. dr. sc. Biljana Crnjak-Karanović.

Utjecaj krize na promjene marketing strategije

Osnovni cilj diplomskog rada bio je utvrditi osnovna područja i mogućnosti prilagodbe marketing strategije gospodarskih subjekata u razdoblju krize. Osim navedenog, ciljevi diplomskog rada bili su i istražiti koje aktivnosti unutar marketing strategije poduzimaju aktivni veliki i srednje veliki gospodarski subjekti na području Splitsko-dalmatinske županije (prema HGK) kao odgovor na krizu, utjecaj internih i eksternih čimbenika na promjene/prilagodbe u marketing strategiji u razdoblju krize, utvrditi efekte promjene/prilagodbe marketing strategije na uspješnost poslovanja, te identificirati one promjene/prilagodbe u marketing strategiji koje omogućuju gospodarskim subjektima da održe ili unaprijede uspješnost poslovanja u razdoblju krize.

Empirijsko istraživanje, pro-

vedeno u sklopu izrade diplomskog rada, provedeno je na uzorku aktivnih velikih i srednje velikih gospodarskih subjekata na području Splitsko-dalmatinske županije prema podacima Hrvatske gospodarske komore iz 2008. godine, strukturiranim anketnim upitnikom, čime se nastojalo utvrditi utjecaj aktualne gospodarske krize na marketing strategiju, odnosno dokazati ili opovrgnuti postavljene istraživačke hipoteze.

Za poduzeća je bitno da revidiraju postojeću marketing strategiju te je prilagode promijenjenim uvjetima okruženja. Postoje istraživanja, a ovo je jedno od njih, koja marketing menadžerima sugeriraju određena rješenja za razdoblje krize. Odgovor marketing menadžera ipak ovisi o njihovoj percepciji krize i intenzitetu utjecaja krize na poslovanje njihova poduzeća. Ono što je bitno jest da vodstvo poduzeća, uključujući marketing menadžere, krizu dožive kao priliku.

Na temelju diplomskog rada proizšao je i znanstveni rad koji je također objavljen na Međunarodnom znanstvenom kongresu 22nd CROMAR u koautorstvu s prof. dr. sc. Biljanom Crnjak-Karanović i mr. sc. Dašom Dragnić. (ir)

O CROMAR-u

CROMAR je Hrvatska udruga za marketing koja djeluje od 1991. godine, te u svom djelovanju polazi od načela marketinške struke i potiče primjenu marketinga u svekolikom razvoju Republike Hrvatske. Radi ostvarivanja ciljeva, Udruga organizira domaće i međunarodne stručne i znanstvene skupove u području teorijske i primijenjene marketinške znanosti, informira članstvo i zainteresirane stručnjake i institucije o pitanjima u vezi marketingom, izdaje časopis "Tržište" i druge stručne publikacije.

Prof. dr. sc. Nikša Alfirević i prof. dr. sc. Marijan Cingula

Interkatedarski skup i regionalna znanstvena konferencija na EFST-u

Piše:

DR. SC. NIKŠA ALFIREVIĆ

Na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, u suradnji s Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, 29. rujna upriličen je znanstveni skup i druženje znanstvenika i nastavnika iz područja menadžmenta, organizacije, poduzetništva i poslovnih informacijskih tehnologija. Na poticaj pročelnika zagrebačke Katedre za organizaciju i management, prof. dr. sc. Marijana Cingule, te splitske Katedre za management, prof. dr. sc. Nikše Alfirevića, obnovljena je tradicija interkatedarskog druženja i rasprave o izazovima i problemima s kojima se susreću sveučilišni suradnici i nastavnici. Sastanak je bio organiziran na regionalnoj razini, uz predstavnike pet država iz šire regije (Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Makedonija, Slovenija, Srbija), a nazočilo mu je 59 djelatnika sveučilišnih katedri i odjela koji se bave problematikom menadžmenta, organizacije, poduzetništva i poslovne informatike. Time se ponovno aktualizirala dobra praksa interkatedarskih druženja i zajedničkog znanstveno-stručnog rada, koja je, na žalost, u posljednjih nekoliko godina u Hrvatskoj bila pomalo zapostavljena. Kako su, u međuvremenu, stasale i nove generacije znanstvenika i sveučilišnih nastavnika, odnosno suradnika, ovakav događaj je upravo za njih bio dobra prigoda za upoznavanje kolegica i kolega, uspostavljanje novih profesionalnih poveznica i razmjenu mišljenja.

Planovi za budućnost

Interkatedarski sastanak je popratio i znanstveni skup, pod nazivom "Menadžment, vođenje i organizacija u XXI. stoljeću: (Dis)kontinuiteti u praksi organizacije i menadžmenta". Sudionici interkatedarskog sastanka na njemu su izložili rezultate svojih istraživanja iz područja

Znanstvenici iz regije razmijenili su iskustva o nastavnom procesu i izložili rezultate svojih istraživanja iz područja obrazovnog menadžmenta i obrazovanja za menadžment, novih tendencija u području menadžmenta i organizacije, suvremenih paradigmi vođenja i upravljanja ljudskim resursima te inovativnih poslovnih informatičkih sustava i tehnologija

prof. dr. sc. Marin Buble

obrazovnog menadžmenta i obrazovanja za menadžment, novih tendencija u području menadžmenta i organizacije, suvremenih paradigmi vođenja i upravljanja ljudskim resursima te inovativnih poslovnih informatičkih sustava i tehnologija. S obzirom na aktualnu situaciju u gospodarstvu, kako u Hrvatskoj, tako i u regiji, posebno su zanimljivi bili radovi koji su se bavili problematikom prevladavanja postojećih problema u organizaciji i menadžmentu, odnosno njihovoj daljnjoj transformaciji prema uzorima najbolje europske i svjetske prakse.

Veliko su zanimanje su-

dionika izazvali i uvodni govori triju uvaženih profesora, i to: profesora emeritusa Marina Buble, koji je govorio o tendencijama razvoja menadžmenta u 21. stoljeću, prof. dr. sc. Aziza Šunje s Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, koji je izložio svoj pogled na problematiku dizajniranja organizacije, te prof. dr. sc. Brane Markića, dekana Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, čije se izlaganje odnosilo na otkrivanje znanja u bazama podataka i poslovno odlučivanje. Rad je znanstvenog skupa dalje nastavljen u manjim sesijama, na kojima su se izlagali pojed-

načni radovi i diskutiralo o problematici organizacije i menadžmenta u funkciji prevladavanja krize i poticanja novih razvojnih tendencija.

Nakon cjelodnevno druženja, interkatedarski sastanak i znanstveni skup zaključeni su zajedničkim neformalnim druženjem, na kojem su sudionici svesrdno prihvatili poziv da sljedeće akademske godine sudjeluju na regionalnom interkatedarskom skupu u Bosni i Hercegovini, u organizaciji Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru i Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

prof. dr. sc. Neven Šerić, Ivana Marasović, prof. dr. sc. Biljana Crnjak-Karanović, dr. sc. Zoran Mihanović

tema broja: reforma visokog školstva

Hrvatsko javno vi- umjesto strategije

Piše:

INOSLAV BEŠKER*

(...) Sramotna pat situacija oko zakonâ o visokom obrazovanju i sveučilištu, u kojoj su svi ljuti na sve, u kojoj se dure studenti, profesori i ministri, dok zastupnici gledaju sa strane i sarkastično komentiraju (...) mogla bi lako poslužiti za još jedan efektan i beskoristan otrovan komentar na račun nesposobnosti vladajuće garniture u Hrvatskoj – kad ulog u igri ne bi bio daleko viši od povrijeđenih taština koje su se uzvitalle po Hrvatskoj u ovom povodu. (...) Nažalost, ovi zakoni teško da bi mogli biti puno bolji. (...)

Ne mogu biti znatno bolji jer ih more dva istočna grijeha, dva propusta, od kojih prvi nije ni od ove vlasti ni od ovog sistema, nego je usađen u hrvatski način djelovanja: prvo, mi u Hrvatskoj zapravo nemamo strategiju ni obrazovanja ni visokog obrazovanja, pa zakoni vise u zraku pošto im manjka osnovni metodološki temelj; drugo, bolognsku shemu smo ne samo aplicirali mehanički, nego ju je vlast – iz zlobe ili, još gore, iz nesposobnosti – denaturirala i karikirala, tako da je u nas primijenjena stupidnije negoli u Italiji, a za to je trebalo uložiti znatan napor.

Kakvo visoko obrazovanje želimo?

Što će nama javno visoko obrazovanje, što je nama ta Hekuba i što smo mi njoj?

(1) Treba li nam državno visoko obrazovanje da bismo parkirali dio populacije koji bi inače opteretio burzu rada i podigao statistički postotak nezaposlenih mlađih od 25 godina iznad 50 posto, nebu pod oblake? To je bio trik u Titova doba, koji je dijelom užgao i '68 i '71, dakle dok sam bio student, ali od te podvale pseudokomunistanisu, eto, odustali ni pseudokapitalisti, kada sam dobrano u petom deceniju mirovinskog staža. Uostalom, za razliku od Jugoslavije koja je prije pola stoljeća demografski bujala, Hrvatska je u sve to većemu demografskome deficitu pa bi morala svoju mladost zapošljavati sve brže, da bi imao tko puniti budžet i ubacivati u mirovinske fondove iz kojih su vladajuće garniture vampirski isisale ono što su naše generacije uzalud uložile za svoju starost.

(2) Treba li nam, inače, državno visoko obrazovanje kao popločanje puta u nebo znanja, otvoreno svakome tko žudi rerum cognoscere causas, dakle besplatno (ili gotovo besplatno) svakome tko bi se upisao i studirao, bez obzira na to koliko uspješno, odnosno brzo? Obrazovanje koje će solidarno plaća-

Usred dnevnih kontroverzija oko školarina, odnosno “besplatnog” obrazovanja, Universitas se vraća raspravi o fundamentalnim pitanjima reforme visokog obrazovanja, koja nikad nije bila potrebna. Pogotovo u predvečerje parlamentarnih izbora, nakon kojih će nova Vlada pod pritiskom urgentnih zadataka teško naći dovoljno prostora za ozbiljne rasprave o budućnosti obrazovanja. To je ovoga časa utoliko važnije ukoliko je bitna značajka rasprave o “Fuchsovim zakonima” bila niska razina argumenata. Istini za volju, treba naglasiti: osobito od oponentata. Utoliko je veće pozitivno iznenađenje što ga je priredila “Akademska solidarnost” inicirajući i organizirajući rijetko ozbiljan znanstveni skup “Okvir za strategiju: suvremene politike, znanosti i obrazovanja” od 10. do 12. listopada na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Sve su to razlozi zbog kojih Universitas ovoj temi daje središnje značenje u ovom broju. Kao najcjelovitiji i najkritičkiji medijski komentar javne rasprave, prenosimo članak Inoslava Beškera iz Jutarnjeg lista. A kao početak novoga kruga rasprave donosimo tekst Ranka Matasovića izložen na navedenom znanstvenom skupu “Akademske solidarnosti”.

ti ona manjina uposlenih u malešnoj Hrvatskoj kao svoj obol budućnosti?

(3) Treba li nam, naprotiv, državno visoko obrazovanje koje će, na temelju jasno utvrđene strategije razvitka Hrvatske (koja, čujemo, ne kani biti rezervoar jeftine radne snage) biti u službi razvitka na bazi poredbenih prednosti Lijepe naše (ako ih ikada utvrdimo), pa će to država plaćati iz proračuna, što košta da košta, a ostalo prepuštiti tržištu, ali pod javnom kontrolom, smatrajući obrazovanje (a visoko još i više od nižih stupnjeva) bitnim razvojnim resursom, težeći da i ono bude jedna od poredbenih prednosti. (...) Treba li nam, dakle, javno visoko obrazovanje ukoliko će država iz proračuna (tj. iz džepova poreznih platiša) plaćati ono što je svima nama nužno, dok bi privreda plaćala one kadrove koji su njoj nužni kroz sustav stipendija, odnosno zaklada (oslobođenih poreza i tretiranih kao poreznih olakšica, molim, dame, gospodo i profesori u Saboru)? Dakle, koje bi se tu našlo u konkurenciji s privatnim sveučilištima i veleučilištima, pa se svojom kvalitetom – tj. znanjem i trudom svojih profesora, koji se verificiraju svake godine nanovo – izborilo za bolji dio kolača?

Da se sa strane države ne financira program samo na temelju svog sadržaja, nego naknadno i na temelju toga koliko je postotak završenih studenata našao zaposlenje u roku od 6, odnosno 12 mjeseci po završetku obrazovnog procesa, jer to je objektivna pokazatelj, mjerljiv statistički, za razliku od arbitrarnog suda bilo samih profesora, bilo državnih činovnika.

Sabor prvo mora odlučiti koji od tih (ili inih) sustava visokog obrazovanja želi, izračunati kolika mu je cijena, odlučiti tko to plaća – a nakon te političke odluke zakoni su samo tehničko pitanje. Bez te odluke nema zakona koji će sam riješi-

ti s(t)anje u visokom obrazovanju, sve da iza njega stoji Einstein, a ne Fuchs.

Bologna u nas: umjesto skraćenja na 3, studij produžen na 5 godina

Toliko o strategiji (iako bi se mogle o tome pisati knjige, a ne djelić novinskog teksta), a sada o Bolognskom procesu. Njegova je svrha bila ubrzati i pojeftiniti ulazak u svijet rada. Uzeti primjer USA gdje se neženja (bachelor) s bakalaureatom (bachelor), s prvim stupnjem visokog obrazovanja, upošljava kao 21-godišnjak, a ne čeka Isusove godine na materinoj košti, dok i država čeka kada li će početi dobivati kamate na ono što je u njega investirala. Mlada osoba koja ne radi nego dugo studira – mrtvi je kapital. U Hrvatskoj su državna tijela (sama sveučilišta, a onda u svojoj domeni i državna uprava: MOZŠ, odbori, povjerenstva, AZVO...) mahom odlučila ne sabiti prethodne četiri godine koje se nadograđuje ili u praksi ili na magistarskom studiju, nego su odlučili faktički razliti četiri godine u pet. Ne racionirati, nego poskupiti, ne sažeti, nego razdijeliti. (...) Ruku im je dala državna uprava: ona za gotovo sva radna mjesta za koja je prije iskala VSS, odnosno VII/1, sada zahtijeva 300 (ili tek eventualno 240) ETCS, čime je hranula u Bolognu, onu istu koju

“

Nalazim suludim zgražanje da se iz upisnina alimentiraju (i) plaće – ali, naravno, zakonito i transparentno

Najstrašniji manjak višestruko manjkavih prijedloga zakonâ o visokom obrazovanju i sveučilištu je minimalan i površno realiziran tekst o studentima, bjelodan dokaz koliko su oni predlagачu bitni. Umjesto da budu tretirani kao prvenstven razlog visokog obrazovanja, status, prava i obaveze studenata likvidirani su jednim jedinim člankom

nam implementira državna uprava, a tko bi drugi. Teško mi je povjerovati da je posrijedi samo blesilo, a ne sabotaža. Napokon, naši današnji studenti moraju biti spremni izaći na tržište rada ne samo u populacijski i financijski ograničenoj Republici Hrvatskoj, nego u Evropskoj uniji, u konkurenciju koja neće biti milosrdna prema neznanju, nesposobnosti, sebičnosti, odnosno povremenu kriminalu generacije njihovih otaca – generaciji koja je ova-ko pokušala sklapati, odnosno sklepati zakone po kojima se ta mladost ima obrazovati. Sabor o svemu tome nije raspravljao: ni o strategiji, ni o rezultatima implementacije Bolognske povelje, a ni o poziciji visokoobrazovanih hrvatskih građana na jedinstvenom tržištu Evropske unije. Sada, kako stoje stvari, neće raspravljati ni o prijedlozima zakonâ o visokom obrazovanju, odnosno sveučilištu: ne bi bilo umjesno, kažu, raditi svoj posao potkraj mandata, kada su izbori pred vratima.

Može biti – ali onda neka više idu kući, neka ne čekaju doba kolinja za izbore, jer netko bi taj posao morao raditi.

Rasprava krenula od prihoda umjesto od studenata

Tržište je u ovim raspravama ili zaobiđeno ili demonizirano. Sa strane studenata čuli smo više puta da “obrazovanje nije roba”. Efikasnost te parole me, ne znam zašto, podsjeća na parolu “Dubrovnik se brani ljepotom”. Vidjeli smo kako je završilo: obranjen je krvlju i žrtvama, poslije razaranja. Si vis pacem, para bellum. U tržišnom svijetu pripremi se za tržište, od kojega parole ne brane.

Za financiranje obrazovanja potreban je novac. A novac jest roba. (...) Uostalom, jedan od merituma sadašnje rasprave u Hrvatskoj upravo je novac: ne tko će kontrolirati njegovo trošenje, nego tko će njime upravljati na sveučilištu, fakultetu, odnosno institutu. Jedan od motiva studiranja je i očekivanje stručnjaka, dakle obrazo-

vane osobe, da za svoj rad bude plaćen više nego nestručnjak. Da, dakle, vuče kamate iz (ne-čije: državne, svoje, tatine) investicije u obrazovanje. Orazlozima i motivima rasprave, ova-ke kakva se vodi u Hrvatskoj, govori posredno užasna činjenica: da je u njezinu središtu novac, a ne student, onaj stručnjak kojega smo dužni proizvesti. Činjenica da se iz rezona korištenih u raspravi da iščitati kako su, za dio nas, studenti sirovina koju koristimo za radu, a ne suradnici u zajedničkom procesu proizvodnje, čiji interes za aktivnim sudjelovanjem moramo poticati, a ne gušiti, i koji su osnovno mjerilo našega univerzitetskog rada. Naš rad vrijedi onoliko koliko vrijedi stručnjak izišao iz naših ruku – a ne koliko smatramo i mjerimo bilo mi, bilo neki žrec u ime države. Za razliku od iznimnih, izvrsnih hrvatskih stručnjaka, prosječan hrvatski visoko obrazovani stručnjak ne vrijedi koliko i njegov prosječan vršnjak u Evropskoj uniji. To pokazuju objektivni usporedni testovi. O tome šutimo... Rasprava je morala početi od studenta, a ne od prihoda i upravljanja njime. Doduše, teško bi tu logiku bilo očekivati od Sabora, koji ne polazi od građanina, nego od vlasti – ali ružno je i sramotno kada u akademskoj zajednici preslikavamo odnose i mehanizme tipične za sferu vlasti, kada sveučilišnu politiku svodimo na politiku (na što nas, doduše, vlast i zakonoda-

soko obrazovanje: štrajkovi

vac nukaju – ali kad se vidi koliko nas je u vlasti ili pri njoj... Bez obzira na to što je rasprava o zakonima zasad odgođena ad Kalendas Graecas (...), ove nacрте prijedloga zakona, izložene na internetskim stranicama Ministarstva obrazovanja, znanosti i športa, valja pročitati u cijelosti – pa smo to i učinili.

Sužavanje autonomije i centralizacija

(...) Ponudeni nacrti (...) ojačali su državno upravljanje sveučilištima pod krinkom nadzora, jer je Nacrt prijedloga Zakona o sveučilištima propisao da od ljudi izvan sveučilišta bude sastavljena većina članova predviđenih sveučilišnih vijeća. (...) Najciničniji dio u obrazloženjima ipak je ondje gdje lamentira da sadašnji zakon nije uspio povezati strateške ciljeve sveučilišnih vijeća s kamufli-ranim diktatorskim ovlastima. Sveučilišna vijeća bila bi nova tijela, zadužena za dugoročne strateške odluke, izbor rektora i prorektora, raspodjelu proračuna – dakle upravni i financijski aspekt, odvojen od znanstveno-nastavnoga, i zapravo nadređen znanstve-

(...) Fuchsov nacrt zakonskih prijedloga arbitrarnost ne dokida, nego je usađuje i na sveučilište, kroz konstituiranje sveučilišnih vijeća s kamufli-ranim diktatorskim ovlastima. Sveučilišna vijeća bila bi nova tijela, zadužena za dugoročne strateške odluke, izbor rektora i prorektora, raspodjelu proračuna – dakle upravni i financijski aspekt, odvojen od znanstveno-nastavnoga, i zapravo nadređen znanstve-

“

Naši današnji studenti moraju biti spremni izići na tržište rada ne samo u populacijski i financijski ograničenoj Republici Hrvatskoj, nego u Evropskoj uniji, u konkurenciju koja neće biti milosrdna prema neznanju, nesposobnosti i sebičnosti

no-nastavnome utoliko što otvara ili zatvara dotok novca svim sastavnicama sveučilišta. Sveučilišnim vijećima daje se pravo ukidanja ili obustavljanja od izvršenja odluka sveučilišnih tijela. Nije naveden drugostupanjski organ koji bi mogao promijeniti te odluke, treba dakle pretpostaviti da se primjenjuje Zakon o upravnom postupku, s mogućnošću tužbe upravnom sudu – pa crkni, magare, dok presuda bude pravomoćna, kada je vijeću vjerojatno istekao mandat. Time je sveučilišnim vijećima dana apsolutna vlast u njihovu mandatu. Prijedlog, nadalje, centralizira poziciju rektora kao, doslovce, “jakog upravljačkog tijela”, menadžera, koji bi državi jamčio provedbu programskog ugovora. Već smo imali prilike ponegdje u Hrvatskoj vidjeti kako se rektorat pretvara u

rektorov dvor, s dvorjanima (i ponekom frondom u udaljenim fakultetskim zalcima). To se pravda napucima OECD 2008. i Svjetske 3banke 2009., ali nije onda jasno kako se isti takvi napuci ne provode tako i drugdje, barem u onim zemljama gdje mi je funkcioniranje poznato, nego je autoritet rektora ondje ipak utemeljen u profesorskom gremiju. Fuchsov prijedlog zapravo i rektora i Sveučilišno vijeće odvaja od profesora i studenata, stvara “ménage a trois” između Ministarstva, rektora i vijeća, a on zatim kao Sveto Trojstvo kroji i kapu i gaće podanicima koji mogu uživati punu autonomiju u odozgo čvrsto zadanim okvirima. To nesumnjivo jest sloboda (kao spoznata nužnost). Ovako kako postavlja rektora, Nacrt prijedlog Zakona o Sveučilištu ne proizvodi ni Richelieu, ni Mazarina, nego Fouqueta ili Colberta (sjećamo se kako je to završilo) – a ministru ostavlja funkciju kralja. To se transponira naniže. Senat sve bitne odluke donosi “na prijedlog rektora”, što i članovima Senata i sastavnicama sveučilišta ukida pravo inicijative. Mogu pristati ili opstruirati, ali uz implicitnu prijetnju zatvaranja financijskih slavina. Napokon, čelnike sastavnica sveučilišta – dekanе, ravnatelje instituta itd. – više ne biraju njihovi članovi, nego ih imenuje Senat na prijedlog rektora. Od njih zapravo čini činovnike i garantira negativnu selekciju: pa tko će se prihvatiti toga da bude

omrzuta transmisija ako ima ličnost i pametnija nastavna ili istraživačka posla? Jedina naizgled dobra strana je što će iščeznuti dvije partije na fakultetu, dekanova i oporbena. Svi će biti jedinstveni protiv dekanova postavljenoga odozgo, čega nije bilo ni vo vremena ono. Mrziti će ga i oni kojima daje, ogovarati će ga i pripuzi. Bog neka mu se smiluje (...) Ne, naravno, zakonodavac ne predviđa da bi netko u ime društva (možda Sabor) odredio što je državi potrebno, kakvi stručnjaci i u kojim količinama, u dugoročnom i u kratkoročnom razdoblju... A i kako planirati na iole dulju stazu, ako se programski ugovor sa sveučilištem sklapa na vrijeme od tri godine, što je točno minimum za obrazovanje bakalareata? Takvim ugovorima se sveučilište drži na dovoljno kratkom povocu, ako se rektor, recimo, otme (a pritom član Vijeća iz ministrove kvote, recimo, slomi nogu na skijanju).

Marginalizacija studenata u sveučilišnom odlučivanju

(...) Status, prava i obaveze studenata likvidirani su jednim jedinim člankom (47), koji jedva da je popis dobrih namjera. U njemu se konfabulira o sudjelovanju studenata u upravljanju sveučilištem, iako njihovi predstavnici nemaju ni manjinsko pravo glasa... Taj minimalan i površno realiziran tekst o studentima bjelodan je dokaz koliko su oni predlažu bitni. Umjesto da budu tretirani kao

prvenstven razlog visokog obrazovanja, njih se gotovo ignorira, možda i s prijezirom. To je najstrašniji manjak tih višestruko manjkavih prijedloga.

Oni, doduše, razbijaju dosadašnji stihijski gemist državnog i privatnog financiranja studija na državnim sveučilištima (lijepe je što ih država zove javnima, kao da su privatna sveučilišta tajna...). Nesprečavaju privatne upisnine, do kojih je stalo fakultetima, koji znaju da bi bez njih njihovim profesorima plaće bile taman toliko tanje da najbolji među njima uteknu na privatno sveučilište. Nalazim suludim zgražanje da se iz upisnina alimentiraju (i) plaće – ali, naravno, zakonito i transparentno. Pa i najstarije sveučilište u Evropi, Bolognsko, nastalo je tako što su zainteresirani za studij skupili novac da bi zajednički platili profesore i knjige (zato je to bila universitas litterarum). Doduše, gotovo da bih rekao da su sveučilišta sve to i zaslužila: iz njih sve ove mjesece natezanja nije izišao niti jedan sustavni protuprijedlog. Nisu ga sastavili ni

pravni fakulteti, čak ni zagrebački Ekonomski fakultet, koji je znao ponuditi programske dokumente za koje je na tržištu pokupio mastan novac, ali ondje se nije isprsiio, kad nitko ne plaća na slijepo. S programskom alternativom nisu istupili ni sindikati, koji su ustavni socijalni partner poslodavcu, u ovom slučaju državi otjelovljenoj u ministru. Umjesto toga je izabran štrajk, u načelu manje djelotvoran, ali nedvojbeno komotniji put konfrontiranja. Nisu to zaslužili studenti, barem ne ona manjina kojoj je do učenja, a ne do papira na najlakši način. (...)

** Prenosimo dijelove članka Inoslava Beškera, objavljenog u dva nastavka u prilogu Magazin Jutarnjeg lista. Inoslav Bešker radi 44 godine u novinarstvu, gotovo sve to doba uz novinske objavljuje stručne i znanstvene radove, a posljednjih 15 godina radi i kao sveučilišni profesor južnoslavenskih književnosti i jezika u Italiji: prvo na Orijentalnom sveučilištu u Napulju, pa na Rimskom sveučilištu La Sapienza, a posljednjih je godina profesor Sveučilišta u Bologni. Predavao je i u Hrvatskoj, novinarstvo na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, te književnost na Filozofskom fakultetu u Splitu. Diplomirao je novinarstvo, doktorirao poredbeni slavistiku, te je viši znanstveni suradnik.*

“

Naš rad vrijedi onoliko koliko vrijedi stručnjak izišao iz naših ruku – a ne koliko smatramo i mjerimo bilo mi, bilo neki žrec u ime države

intervju

Svjetski poznati dizajner u Sveučilišnoj knjižnici

Boris Ljubičić, svjetski poznati dizajner, ovoga je rujna u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu izložio svoje radove pod geslom 'New look Croatia'. Tim smo povodom s njim razgovarali za Universitas

RAZGOVARAO:
DUŠKO ČIZMIĆ MAROVIĆ

Borisa Ljubičića ne treba posebno predstavljati; dizajnera loga Mediteranskih igara i popularnih kockica, iako nam je sam poslao živopisan životopis, odlučili smo većim dijelom predstaviti njegovim radovima. Nužno je spomenuti tek povod intervjua – Boris će Ljubičić, naime, po osnivanju diplomskog studija novinarstva 'rado poučavati široj pismenosti', pod kojom podrazumijeva vizualnu kulturu, s čime i počinjemo ovaj razgovor.

Kako ocjenjujete vizualnu kulturu našeg prosječnog građanina – ne bilo kojeg građanina, nego akademskog, pa čak i uže, prosječnog člana akademske zajednice?

Vizualna kultura spada u takozvanu širu pismenost, a kao što znate, mi još najbolje ne stojimo ni sa užom, pisanom. Mnogi s razlogom tvrde da je bio problem u školstvu koje ju nije imalo u svojim programima, i koje ju ni danas nema. Međutim, ljudi sve manje čitaju i radije sjede pred televizorom. Sad je tu i internet, pa imamo vrstu samoedukacije o vizualnom, jer ga konzumiraju danonoćno. Mislim da bi trebalo dizajnirati na-

očale koje brišu tekst a zadržavaju sliku. Da budem jasniji, s njima bi vidjeli bocu Coca-Cole ali ne i tekst koji je na njoj. Gutenberg je oko 400 godina spašavao i čuvao i umnažao misaonu baštinu čovječanstva, a sada ju ozbiljno ugrožava. Svaki dan se tiska toliko tiskovina i knjiga da se informacije ne mogu više realno pratiti. Slika je puno brža i učinkovitija i mogli bismo je usporediti sa brzinom i učinkom svjetlosti. Dizajnirao sam jednu majicu sa porukom: "...i mrak se kreće brzinom svjetlosti!" aludirajući na dvostruki smisao uloge svjetlosti u našem životu.

Kako ocjenjujete vizualne identitete naših sveučilišta? Zagrebačko sveučilište baštini Meštrovićevu Povijest Hrvata. Kad pozornije pogledam taj Meštrovićev uradak, ne mogu ne osuditi ga, ma kako se to mnogima učini prekritičnom ocjenom. Jedna stara žena s crnim rupcem na glavi, velikom pločom na koljenima, dekorirana pletrom, sa neobično prekrštenim nogama, onako istočnjački, sjedi ispred najvišeg svjetovnog učilišta u Hrvata. Na uglavnom nečitkoj glagoljici piše POVIJEST HRVATA: Ma gdje je tu povijest? Nije li Hrvatska u najranijem slavnom dobu imala niz

kraljeva, a sada ju predstavlja žena u crnom u liku kipa-reve majke, a pleter i glagoljica su simboli državnosti... Nagovarao sam fotografa Lupina da u isti položaj zasjedne sasvim nagu ljepoticu, na koljena joj stavi proziran laptop, montiramo ju na isto postolje i fotografiju pošaljemo rektoru, dekani-ma, profesorima, i posebice, akademikima koji istu malu suvenir figuru Meštrovićeve povijesti drže na stolu kao simbol i ukras s kojim pridržavaju papir. Možda bi onda prepoznali bezvrijednost iskrivljene povijesti u ovom Meštrovićevom radu. Sveučilište u Splitu ima isti vizualni identitet

(Povijest Hrvata) kao i Zagrebačko. Ipak, dizajnerski gledano, problem i nije tako banalan. Gradovi u kojima su sveučilišta nemaju svoje vizualne identitete a to je osnovica iz koje se dizajnira sve, pa i logo sveučilišta. Logo Cambridgea je klasičan primjer poveznice mjesta i sveučilišta. Yale se koristi samo s "Y" i ima sportski image. Zapravo, sva poznatija sveučilišta su od svojih simbola stvorili brandove koji se nose kao prestižni odjevni predmeti od kravate do t-shirt-a. U nas se moraju prvo definirati gradovi... Pokušao sam sa Zagrebom, Splitom, Dubrovnikom, ali do pune re-

2003.
49. Splitsko ljeto

2004.
Dan muzeja

2011.
Druga Hrvatska

alizacije nije došlo osim u maloj Kutini. Gradonačelnik Žmegač je naručio projekt i provodi ga. Slovo “K” kao tri ulice... ali Kutina nema sveučilište.

Vrlo malo je Vaših životnih putova vodilo u Split, no očito je da držite do ovoga grada...?
Split uspoređujem s Milanom (moda, dizajn, biznis, nogomet), za razliku od Rima u kojem možeš vidjeti Papu, to jest Zagreba u su Predsjednik, Vlada, Sabor... Sa Splitom nemam ni rodbinsku ni privatnu vezu, ali ga držim vrijednim kao što netko drži udaljeno svjetsko odredište poput New Yorka ili Pariza.

Koje od Vaših radova vezanih za Split osobito volite?
Pa ima toga dosta! Prvo sam radio prospekte i kataloge i štandove na Zagrebačkom velesajmu za Jugovinil. Potom je došla Splitska banka. Duhovito je da je sve bilo pomalo ilegalno jer je u oba slučaja šef propagande bio moj, po godinama dosta stariji, sad pokojni brat Stipe. Bili su to izuzetno zanimljivi i iz današnje perspektive originalni i hrabri radovi. Velika je šteta za banku što je zadržala samo ime radi štediša i klijenata, a sve vizualno što je odražavalo Dalmaciju, Split i Mediteran je uklonjeno. I po tome se vidi koliko je vizualni identitet zapostav-

ljen, jer se vidi da su mislili da se samo zadržavanjem imena održava kontinuitet. Izazovna je bila i linija plakata za maratonsko plivanje u Starom gradu (Faros Maraton). Maratonac Veljko Rogošić mi je “pozirao” za svoj plakat plivajući svoj poznati leptir. Mediteranske igre su posebna priča ili bolje reći roman. Od natječaja za znak igara, do realizacije projekta kakvog po opsegu i kvaliteti do tada ni u svijetu nije bilo. Radili smo tri i pol godine sa puno entuzijazma kojim smo preskakali sve probleme u dizajnu i realizaciji koja je bila podjednako važna kao i sam dizajn, a u nekim slučajevima i važ-

nija. Znak za igre je dobiven javnim natječajem, i to u tri odvojena. Šaljući uvijek isto rješenje uvjerio sam žiri koji se djelomično mijenjao da je to novi znak Mediteranskih igara za sva vremena. Bio je to najveći i najrespektabilniji projekt vizualnog identiteta ne samo na našim prostorima već i u međunarodnim razmjerima.

Kakva su vaša profesionalna i osobna iskustva s kvalitetom akademskog života u Hrvatskoj?
Ja više ne predajem i nemam najbolji uvid u to. Doduše, dolaze mi se žaliti mladi studenti ili upravo diplomirani dizajneri da je

kadar koji im predaje daleko iza vremena u kojem oni žive, tako da im je internet postao najbolji izvor znanja i informacija. No nije ni to više čudno... Mladi ljudi se nalaze između Googlea i mjesta gdje studiraju. Google im je bliži, a sve više je sveučilišta u svijetu na kojima se online i studira.

Kako to da osoba tolikog svjetskog ugleda ne predaje ni na jednom našem sveučilištu?
To je zanimljiva priča. Ja sam predavao na prvoj godini 1989/1990 (Studij dizajna pri Arhitekturi u Zagrebu) i nakon toga odustao. Razlog: program koji sam

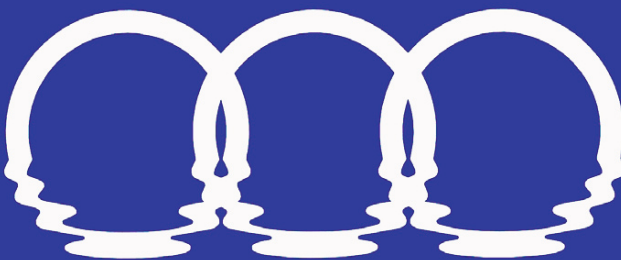
dobio nije bio primjeren jednom novom studiju dizajna. Bilo je i protesta studenata jer su mislili da su me otjerali, a bila su im zanimljiva moja predavanja. Dvije godine kasnije na natječaju za treću i četvrtu godinu, koje bih mogao voditi samostalno, sam odbijen. Zaključak: nećemo mu dozvoliti da nam kvari studente. Veliki nakladnik knjiga o dizajnu HESIGN iz Berlina je napravio listu od 10 majstora dizajna, za 10 zasebnih knjiga, u kojima bi bili i radovi njihovih studenata. Bio sam šesti u nizu i kad je došao red na mene morao sam ih šokirati izjavom da ja nemam studente.

8. Mediteranske igre

Program Mediteranskih igara 1979., koji se sastojao od 24 sporta, je bio veći od olimpijskog koji je imao 21, pa je samim time i program realizacije dizajna bio opsežniji. Također, visoko zahtjevni projekt se nametnuo s moje strane i mojih suradnika, a ne sa sportske ili političke. Oni su svoj autoritet i novac namijenili prije svega izgradnji objekata i potrebne infrastrukture, dok je dizajn po njima mogao biti dekorativna, pa i virtualna strana samih igara. Dogodilo se suprotno - usprkos arhitektonski vrijednim zahvatima i objektima, upravo je dizajn - jedne objektivno manje vrijedne - sportske igre učinio izuzetnim i međunarodno citiranim. U Hrvatskoj je cijela stvar bila hvaljena i nagrađivana, ali bez temeljitog odnosa prema projektu i njegovim rezultatima. Jedan od razloga je i taj što se povjesničari umjetnosti i kritičari i nisu osvrnuli na sort držeći ga supkulturnim sadržajem, u najboljem slučaju. Da stvar bude paradoksalnija, projekt i njegova realizacija nisu imali ništa zajedničko sa supkulturom, već suprotno tomu, to je bio visokopozicionirani projekt kojeg nije mogla pratiti ni najbolja domaća tehnika tiska. Prava je zagonetka kako se takav projekt mogao realizirati u ondašnjoj državi sa njenim ukupnim uvjetima, i to na benignom području grafičkog dizajna.

Nulta točka jednostavnosti i kompleksnosti svjetskog dizajna

Priručnik grafičkih standarda ni danas, nakon više od 30 godina, u svojoj osnovnoj ideji nije nadmašen. Čak 24 plakata sportskih disciplina, i to u nemogućem formatu A0 (84 x 118 cm) i A1 (59,5 x 84 cm) i to u mat i sjaj izvedbi samo po sebi je i danas nezamislivo. Dizajn plakata je bio poseban kolor od 4 boje po Pantone skali strogo prema priručniku grafičkih standarda, a dobiven posebnom separacijom iz color dijapozitiva. Vibrirajuće linije u vodoravnom postavu su simulirale televizijsku sliku, ali i mediteransku posebnost izvedenu iz osnovnog znaka igara. Sam znak koji je dobiven natječajem koji se tri puta ponavljao je odbacio Coubertenove boje i čiste pravilne krugove zamijenivši ih samo plavom bojom i deformacijom uranjanjem u more. Znak i zastava igara su postali stalni standard MI. Plakat sa znakom igara je nulta točka jednostavnosti i kompleksnosti u svjetskom dizajnu. Maskota, medalja, knjige sportova, akreditacije, priznanja sudionicima, tv animacija i souvenir program čine neponovljivu cjelinu projekta kao njegov total design.

MIS nije bio kraj vaših splitskih preokupacija?

Zastava grada mi je posebno važna, jer je ključna za identitet Splita. Zvonik - glavni motiv na zastavi - rado bih povisio za jedan kat, tako da ga umetnemo između zadnjeg i predzadnjeg. Široko ispisanu riječ SPLIT kao podlogu (palača) na kojoj se ista riječ ponavlja do vrha zvonika na kojem je križ, trebalo bi koristiti na svim prezentacijama grada, posebice turizma i kulturne baštine. No vidio sam ga samo u logou poduzeća Nasade i parkovi... Moj pokušaj sa Splitskim ljetom je bio za jednu sezonu... Pokušao sam s kapitelom stupova na Peristilu kao novim logom Splitskog ljeta umjesto naslijeđenog sunca, koje nema pravu poveznicu ni sa Splitom ni sa kulturom. Moj dodir s Hajdukom nije guranje lopte po travnjaku već jedan neobičan kalendar (prikaz igrača s leđa) kada je broj bio mjesec... realizacija se dogodila 18 godina poslije i danas tu priču imate u knjizi o najbolje dizajniranim kalendarima u svijetu. Posljednji pokušaj je onaj izrade novog vizualnog identiteta u povodu 100 godina kluba.

pismo iz Zagreba

Piše:
IVAN PERKOV

Od početka nove akademske godine, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ponovo je blokiran od strane studenata – članova Plenuma Filozofskog fakulteta, koji tako nastavljaju višegodišnju borbu za svoj glavni cilj: u potpunosti javno financirano obrazovanje na svim razinama školovanja. Ovaj put studenti ne blokiraju nastavu na fakultetu nego rad njegovih administrativnih službi.

Motivi za ovu akciju su višeslojni, a neposredni je povod blokade odluka Filozofskog fakulteta u Zagrebu o naplaćivanju punih školarina studentima 2. i 3. godine preddiplomskih studija, iako su u prvu godinu upisani besplatno pri čemu im je obećano da ni dalje neće morati

ćim danima puno se toga govorilo i pisalo o blokadi Filozofskog, a dekan, prof. dr. Damir Boras u više je navrata razgovarao sa studentima. Studenti dobivaju podršku i od ponekih svojih profesora, mahom članova sindikata Akademska solidarnost. Ipak, blokada se nastavlja i traje sve do ponedjeljka 17. listopada. Tada se na izvanrednoj sjednici Fakultetskog vijeća donosi odluka da se naplaćivanje školarina obustavi do 15. prosinca, odnosno do završetka parlamentarnih izbora.

Odluka djelomično zadovoljava studente i oni prekidaju blokiranje rada Studentske službe koja od 18. listopada ponovo otvara vrata studentima. Ovo koriste svi studenti koji zbog blokade nisu mogli upisati godinu i tako bili u opasnosti od gubljenja studentskih prava. Međutim, to se odnosi samo na studente koji ne moraju plaćati školovanje, dakle za brucose i studente diplomskih studija. Oni studenti zbog kojih je blokada i pokrenuta, dakle 2. i 3. godine preddiplomskog studija, ponovno tvrde da su prevareni. Kako navode, prema naputku uprave Fakulteta, Studentska služba im ne želi izdati potvrde koje im trebaju za ostvarivanje studentskih prava (pravo na

Blokada Filozofskog, listopad 2011.

plaćati školovanje ako budu izvršavali svoje studentske obaveze. Međutim, ove godine uprava Fakulteta je kao kriterij naplaćivanja školarina u obzir uzela samo uspjeh studenata pri upisu na Fakultet, a ne i uspjeh na prvoj godini studija. Tako se dogodilo da određeni broj studenata - koji je u roku položio sve propisane ispite, pa čak i s vrlo dobrim prosjekom ocjena - mora sljedeću godinu studija platiti šest tisuća kuna.

Bijes ovih studenata lako je razumjeti – još jednom su institucije, odnosno njihovi predstavnici pogazili svoja obećanja. Ni je im ovo prvi put. Od prvih blokada fakulteta u Hrvatskoj, koje su počele 2008. godine, mnoga su obećanja političari i rukovodstva sveučilišta i fakulteta izrekli, a malo su ih ispunili. Ipak, treba reći i da se puno toga postiglo. Naime, diplomski studiji i prva godina preddiplomskih su besplatni a to je izravni rezultat borbe studenata protiv komercijalizacije obrazovanja.

Privremena obustava naplaćivanja i razočaranje

Blokada studentske službe Fakulteta počela je 3. listopada, nakon odluke Plenuma o neprihvatanju situacije u kojoj se našao dio studenata. Studenti su u jutarnjim satima postavili barijade (od učioničkih stolova i stolica) ispred vrata referade u koju je tako onemogućen ulazak. Referada je izabrana kao simbolično mjesto na kojem se vrši nepravda nad studentima. U sljede-

zdravstveno osiguranje, rad preko student-servisa, pokaz za javni prijevoz i sl.) bez predodjenja dokaza o uplati prve rate školarine u iznosu od tri tisuće kuna.

Još jedno kratkoročno rješenje?

Ovakva situacija i ponašanje fakultetske uprave dovodi do velikog nezadovoljstva studenata – Uprava, tvrde, ne poštuje odluku koju je sama donijela prije nekoliko dana. Plenum filozofskog fakulteta izvanredno se sastaje u nedjelju 23. listopada i donosi odluku o nastavku blokade u ponedjeljak. Ovaj put studenti proširuju blokadu i na Dekanat i ostale administrativne službe Fakulteta te najveću dvoranu, D7. Dekan i njegovi suradnici, nezadovoljni razvojem događaja, pred barijadama se prepiru sa studentima, a sam dekan u jednom trenutku čak i oduzima jednu od studentica fotoaparat kojim ga je snimala. Iako je događaj značajno preuveličan i od strane studenata i medija, ipak se nije trebao dogoditi.

U trenutku pisanja ovog teksta blokada i dalje traje i neizvjestan je njen konačni ishod. Poučeni prethodnim iskustvima, možemo očekivati još jednu odluku koja će samo kratkoročno riješiti problem, odnosno ugasiti požar. A problemi koji traju već godinama neće se riješiti sve dok svi sudionici akademskog života ne donesu konačnu i kvalitetnu strategiju razvoja visokog obrazovanja i znanosti u Hrvatskoj. Nova vlada mora povući crtu i odlučiti želi li Hrvatska stvarno postati „društvo znanja“.

tema broja: reforma visokog školstva

Nekoliko pravopitanja o reformi znanosti i visokog školstva

Piše:
RANKO MATASOVIĆ

Pristao sam sudjelovati na skupu Akademske solidarnosti o reformi znanosti i visokog obrazovanja u Hrvatskoj potaknut neobičnim iskustvom otprije nekoliko mjeseci. Tada je Akademska solidarnost organizirala okrugli stol o istoj temi u Studentskom centru u Zagrebu. Premda obično ne idem na takve skupove, iz radoznalosti i zainteresiranosti za temu pošao sam nadajući se da ću doznati nešto korisno i zanimljivo. Međutim, na tom sam skupu čuo mnogo o tome kako se donose zakoni kod nas, a kako bi ih trebalo donositi, čuo sam mnogo o Aristotelovim pogledima na bit znanosti, ali i o borbi protiv krupnog kapitala i skorjoj propasti neoliberalnog kapitalizma, ali nisam čuo ništa o tome što bi trebalo učiniti da se u Hrvatskoj popravi prilično jedno stanje visokog obrazovanja i sustava znanstvenog istraživanja.

Sveučilišta i znanost nam zaostaju na svim poljima

Okrugli je stol o kojem govorim bio nazvan „O duhu zakona“, što je, naravno, aluzija na Montesquieovo djelo istog imena, no mene je taj skup asociirao na drugo Montesquieovo djelo, „Perzijska pisma“. U njemu francuski filozof kroz pisma navodnoga perzijskog putnika duhovito kritizira običaje Francuske 18. stoljeća. „Pogled izvana“ omogućuje mu da dovede u pitanje način razmišljanja svojih francuskih suvremenika i da običaje koji se većini čine samorazumljivima pokaže u svoj njihovoj apsurdnosti. Ja sam se na skupu Akademske solidarnosti zapitao: što bi moji američki prijatelji, da su ovdje, rekli o tome kako Hrvati raspravljaju o reformi znanosti i obrazovanja?

A hrvatska znanost i hrvatska sveučilišta trebaju reformu, i to brzo. Statistike pokazuju da zaostajemo za našim zapadnim susjedima po svim pokazateljima. Naravno da neki od kriterija koji se navode u rangiranju svjetskih sveučilišta nemaju smisla ako se primijene u Hrvatskoj; primjerice, mjerite li uspješnost sveučilišta prihodima koje alumni ostvaruju godinu dana nakon diplomiranja, jasno je da hrvatska sveučilišta ne mogu biti usporediva s američkima. Problem je u tome što mi zaostajemo gotovo u svemu. Mislim li da ti pokazatelji nisu

Novih i nekoliko pogrešnih reformi hrvatskoga sustava visokog obrazovanja

objektivni, odaberite one koji jesu: broj objavljenih članaka po znanstveniku, broj citata u međunarodnim časopisima, broj patenata po istraživaču, ukupan broj diplomiranih po glavi stanovnika, broj doktora znanosti, prosječno vrijeme potrebno za stjecanje doktorata... Mislite li da Hrvatskoj nije potrebna brza i radikalna reforma sveučilišta i sustava znanstvenog istraživanja, slobodno navedite jedan kriterij uspješnosti kojim možemo biti zadovoljni.

Regulacija sveučilišta: odozdo ili odozgo?

Ja se, moram priznati, ne smatram kompetentnim profesionalno govoriti o problemima reforme sveučilišta: mogu nastupati samo kao zainteresirani laik s nešto iskustva jer sam živio u nekoliko zemalja (SAD, Njemačka, Austrija, Nizozemska) gdje znanost i sveučilišta funkcioniraju nešto bolje nego kod nas. Svoja sam razmišljanja sažeo u nekoliko problema o kojima se u javnoj raspravi o znanosti i sveučilištima kod nas previše raspravlja, iako to po

nika loš i stoga se pribojavaju još većega „odljeva mozgova“. Zato se postavlja pitanje: kako postići da zaposleni u znanosti i visokom obrazovanju ostanu u Hrvatskoj? No, tko želi otići, otići će ionako, i to ne zato što misli da će, primjerice, na Harvardu lako „riješiti stambeno pitanje“. Ondje su stanovi više-struko skuplji nego u Zagrebu, a primanja nisu toliko veća. Nadareni ljudi odlaze radi izazova, zbog vjere da drugdje mogu sudjelovati u velikim projektima iz svojih snova, čega nema u Hrvatskoj, a ne isključivo – čak ni primarno – radi materijalne koristi. Umjesto da pod svaku cijenu želimo zadržati hrvatske znanstvenike u zemlji, trebali bismo se pitati - kako privući vrhunske inozemne znanstvenike na hrvatska sveučilišta i znanstvene institute kako bi pripomogli razvitku znanosti i obrazovanja u Hrvatskoj? Ako netko misli da bi stranci tada „otimali posao našima“, tom strahu nema razloga. U Hrvatskoj ima po svim statistikama premalo doktora znanosti, time i premalo znanstvenika, zbog čega

suća kuna po sudioniku. Da su ti tečajevi privukli zaposlenike iz privatnih tvrtki poput Agrokora, Volkswagena ili IBM-a, rekao bih da oni predstavljaju odličan primjer suradnje Sveučilišta s gospodarstvom. Ali ne, Ekonomski je fakultet te tečajeve prodavao političarima koji sjede u nadzornim odborima državnih poduzeća, i za njih je plaćala država – našim novcem, koji je mogao biti uložen u ozbiljna znanstvena istraživanja. Skandal nije u tome što je Ekonomski fakultet zarađivao, već što imamo državu koja troši novac poreznih obveznika na takve stvari. Ovaj me primjer vodi i sljedećem važnom pitanju: koje nepotrebne znanstvene i obrazovne ustanove i programe treba ukinuti? Treba li Zagrebačkom sveučilištu doista višestruko više dodiplomskih studijskih programa nego što ih ima na Oxfordu? Moramo li imati odsjeke i institute na kojima znanstvenici godinama nemaju spomena vrijednih rezultata, ili bi ih bolje bilo ukinuti? Znači li to da bi neki ljudi mogli ostati bez posla? Uz 300 ti-

da će svoju sveučilišnu karijeru završiti u zvanju koje sam ja postigao. Zato mi je lakše obratiti se asistentima: zamislite malo vjerojatan scenarij po kojemu je za tri-četiri godine budžet za znanost u Hrvatskoj povećan pet puta, sveučilište samo raspolaže svojim budžetom (to valjda želimo svi- nema autonomije bez financijske autonomije), ali rektor i njegova ekipa nalaze se pred teškim izborom: treba li taj veći budžet utrošiti na proporcionalno povećanje plaća i brže napredovanje ljudi koji su skupili dovoljno bodova da budu birani u viša zvanja, ili u otvaranje novih asistentskih i docentskih radnih mjesta? Ja sad pitam asistente: biste li više voljeli izgubiti posao jer nema docentskog mjesta za vas ili prihvatiti posao docenta, a da znate da nećete moći automatski napredovati u više zvanje čim skupite dovoljno bodova?

Osim o ustroju sveučilišta, mnogi se pitaju i o načinu kako njime treba upravljati. Od pripadnika Akademске solidarnosti često čujem da bi o svim bitnim pitanjima trebali odlučiti

jem, a ne znam ni čemu služiti, zatim me čeka gradski plenum o povišenju cijene parkirališta... I kad da ja onda odem s prijateljima na pivo?

Što nam omogućava naš 'besplatni' studij?

Na koncu, kada se govori o sveučilištima, najviše se u javnosti ističe problem školarina, odnosno plaćanja studija. Premda je to važno socijalno pitanje, mislim da ga, kao i druga socijalna pitanja, treba odvojiti od problema izvrsnosti studija, odnosno kvalitete koju studenti imaju pravo očekivati za svoj novac. Pri tom nije važno plaćaju li oni svoj studij izravno ili posredno, putem poreza. Uostalom, neki možda ne mogu studirati čak ni na besplatnom studiju, jer se nemaju od čega uzdržavati. Studentima je, pretpostavljam, u interesu dvoje: da mogu studirati što žele i posvetiti se učenju, a ne zarađivanju novca tijekom studija, te da izvrše studij što prije. Državi je u interesu da zna koliko košta studij i da se novac izdvojen za

U suvremenim se raspravama o reformi sustava znanosti i visokog obrazovanja u Hrvatskoj problemi obično postavljaju na pogrešan način. U članku obrazlažem zbog čega smatram pogrešnim pitanja koja se u tim raspravama postavljaju, te izlažem pitanja za koja smatram da bi valjalo postavljati i objašnjavam zašto

mojem sudu nije previše smisljeno, dok su druga, bitna pitanja, zapostavljena.

Novim se zakonom pokušava odgovoriti na pitanje: kakav treba biti unutrašnji ustroj hrvatskih sveučilišta i znanstvenih instituta? Iz tog pitanja slijedi da sva sveučilišta u državi moraju imati isti ustroj, uključujući tijela upravljanja, a to nije nipošto očigledno. Takvo postavljanje pitanja posljedica je načina razmišljanja o zakonima u Hrvatskoj. Potencijalni zakonodavac, iz vlasti ili oporbe, obično postavlja stvari ovako: ja znam kako bi se ljudi trebali ponašati, i to ću propisati zakonom. To se onda primjenjuje na sve sfere ljudske aktivnosti, i one koje trebaju i one koje ne trebaju zakonsku regulaciju. Meni je takvo gledište posve strano – ljudi se ponašaju kako se ponašaju, i to je dobro, ne treba im zakon da regulira njihove odnose, osim ondje gdje nastaju problemi. Zašto sveučilišta ne bi mogla sama odlučiti o svojim unutarnjim ustrojima, u skladu s različitim tradicijama svake pojedine institucije? Zašto bi golemi sveučilišta poput zagrebačkoga morala imati isti ustroj i model upravljanja kao pulsko ili zadarsko?

Mnogi s pravom misle da je u Hrvatskoj položaj znanstve-

mnogi moji kolege sa Zagrebačkog sveučilišta drže nastavu na nekoliko visokoškolskih institucija. Ne treba ni spominjati da kvaliteta takve nastave trpi. Morali bismo se potruditi da uvezemo najbolje iz inozemstva dok ne obrazujemo svoje. U tome znanstvenici mogu učiti od nogometaša: kada neki klub ne zna igrati nogomet, potruđi se dovesti Argentinca ili Brazilca, ponekad čak angažira i stranoga trenera; a naša vlada kao da se trudi da onemogući trajno zapošljavanje stranaca u hrvatskoj znanosti. Administrativne prepreke pri zapošljavanju stranih znanstvenika na našim sveučilištima nevjerojatno su složene, i to se stanje mora promijeniti, i to brzo.

Zakon o sveučilištu ili zakon o korupciji?

Često čujemo pitanje: „Kako kontrolirati rad znanstvenih i obrazovnih ustanova da bi se u njima spriječili korupcija, nepotizam i financijske nepravilnosti?“ Ono zvuči kao da se zbog korupcije na sveučilištu treba donijeti zakon o sveučilištu, a ne zakon o korupciji. Pogledajmo primjer: nedavno je objavljeno da je zagrebački Ekonomski fakultet organizirao menadžerske tečajeve za članove nadzornih odbora i naplaćivao ih 18 ti-

suća nezaposlenih koji su izgubili posao u privatnom sektoru, ne vidim zašto bi javni sektor morao biti zaštićen od otpuštanja, ako je to preduvjet da svima bude bolje, pa čak i onima koji bi se u životu trebali baviti nečim drugim, a ne znanošću.

Napredovanje u zvanju kao nagrada

U razgovoru s kolegama opažam da se mnogi boje kako bi donošenje novog zakona o znanosti moglo zacementirati postojeće stanje sa znanstvenim zvanjima i onemogućiti napredovanje. Bude li broj profesorskih mjesta na fakultetima ograničen, mnogi neće moći iz docentskog statusa prijeći u profesorski, bez obzira na to koliko radova objavljivali. Zato se pitaju: kako omogućiti da svi zaposleni u sustavu znanosti i visokog obrazovanja tijekom karijere napreduju donajviših zvanja? Ja mislim da je sadašnji sustav neodrživ, gdje morate samo skupljati nekakve besmislene bodove i ostvarivati svoje „pravo“ da budete redoviti profesor. Napredovanje u sveučilišnom sustavu ne treba shvaćati kao pravo, već kao nagradu za izvrsnost. Iz položaja redovnog profesora teško mi je obraćati se svojim kolegama docentima i uvjeravati ih da ne moraju nužno računati na to

vati plenumi, tijela sastavljena od svih zaposlenika i studenata na sveučilištima, a od svih zainteresiranih u drugim tijelima (primjerice, od svih građana na razini grada, od svih državljana na razini države, itd.).

Trebaju li svi odlučivati o svemu?

U tom prijedlogu ima dosta toga što mi se sviđa, osobito zamisao da bi svi izabrani dužnosnici, na sveučilištu kao i u državi, morali biti u svakom trenutku smjenjivi na temelju većine glasova svoga biračkog tijela. To bi valjda pridonijelo povećanju odgovornosti, vrlne kojom se ne mogu pohvaliti naši političari. Međutim, umjesto da jednom u budućnosti svi odlučuju o svemu, radije bih da svi već sada možemo odlučivati barem o nečemu. I nisam siguran da bi plenumsko odlučivanje na svim razinama doista bila dobra ideja. Mogu zamisliti svoj život za desetak godina: kad se ujutro probudim, žurim sena sastanak plenuma Filozofskog fakulteta gdje se odlučuje o visini školarina (koje putem stipendija plaća država, naravno), zatim u podne imam plenum sveučilišta, jer odsjek za fiziku želi za milijun eura kupiti neki skupi uređaj o kojem ne znam ništa (očekuju da o tome glasu-

studij namjenski troši. Svima bi trebalo biti svejedno plaćati država izravno sveučilište za izvođenje studija ili ga daje nadarenim i vrijednim studentima u obliku stipendija. Onim studentima koji ovaj moj stav smatraju elitističkim i socijalno neosjetljivim postavio bih sljedeće pitanje: neki od vas plaćaju svoj studij, neki ne, ali nažalost i jedni i drugi se suočavate s velikom vjerojatnošću da ćete nakon studija barem neko vrijeme, a možda i prilično dugo, biti nezaposleni. Nitko vas neće pitati ni za prosjek (posebno u državnim službama), a gledat ćete kako posao preko veze dobivaju oni koji su bili lošiji od vas. Kada bi u Hrvatskoj postojalo jedno sveučilište, gdje biste mogli studirati što želite, ali biste bili sigurni da ćete s diplomom toga sveučilišta odmah dobiti posao, biste li se natjecali za stipendiju za studij na tom sveučilištu?

Ako na to pitanje bez razmišljanja odgovorite da ne biste htjeli ni pokušati, jer to vrijeda vaš osjećaj za socijalnu pravdu, onda je ovo moje izlaganje sasvim promašeno i ja se doista mogu osjećati kao onaj Montesquieuov Perzijanac s početka priče. Zalutao sam u neku čudnu zemlju.

Institut za razvoj obrazovanja organizirao je 7. sajam stipendija i prateće obrazovne ponude 19. listopada u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Na Sajmu je ove godine predstavljen najveći broj stipendija i obrazovnih mogućnosti do sada. Ukupno 44 izlagača iz 9 različitih zemalja predstavilo je svoje studentske programe, stipendije i druge obrazovne usluge. Putem programa predstavljenih na Sajmu očekuje se da će se do dijeliti više od 7700 stipendija za studij u Hrvatskoj i 1600 stipendija za studij u inozemstvu.

Ekonomska logika podršku sa socijalnom

Kako ističu organizatori sajma, pitanju jednakih prilika u obrazovanju ne mora se pristupiti samo iz perspektive solidarnosti, jednakosti i društvene pravde. I ekonomskom logikom se lako može doći do zaključka da je nužno osigurati jednakost pristupa obrazovanju želimo li izići iz ekonomske krize te razviti ekonomiju utemeljenu na znanju. Prema podacima OECD-a, država bi trebala ulagati u povećanje pristupa visokom obrazovanju za sve društvene skupine jer je prosječna stopa povrata za javna ulaganja u visoko obrazovanje po studentu 300-400%, s ukupnim neto profitom za državu od 60 tisuća eura, za vrijeme životnog vijeka pojedinca.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (2011.) u Hrvatskoj je danas oko 20% visokoobrazovanih u ukupnoj radnoj snazi. Nacionalno vijeće za konkurentnost smatra da bi Hrvatska do 2025. g. trebala povećati udio visokoobrazovanih u radnoj snazi sa sadašnjih 20% na 30% kako bi Hrvatska dostigla projicirani prosjek BDP-a Europske unije od 30 tisuća eura po stanovniku. To znači da bi Hrvatska trebala povećati udio visokoobrazovanih u radnoj snazi za više od 170 tisuća osoba u idućih 14 godina. Čak ako bi bili zaposleni svi nezaposleni koji imaju visoko obrazovanje (danas ukupno 30.358 osoba), još uvijek bi trebalo do 2025. godine osigurati velik broj visoko-

Osim sada već redovitog godišnjeg susreta studenata i ponuđača stipendija, organizatori su ovim sajmom posebno željeli aktualizirati pitanje socijalne komponente obrazovanja i međunarodne mobilnosti

obrazovanih.

Ako se uzme u obzir negativan demografski trend, evidentno je da će Hrvatska morati poduzeti konkretne mjere te aktivno poticati širenje pristupa visokom obrazovanju za društvene skupine koje tradicionalno ne sudjeluju ili koje pak imaju otežan pristup visokom obrazovanju. To se posebno odnosi na studente čiji su roditelji završili samo osnovnoškolsko obrazovanje

ili trogodišnje srednje škole te na studente čiji su roditelji nižeg imovinskog statusa.

Sveučilišni i stručni studiji: socijalno podijeljeno visoko obrazovanje?

Prisutne su i značajne socijalne razlike između studenata upisanih na sveučilišnim studijima naspram stručnih studija. Prema rezultatima istraživanja EUROSTUDENT, koje su provodili

Ekonomski oporavak i pravednost u visokom obrazovanju

Institut za razvoj obrazovanja i Ministarstvo znanosti i sporta, studenti stručnih studija češće su nižeg socioekonomskog statusa, a istovremeno su i manje zadovoljni dostupnošću financijskih sredstava za svoje mjesečne troškove. Uz to, češće plaćaju školarinu od studenata sveučilišnih studija te imaju puno manju šansu dobivanja stipendije i smještaja u studentskom domu.

Prema međunarodnom iz-

vješću EUROSTUDENT, sveučilišni studiji u Hrvatskoj kategorizirani su kao "socijalno isključivi", zbog postojanja visokog udjela studenata višeg socioekonomskog statusa i niskog udjela studenata nižeg socioekonomskog statusa.

Osim manje zastupljenosti studenata nižeg socioekonomskog statusa na sveučilišnim studijima, hrvatsko nacionalno izvješće EUROSTUDENT

pokazuje da studenti stručnih studija imaju teže uvjete studiranja. U prosjeku imaju veće životne troškove (češće žive u podstanarstvu, putuju, imaju djecu...), zahtjevnije životne okolnosti (češće moraju raditi uz studij; udio studenata s djecom je 6 puta veći nego kod studenata sveučilišnih studija) i manje mogućnosti korištenja financijske potpore iz javnih izvora (češće pripadaju skupini izvanrednih studenata koji nemaju pravo na javne subvencije).

Kako povećati međunarodnu mobilnost studenata?

Prema istraživanju EUROSTUDENT, provedenom u 25 europskih zemalja, Hrvatska je u akademskoj godini 2009./2010. bila na dnu europske ljestvice po pitanju međunarodne mobilnosti studenata. Od ukupne studentske populacije svega je 2% do sada imalo iskustvo studiranja u inozemstvu, dok je u europskim zemljama taj udio prosječno četiri puta viši (8%). Značajno je da hrvatski studenti navode dodatne troškove vezane uz studij kao najveću prepreku za studij u inozemstvu, te da je studentima koji su uspjeli studirati u inozemstvu glavni izvor financiranja bila obitelj (74%).

Hrvatska je počela sustavan rad na razvoju međunarodne mobilnosti u visokom obrazovanju, i to ne samo u cilju povećanja odlazne mobilnosti hrvatskih studenata i profesora nego i privlačenja stranih studenata i profesora. S jedne strane, otkad je provedeno istraživanje EUROSTUDENT, Hrvatska je ušla u program ERASMUS Europske unije preko kojega je u inozemstvu boravilo u 2010./2011. više od 500 hrvatskih studenata. U okviru programa ERASMUS u 2011./2012. se očekuje više od 1100, a u 2012./2013. očekuje se više od 1300 mobilnih hrvatskih studenata, što upućuje na povećanje trenda mobilnosti hrvatskih studenata. Ovaj će trend zasigurno imati pozitivan utjecaj na buduće rezultate istraživanja EUROSTUDENT.

PRIREDIO: IVAN ROMIĆ

Stipendije za hrvatske studente na vrhunskim njemačkim sveučilištima

Uz potporu programa stipendiranja Zaklade "Otvoreno društvo" i DAAD-a, hrvatski studenti po treći put imaju priliku studirati na prestižnim njemačkim sveučilištima poput Humboldt-Universität Berlin, Universität Konstanz, Universität Bremen i Universität Düsseldorf.

Njemačka služba za razmjenu studenata i znanstvenika (Deutscher Akademischer Austausch Dienst - DAAD) i Zaklada "Otvoreno društvo" (Open Society Foundations - OSF) dodjeljuju potpune stipendije za diplomski (dvogodišnji) ili poslijediplomski doktorski (trogodišnji) studij u području društvenih i humanističkih znanosti na njemačkim sveučilištima. Na diplomskoj razini studija, kandidati su se prijavljivali na jedan od 22 studijska programa u aktualnim područjima poput europskog i međunarodnog prava, globalne političke ekonomije i europskih ekonomskih studija. Doktorski kandidati prijavljuju se za stipendije za bilo koje njemačko sveučilište na kojem imaju osiguranu potporu mentora u području pojedinih društvenih i humanističkih disciplina. Potpune stipendije pokrivaju sve troškove studija u Njemačkoj: putovanje, školarinu, stanovanje i sl. Program OSF/DAAD u Hrvatskoj administrira DAAD u suradnji s Institutom za razvoj obrazovanja.

Hrvatski studenti sa inozemnih sveučilišta savjetuju o studiranju u Americi i Europi

Nakon iznimnog uspjeha prošlogodišnjih obrazovnih savjetovanja s alumnima američkih sveučilišta, IRO i ove godine organizira tematske radionice gdje će bivši studenti sveučilišta u SAD-u, Kanadi i Europi hrvatskim studentima i srednjoškolcima pružiti praktične savjete za izbor i prijavu na sveučilišta u inozemstvu, te pronalaženje financijske potpore za studij. Obrazovna savjetovanja održat će se od 27. listopada do 10. studenog u prostorijama Instituta za razvoj obrazovanja, Preradovićeve 33, 10 000 Zagreb. U prvoj seriji obrazovnih savjetovanja posjetitelj će o diplomskom i poslijediplomskom studiju u inozemstvu savjetovati Zvonimir Rakamarić koji je doktorirao u području računarstva na University of British Columbia u Kanadi, stručnu praksu ostvario u kompaniji Microsoft u SAD-u, a od 2012. godine predavat će na University of Utah. Michele Doyle, alumna prestižnog sveučilišta University of Wisconsin - Madison, pomoći će posjetiteljima izabrati sveučilište za studij u SAD-u, a hrvatski studenti s Central European Universityja, međunarodnog sveučilišta u Budimpešti, govorit će o studijskim i stipendijskim programima sveučilišta s akreditacijom u Europi i SAD-u. Ulaz na sva događanja je slobodan uz obveznu prethodnu predbilježbu na iro@iro.hr najkasnije do 17 sati na dan prije održavanja pojedinog događanja.

MEFST

Medicinski fakultet u Splitu Skupni ispit znanja po uzoru na

Ivan Damjanov: 'Ispit nije bio obavezan, nona moje veliko zadovoljstvo, na ispit je izišlo 84 posto studenata, što je jako velik broj. Radi se ne samo o provjeri znanja studenata već i profesora i njihova nastavnog programa. Ispit je održan samo na splitskom fakultetu, no smatram da on predstavlja revolucionarni pomak, koji bi trebao zaživjeti u čitavoj Hrvatskoj'

RAZGOVARAO:
TOMISLAV ČIZMIĆ MAROVIĆ

“

'Svi su studenti bili pozvani, i na moje veliko zadovoljstvo izašlo ih je 84 posto, što je jako velik broj'

Skupni ispiti na Medicinskom fakultetu u Splitu uvedeni su da bi se, prema međunarodnim standardima, stečene kompetencije studenata provjeravale i dokumentirale, a prvi takav ispit održan je 1. listopada. Radi se o sveukupnoj provjeri znanja studenata medicine, koja je relativno nova u nas, ali se provodi rutinski u mnogim drugim zemljama. Tri su skupna ispita: Skupni ispiti znanja 1 i 2 (SIZ-1 i SIZ-2), te Objektivni strukturirani klinički ispit (OSKI) na kraju studija. Bodovi koje studenti zasluže na ta tri ispita zbraja se i daju ocjenu koja se pripodobljuje kliničkim rotacijama u 6. studijskoj godini. Za države koje imaju više od jednog sveučilišta, ovakvi ispiti su neka vrsta vanjske kontrole, odnosno usporedna kvalifikacija onoga što se na tim sveučilištima predaje. U Americi se takav ispit zove USMLE (United States Medical License Examination). O razlozima uvođenja i koristima ovakvog načina provjere znanja u Hrvatskoj, razgovarali smo sa prof. dr. sc. Ivanom Damjanovom, članom fakultetskog povjerenstva koje je organiziralo i nadgledalo SIZ-1.

Koja je glavna svrha Skupnog ispita znanja?

U Americi ima više od 130 sveučilišta koja imaju medicinski fakultet. Programi tih fakulteta su do te mjere različiti da se ne mogu međusobno uspoređivati. Kao praktični ljudi Amerikanci su stoga uveli jedinstveni Nacionalni ispit koji služi kao garancija da svi studenti medicine, bez obzira gdje studirali završe otprilike istim kvantumom osnovnog znanja medicine. To je još važnije zbog činjenice da u Americi postoji velika mobilnost liječnika. Primjerice, netko diplomira u državi Kaliforniji, a naumi živjeti u državi New York; jedini način da se država New York zaštiti od inkompetentnih liječnika koji se sele u New York jest da im se objektivno testira njihovo znanje medicine. Zbog toga je došlo do dogovora iz-

među država da sve one stave jedan te isti ispit koji se daje u svim državama isti dan svim studentima nakon druge godine, nakon četvrte godine i nakon staža (u Americi je program studiranja drukčiji nego u Europi). Prvi dio provjerava znanje pretkliničkih predmeta (npr. anatomije, fiziologije, patologije, itd.), drugi poznavanje kliničkih struka (npr. interne medicine, kirurgije, itd.), dok treći dio provjerava praktično znanje budućih liječnika. Nakon što budući liječnik položi sva tri ispita, dobije federalnu licenciju koja omogućava rad u bilo kojem dijelu Amerike. Vrijedno je spomenuti i sljedeće: ovi ispiti su ne samo provjera znanja studentata, već i profesora i njihova nastavnog programa. Primjerice, ako na nekom sveučilištu mnogo studenata padne na određenom dijelu ispita, to je pokazatelj da nešto nije u redu s nastavom, studentima, ili nastavnicima na tom fakultetu.

I onda ste odlučili napraviti isto u Hrvatskoj?

Važno je napomenuti da ta ideja nije nešto potpuno novo. Čak i Austro-Ugarska je imala sličan sustav, gdje su studenti medicine nakon pretkliničkog dijela studija morali polagati jedan skupni ispit znanja koji se zvao "prvi rigoroz". Nakon što bi završili kliničku medicinu, polagali su "drugi rigoroz", pa se tek onda dobivala diploma medicine. Teško je reći kako se rodila ideja o hrvatskom nacionalnom ispitu medicine. Ne bih htio da netko pomisli da je to bila samo moja zamisao. Prije desetak godina ja sam o tome diskutirao s pokojnim

Ivan Damjanov

prof.dr. Marinom Nolom sa zagrebačkog Medicinskog fakulteta, a sjećam se da smo početkom ovog stoljeća nas dvojica razgovarala o tome s prof.dr. Matkom Marušićem, koji je u ono doba bio u Zagrebu. Diskusiji se pridružilo još nekoliko nastavnika i studenata medicine i svi smo se složili o potrebi uvođenja takve vrste evaluacije na naše medicinske fakultete. Međutim, svaka ideja treba vremena, da se o njoj prodiskutira i da se ljude zainteresira. A jedan od velikih pobornika koji je stvarno vjerovao da takvu ideju vrijedi implementirati bio je Matko Marušić. Kad je postao dekan, počeo ju je zagovarati i o tome diskutirati s drugim nastavnicima. Ja odajem priznanje Fakultetskom vijeću Medicinskog fakulteta u Splitu, nastavnicima i studentima, kao i novom dekanu prof. Ljutiću, koji su tu zamisao na kraju krajeva ostvarili. Ove je godine, nakon temeljitih priprema, Fakultetsko vijeće imenovalo povjerenstvo, na čelu s prof.dr. Snježanom Tomić, koje je organiziralo i nadgledalo prvi ispit, 1. listopada ove godine. To je bio ispit za studente koji su završili treću godinu, a osniva se na svim predmetima iz prve tri godine studija. Tako je zaživo SIZ 1 na Medicinskom fakultetu u Splitu, a ja se nadam da će za dvije godine ti isti studenti položiti i SIZ2, te zatim i OSKI (Objektivno strukturirani klinički ispit).

Je li ispit bio obavezan?

SIZ1 se polagao na dobrovoljnoj bazi, a Fakultetsko je vijeće odlučilo da ispit neće vrednovati sistemom prolaz/neprolaz, već da će studenti na osnovi rezultata dobivati bodove koji će im se pribrajati fakultetskim ocjenama po određenom sustavu, tako da nakon završetka fakulteta imaju objektivnu izvannastavnu ocjenu koja pomaže u ocjeni njihove kompetitivnosti. Svi su studenti bili pozvani, i na moje veliko zadovoljstvo izišlo ih je 84 posto, što je jako velik broj. Sankcija za onih 16 posto koji nisu izišli na ispit nema, jedino su propustili skupiti dodatne bodove, i to je sve. Ispit je održan samo na splitskom fakultetu, no smatram da on predstavlja revolucionarni pomak, koji bi trebao zaživjeti u čitavoj Hrvatskoj.

Kome će vrijediti ti bodovi?

Budućoj školi ili poslodavcu, jer studenti medicine moraju dobiti neko zaposlenje ili nastaviti svoje

Studij medicine na engleskom upisao 21 student

"Izuzetno mi je drago što je Medicinski fakultet, kao prvi na ovom Sveučilištu, uveo nastavu na engleskom jeziku. To će dovesti strance u Split, nešto će se vjerojatno na tome i zaraditi, no najvažnije je što ćemo se na taj način približiti Europi. U ovogodišnjoj je skupini 21 student; došli su iz raznih zemalja, a najviše iz Njemačke. Zanimljivo je da su većinom informacije o studiju pronašli online, na webu Medicinskog fakulteta u Splitu. Izgleda da su zaključili da će se u Splitu skupiti mala studijska grupa, za razliku od megauniverziteta gdje tipična studijska grupa ima i do 300 studenata. Rekli su mi u razgovoru da će u maloj skupini lakše doći do nastavnika i vjeruju da će u Splitu nastavnici moći posvetiti više vremena pojedinom studentu. Za medicinu postoji interes u svijetu, i ako ovi studenti uspiju, proširit će vijest kako je u Splitu lijepo studirati i živjeti, i da se može kvalitetno i dobro naučiti medicinu. Mi stalno pričamo o odljevu mozgova, a mozgove treba i 'doliti', privući ljude iz drugih zemalja. Bez toga, dugoročno gledano, nema dobre znanosti ni napretka.

Splitu uveo zoru na SAD

postdiplomsko školovanje. Razne države na različite načine reguliraju dobivanje specijalizacije. Recimo, u Portugalu, svi diplomanti medicine polažu jedan ispit, nakon kojeg se napravi rang-lista.

Onaj tko je na vrhu te liste bira najpoželjniju specijalizaciju, dok je onaj na dnu osuđen na ono što mu preostane. Mi zasad imamo samo ocjene koje su donekle objektivne, a donekle i subjektivne, dok je ispit o kojem razgovaramo objektivan u najvećoj mogućoj mjeri, jer je standardiziran, sastavljen od strane komisije, i nakon toga još elektronički prorađen, tako da zadovoljava sve psihometrijske kriterije jednoga uspješnog ispita. Nakon njegova provođenja, napravi se Gausova krivulja, odredi se koji bi bio minimum znanja koji bi bio dovoljan za prolaz (iako se na ovom ispitu nema pada). Očekivali smo da bi za nas prolazna ocjena bila 60 posto, znači 120 točnih odgovora od 200 pitanja, a rezultati su upravo i bili takvi – samo je jedan splitski student imao ocjenu ispod tog minimuma prolaznosti. To pokazuje da u Splitu imamo jako homogenu populaciju studenata koji zadovoljavaju naše kriterije kvalitete i moglo bi se reći da imaju, objektivno rečeno, vrlo dobar fond znanja.

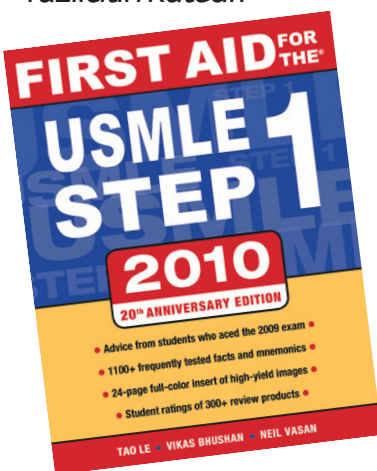
Jesu li rezultati bili javni ili tajni?

Svaki student koji je pristupio ispitu dobio je svoj rezultat u zapečaćenoj kuverti, uz pregled svih važnih parametara, tako da se on ili ona može usporediti sa svojim kolegama; rang-listu nismo javno objavili, no tri najbolja studenta će dobiti posebne nagrade od fakulteta. Rezultati će poslužiti i kao unutrašnja kontrola, i oni se mogu zaista dobro znanstveno iskoristiti, da se unaprijedi nastava, isprave krive stvari, te da se stvari koje su jako dobre uvedu i na druge katedre.

A osim za studente, test je jako dobar izvor vrijednih podataka i za nastavnike, ali i medij povezivanja i diskusije nastavnika s različitim katedri. Ja sam u Americi sudjelovao u sastavljanju pitanja za njihove nacionalne ispite, gdje sam kao patolog morao uvjeriti kirurga, ginekologa ili psihijatra da je moje pitanje važno za stvaranje boljeg liječnika. To je prilično teško, ali to me je iskustvo naučilo cijeniti nastojanja drugih stručnjaka, jer svi prilazi problemu s drugih po-

“

‘Osim za studente, test je jako dobar izvor vrijednih podataka i za nastavnike, ali i medij povezivanja i diskusije nastavnika s različitih katedri’

zicija. No to ne znači da se ne možemo naći negdje na sredini, napraviti kompromis, i sastaviti pitanja koji će sadržavati klinički relevantnije iskustvo, a u isto vrijeme imati sve elemente bazične znanosti.

Koje su sljedeće faze implementacije tog modela provjere znanja?

Po uzoru na američki model, imali bismo tri ispita, gdje bi prvi dio (SIZ1) bio pretklinički, drugi (SIZ 2) klinički, a treći dio (OSKI)

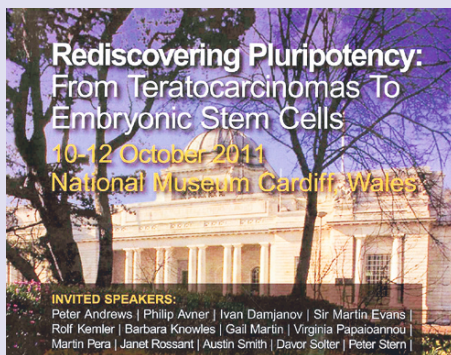
bi uključivao praktično znanje medicine. Na tom ispitu radi prof. dr. Vladimir Šimunović. On je čovjek koji ima golemo iskustvo s praktičnom medicinskom nastavom i on je za potrebe Medicinskog fakulteta uveo – zapravo stvorio – jedan popis vještina i tehnika koje svaki student medicine mora naučiti, a koja će služiti kao osnovica za treći dio ispita gdje će se studenti testirati da vide jesu li svladali te vještine. Generacija koja je testirana ove godine prvi put, nakon treće godine, bit će testirana nakon pete ili šeste godine ponovno. A sljedeće će godine nova generacija biti testirana nakon treće godine, i očekujem da će se prijaviti čak i više od 84 posto, jer će studenti vidjeti da je to u njihovu interesu.

Mislim da se stvari kreću u dobrom smjeru i nadam se da će novi dekan nastaviti s provođenjem testa, jer bi to dovelo Split na svjetsku razinu. Stalno se međusobno uspoređujemo i pričamo o tome koji je medicinski fakultet u Hrvatskoj bolji ili lošiji, i uvođenje ovakve vrste ispita i na ostala hrvatska sveučilišta bi bio najbolji način da se to i provjeri. No, ja u ovom načinu provjere znanja prvenstveno vidim priliku za međufakultetsku suradnju. Ne mogu naglasiti koliko je takva vrsta provjere znanja važna i kolike bi bile koristi od njezina uvođenja na sve medicinske fakultete u Hrvatskoj.

‘Nevažni tumor koji je doveo do Nobelove nagrade’

“Nakon posjeta Splitu, ovog sam mjeseca bio i u Cardiffu u Velikoj Britaniji, na konferenciji o temi matičnih stanica. Konferenciju je organizirala skupina razvojnih biologa s kojima sam surađivao i diskutirao dok sam još radio u Hrvatskoj sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Jedan od njih, sir Martin Evans, je u međuvremenu postao i engleski vitez i nobelovac! Iz naše perspektive ovaj sastanak predstavlja i svojevrsno priznanje za Hrvatsku, jer su neki od pokusa koji su prethodili Nobelu napravljeni upravo u Zagrebu. Vrijedno je spomena da je u prošlom stoljeću u Hrvatskoj bila jako aktivna grupa razvojnih biologa koji su se bili okupili oko profesora Nikole Škrebja. Škreb je bio predsjednik Europskog društva za razvojnu biologiju s velikim ugledom među znanstvenicima Europe i Amerike, a znanstveno je odgojio cijelu plejadu znanstvenika koji su nastavili njegov rad. Od njih je najpoznatiji Davor Solter koji je bitno unaprijedio razvojnu biologiju sisavaca i za to dobio cijeli niz važnih priznanja širom svijeta.

Sastanak u Cardiffu ima podnaslov “Od teratokarcinoma do embrijskih matičnih stanica”. Referati na sastanku govore o tome kako je studija jednog rijetkog tumora (koji smo i mi proučavali u Zagrebu) dovela do otkrića zametnih matičnih stanica miša, a nakon toga i ljudskih matičnih stanica. Primjer ovog “beznačajnog i klinički nevažnog tumora”, koji je utro put novim saznanjima i nakon 40-ak godina doveo do izolacije ljudskih matičnih stanica, dosta je poučan. U početku nismo mogli dobiti novac za rad na tom tumoru da bi na kraju skupni napor nekolicine laboratorija i ustrajnih entuzijasta ipak urodio priznanjem i Nobelovom nagradom. Financiranje znanosti je kocka, jer je mnogo važnih znanstvenih dostignuća poteklo upravo iz studija koje nisu obećavale previše na početku. Nitko od nas koji smo započeli raditi u tom polju, nikad nije mislio da će taj rad dati Nobelovu nagradu, samo nas je zanimalo to što radimo. Ključno je raditi u laboratoriju ili klinici ono što te zanima.

Funkcije skupnih ispita su:

1) Provjera (i potvrda) kompetencija koje se stječu na fakultetu.

2) Važan dio dodatka diplomi i mogućnost vrednovanja studentskih kompetencija unutar i izvan generacije.

3) Povećanje konkurentnosti diplome na međunarodnom tržištu rada.

4) Poticanje da se organiziraju nastavni planovi i programi prema važnosti i značaju u kliničkoj i predkliničkoj medicini.

5) Aktivacija studenata: vjerujemo da će skupni ispiti pridonijeti da studenti ustraju da im se važni principi i koncepti dobro objasne kako bi ih potpuno svladali i razumjeli.

6) Usporedba uspjeha na ispitu pojedinačnih predmeta (ocjena) s uspjehom u odgovarajućem segmentu skupnoga ispita.

7) Mogućnost usporedbe rezultacije znanja i razumijevanja po predmetima.

8) Mogućnost rangiranja studenata nakon 3. i 6. godine.

9) Obeshrabrivanje slaboga učenja, prepisivanja sa strane studenata, te slabe nastave i ispita sa strane nastavnika.

10) Navikavanje studenata na cjeloživotno učenje i usavršavanje, koji podliježu skupnim ispitima na državnom ili međunarodnoj razini.

Za poboljšanje nastave i prakse obiteljske medicine

U Splitu je održan poslijediplomski tečaj I. kategorije pod nazivom “Suvremena medicinska nastava obiteljske medicine”

Piše:

ANTE MIHOVILOVIĆ

Stručna skupina Leeuwenhorst definirala je 1974. godine liječnika obiteljske medicine kao onog koji pruža primarnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu pojedincima, obiteljima i populaciji u skrbi bez obzira na spol, dob ili bolesti čiji je zadatak postavljanje rane dijagnoze i koji u pristupu zdravlju ili bolesti integrira fizičke, psihičke i socijalne čimbenike. Na tragu te definicije i proširujući pojam praktične obiteljske medicine, integrirajući je u edukacijske modele visokoga medicinskoga obrazovanja, 21. i 22. listopada u organizaciji Katedre za obiteljsku medicinu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i Katedre za družinsko medicino Medicinskog fakulteta Univerze u Ljubljani, u Sveučilišnoj knjižnici u Splitu je održan poslijediplomski tečaj I. kategorije pod nazivom “Suvremena medicinska nastava obiteljske medicine”.

Tečaj je okupio stotinjak sudionika, uz domaćine sa splitskog Medicinskog fakulteta i predstavnike sedam medicinskih fakulteta iz drugih krajeva Hrvatske i susjednih zemalja i to iz Zagreba, Osijeka, Rijeke, Ljubljane, Maribora, Mostara i Podgorice. Voditelji tečaja bili su dr. sc. Ivančica Pavličević iz Splita i prof. dr. sc. Igor Svab iz Ljubljane, a u organizacijskom odboru bili su dr. Irena Zakarija Grković, dr. Davorka Vrdoljak, mr. sc. dr. Nataša Mrduljaš-Dujić, prof. dr. sc. Milica Katić, prof. dr. sc. Vladimir Šimunović te prof. dr. sc. Matko Marušić.

Pisma studenata pacijentima

Na početku radnog dijela Tečaja, sudionicima su se obratili nastavnici Medicinskog fakulteta u Splitu, izničeći novosti u nastavnom planu i programu splitskog studija Medicine, i to poglavito obrađujući aspekt uvođenja nastave iz specifičnih kliničkih i socijalnih vještina. Naime, od prošle akademske godine, na splitskom Medicinskom fakultetu uvedena je nova nastavna jedinica koja se inkorporira u nastavni plan prve i druge godine studija, a podrazumijeva podučavanje osnovnih kliničkih vještina na vježbovnim plastičnim modelima.

Također, novost koja je uvedena prošle akademske godine, a koja je također prikazana na ovom tečaju, dodatak je nastavi iz Obiteljske medicine – uvođenje OSKI-ja, tj. objektivnoga strukturiranog kliničkog ispita koji je prošlogodišnja generacija studenata završne godine studija Medicine prvi put, s izvanrednim uspjesima, pionirski uvela u praksu nastave Obiteljske medicine u Splitu. Split se predstavio i još jednom posebnošću, a

to su pisma studenata pacijentima. Naime, kako nam je kazala dr. sc. Ivančica Pavličević, svaki student, unutar svoje redovne ambulantne prakse koja se održava u sklopu tog kolegija, trebao je odabrati četiri pacijenta kojima je pisao pismo o njihovoj bolesti. Pismo je pisao pacijentu razumljivim jezikom, a opet, bez izostavljanja i iskrivljavanja stručnih podataka i činjenica. Članovi Katedre za obiteljsku medicinu prenose nam informaciju da su studenti, mentori i pacijenti bili vrlo zadovoljni tom novinom koja je uvedena u sustav nastave, ali i konačno formiranje zaključne ocjene iz tog kolegija.

Dogovorene brojne suradnje

I ostali sudionici Tečaja predstavili su svoje osobitosti u nastavi i edukaciji studenata na kolegijima iz obiteljske medicine, ali i posebnosti u edukaciji edukatora.

U tom dijelu predavanja obrađene su mnogobrojne teme: od iskustava liječnika obiteljske medicine na terenima u Dalmatinskoj zagori i na dalmatinskim otocima, preko sustava edukacije mentora obiteljske medicine u Sloveniji, implementiranja programa razmjene studenata Socrates-ERASMUS na području obiteljske medicine, uvođenja kontinuirane medicinske edukacije preko interneta, uloge EURACT-a u edukaciji obiteljske medicine u Europi, preventivnih sadržaja u edukaciji obiteljske medicine, suradnje s drugim fakultetima i međusveučilišne razmjene nastavnika obiteljske medicine, do tema o ruralnoj obiteljskoj medicini i reviziji prakse u sklopu doedukacije nastavnika obiteljske medicine.

Kao još jedan iznimno bitan plod ovog događaja, koji na svojevrsni način potvrđuje kvalitetu izrečenih stajališta, jest to da će prezentacijski radovi prikazani na ovom Tečaju biti objavljeni u tematskom broju stručnoga medicinskog časopisa Acta Medica Academica u svibnju 2012. godine.

Na koncu su dogovorene brojne suradnje, primarno na planu razmjene studenata i nastavnika, pojačanja i poboljšanja ERASMUS razmjena, napravljeni su okvirni dogovori za zajedničko pisanje udžbenika za nastavu iz Obiteljske medicine, usuglašeno je osnivanje mrežnih stranica Splitske inicijative, kako sudionici tečaja aklamacijom (na prijedlog profesora Švaba iz Ljubljane) nazvali svoju želju da splitski Tečaj preraste u redovne susrete nastavnika Obiteljske medicine, nešto po uzoru na slovenski Bled tečaj koji se već dulji niz godina odvija u korist nastave i edukacije u izvođenju kolegija iz obiteljske medicine.

međunarodna suradnja

Dioklecijanova palača očima japanskih arhitekata

Piše:

ANA GRGIĆ *

Radionica je održana u prostorijama Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije te Mediteranskog centra za graditeljsko naslijeđe (sjeverozapadna Kula Dioklecijanove palače). Organizatori su bili Darko Radović (Keio University, Tokyo), s gostujućom profesoricom Davisi Boontharm (National University of Singapore), Kengo Kuma (University of Tokyo, Tokyo) i Ana Grgić (Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije), a sudionici su dva tokijska sveučilišta - Keio University, Laboratory Radović (mentori: prof. Darko Radović i prof. Davisi Boontharm s 10 studenata i studentica) i University of Tokyo, Laboratory Kuma (mentori: prof. Kengo Kuma i asist. Ko Nakamura sa 7 studenata i studentica) te Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije, Split (mentori: prof. Dario Gabrić (FGAG), viša asist. Ana Grgić (FGAG) i asist. Hrvoje Bartulović sa 7 studenata i studentica). Podršku i sponzorstvo radionici su pružili Mediteranski centar za graditeljsko naslijeđe, Grad Split, HULU i DAS.

Suvremena kontekstualizacija Palače kao osnovni uvjet intervencija

Uz pozdrav prodekana za Studije arhitekture Roberta Plejića, uvodna predavanja u sklopu radionice održali su profesori/ice Katja Marasović (History of the Diocletian's Palace), Snježana Perojević (New Management Plan for Historic Core), Darovan Tušek (Modernist Architecture in the Historical Urban Core of the City of Split), Ante Kuzmanić (3 Workshops - Ideas vs. Solutions) i Darko Radović (ST2O11 Workshop Introduction - on Purpose). Sve predavačice i predavači nastojali su pružiti sudionicima što jasniju predodžbu o povijesnom razvoju grada i Palače, njezinoj poziciji u kontekstu širenja grada kao i popratne modele upravljanja povijesnom jezgrom. Prikazan je i pregled dosadašnjih urbanističko-arhitektonskih intervencija, ali i radionica koje su do sada okupile ugledne svjetske arhitekate koji su se zajedno s domaćim stručnjacima hvatali ukoštac s ne tako jednostavnim problemima gradske jezgre i Palače.

Split i Dioklecijanova palača prepoznati su kao specifični konglomerat, jedinstven u svojoj slojevitosti, i kao takvi bili su tijekom stoljeća inspiracija brojnim arheolozima, arhitektima i teoretičarima (Niemann, Hebrard, Zeiller, Adam, Rossi, V. Eyck, Hertz-

Kao jedna u nizu ovogodišnjih međunarodnih studentskih radionica, u Splitu se od 12. do 19. rujna održala međunarodna urbanističko-arhitektonska radionica pod nazivom 'Density Intensity Resilience - The Split Case', na kojoj su splitski nastavnici i studenti razmijenili vrijedna iskustva s kolegama i studentima dvaju tokijskih sveučilišta.

Sudionici radionice

Splitski i japanski studenti na završnoj izložbi i domjenku

berger i mnogi drugi). Palača je proučavana na brojnim razinama, od mnogih autora isključivo kao riznica očuvane antičke baštine, a tek potom i kao srednjovjekovne, odnosno novovjekove baštine u okviru paradigmatškog procesa pretvorbe Palače iz "kuće za jednog čovjeka" u grad. S vremenom raste svijest o različitim vremenskim kontekstualizacijama vrednovanja

spomeničke baštine, odnosno procesa transformacije, što treba imati na umu prilikom identifikacije suvremenog konteksta tih vrednovanja i reperkusija na potencijalne, odnosno prihvatljive modele intervencija.

Obogaćeni japanskim doživljajem Palače

Sveučilište Keio osnovao je Yukichi Fukuzawa davne

1858. godine, i to na pionirskom modelu obrazovanja sa zapadnjačkim utjecajima, što je bilo izuzetno progresivno za taj period kojim započinje moderna era Japana, uspavanog stoljećima izolacije. Tom eminentnom privatnom Sveučilištu i Sveučilištu Tokyo, kao najutjecajnijem državnom sveučilištu, ova radionica ujedno je bila i poligon za prvi zajednički susret nji-

hodologija rada u osnovi prati pojam javnog (public) koji u japanskom jeziku ne postoji u takvom obliku, pa odsutnost tog koncepta u japanskom miljeu, koji se na Zapadu podrazumijeva, definira različite pozicije u zajedničkoj interakciji među sudionicima. Razvoj metodologije oslanja se uvelike na zapadnjačke teoretičare ponajviše Deborda koji je intuitivnom analitičkom metodom derivéa (doživljajno, iskustveno mapiranje) oblikovao tzv. psihogeografski pristup kojim se proučava bihevioralni učinak urbanog prostora. Takav pristup zanimljiv je u kontekstu potpuno različitih metoda očuvanja graditeljskog naslijeđa u Japanu, gdje se tradicija gradnje čuva tzv. faksimilskom gradnjom, što proizlazi iz činjenice da je osnovni materijal gradnje drvo čiji vijek je kratkotrajan, za razliku od europskog naslijeđa, konkretno Dioklecijanove palače čija se starost mjeri stoljećima.

Javna predavanja i prezentacija radova

U sklopu radionice, u nedjelju 18. rujna, u prostorijama istočnog dijela podruma Dioklecijanove palače održana su javna predavanja inozemnih i domaćih predavača. Predavanja su održali Darko Radović (Tokyo - au pluriel, Living in Tokyo: Impressions of a Foreign Architect), Davisi Boontharm (Tokyo - Creative Reuse Urbanism), Kengo Kuma (The Power of Place), Saša Randić (Dwelling the Public Space) i Ante Kuzmanić (Structure Patching). Sudjelovanje svjetski poznatog arhitekta Kume posebno je pridonijelo važnosti i atraktivnosti predavanja. Niz prikazanih radova i realizacija njegove istraživačke i projektantske prakse pokazuju izuzetan senzibilitet u korištenju autohtonih materijala u suvremenom arhitektonskom izričaju, čime bi se, kao legitimnom praksom, mogao unaprijediti i obogatiti naš vlastiti pristup komunikaciji suvremenog i naslijeđenog.

Svi profesori predavači i mentori sudjelovali su i kao kritičari na prezentacijama radova koji su bili privremeno izloženi u prostorijama Kule, a početkom listopada mogli su se pogledati u ulaznom holu Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije. Završna večer događanja uveličana je dodjelom diploma koje su sudionicima uručili profesori Kengo Kuma, Darko Radović i Robert Plejić. Ova radionica predstavlja početni oblik suradnje Splitskog sveučilišta s dva prominentna tokijska sveučilišta, koja će se, uz izdavanje publikacije, nastaviti i dalje kroz različite profile i formate.

*dr.sc., dipl.ing.arh.,
viša asistentica na FGAG-u

hovitih odjela za urbanizam i arhitekturu. Ti odjeli sastoj se od neovisnih "laboratorija" koji funkcioniraju unutar bogato razgranatog sistema usmjerenja, a studenti/ice biraju laboratorij čiji voditelj ih mentorira kroz cijelu jednu fazu školovanja.

Koristeći specifične analitičke metodologije, studenti i studentice istraživali su prostor Dioklecijanove palače nastojeći pritom detektirati sve one vidljive i manje vidljive aspekte koji Palaču čine onim što ona jest. Na osnovi uvodnih konceptualnih promišljanja formirane su miješane grupe studenata i studentica sličnih interesa, što se pokazalo kao izvrstan pokretač razvoja ideja. Susret posve različitih kultura pridonio je tako interesantnom spoju "našeg" - lokalnog doživljaja i znanja o samom gradu te "stranog" pogleda na grad koji nama samima otvara nove spoznaje i perspektive. Takvo kanaliziranje širih i drukčijih iskustava otvara nove mogućnosti u potencijalnim scenarijima budućeg života Palače i grada. Proces transformacije Palače, koji je već odavno prisutan kao fenomen i teorijska inspiracija u europskim okvirima, postaje tako prepoznat i u mnogo širem kontekstu. Me-

studentska stručna praksa

Stručne prakse ponekad predstavljaju razočarenje za studente - kada tamo 'nauče' kuhati kavu, kopirati i slagati dokumente u registratore.

Uz pomoć praksi do posla iz snova

Splićanin Bojan Radlović može poslužiti kao dobar primjer koristi koje student može izvući iz stručnih praksi. Nakon završetka prva dva razreda Prirodoslovno-matematičke gimnazije u Splitu, Bojan je dobio stipendiju nevladine organizacije Forum za slobodu odgoja za završetak srednjoškolskog obrazovanja pri Chigwell školi u Londonu, UK. Tijekom preddiplomskog studija ekonomije u Halleu, Njemačka, Bojan je bio iznimno angažiran u stručnim praksama. Bio je praktikant pri Institutu za ekonomska istraživanja u Halleu, zatim pri financijskom odjelu giganta automobilske industrije Continental, te je u svrhu izrade diplomskog rada stručnu praksu obavljao u revizorskoj kući PriceWaterhouseCoopers (PWC). Kao rezultat, čak i prije samog završetka studija Bojan je dobio "posao iz snova" u najprestižnijoj svjetskoj konzultantskoj kući McKinsey & Co. Radi se o tvrtki koja zapošljava samo najbolje od najboljih - na globalnoj razini samo jednu osobu od približno 1000 prijavljenih - a koja tijekom kadrovanja posebnu pozornost pridodaje aktivnostima studenta izvan formalnog obrazovanja.

Bojan Radlović

Kako do praktičnog znanja i iskustva?

Ili nova studentska udruga na našem sveučilištu ili neka od postojećih trebala bi razviti kontakte s poslovnim subjektima i institucijama koje djeluju na splitskom području, informirati studente o prilikama za obavljanje prakse te podržati razvoj adekvatnog selekcijskog postupka prilikom odabira praktikanata koji bi se bazirao na načelima transparentnosti i jednakosti

Piše:

ANTE PRKA

Ljeto, razdoblje bez studentskih obveza, predstavlja idealno vrijeme za obavljanje stručne prakse. Međutim, te su prilike mnogo teže ostvarive za hrvatske studente u odnosu na studente u inozemstvu. Kao jedan od temeljnih nedostataka studiranja u Hrvatskoj, studenti ističu upravo nedostatak praktične nastave pri čemu je, prema istraživanju EduCentra, svega 16% studenata zadovoljno praktičnim znanjem koje su stekli formalnim obrazovanjem. Studenti su postali svjesni činjenice da poslodavci nerado zapošljavaju mlade ljude koji nemaju praktično znanje te su stoga studenti prisiljeni aktivno pretraživati ponude za studentske praktikante. Takve ponude, iako se redovito oglašavaju kao odlična edukativna iskustva, ponekad predstavljaju razočaranje za studente u prilikama kada tamo nauče kuhati kavu, kopirati i slagati dokumente u registratore...

Koristi za studente i poslodavce

Stručna praksa trebala bi donijeti veliku korist studentima: stjecanje iskustva, ostvarivanje poslovnih kontakata i prednosti pri eventualnom budućem zaposlenju... Praktikanti njome stječu priliku naći se u poslovnom

okruženju, dobiti svoja zaduženja i odgovornosti, biti nadgledani od strane mentora te razviti mrežu kontakata koja im može poslužiti u daljnoj karijeri u vidu upoznavanja potencijalnih poslodavaca. Vještine koje su stekli formalnim obrazovanjem utemeljenim na teoriji sada mogu primijeniti u praksi i tako zadobiti jasniju predodžbu o onome čime se dalje žele baviti. Takvi studentski angažmani ujedno pridonose i poboljšavanju životopisa koji, obogaćen za jedno takvo iskustvo, šalje pozitivan signal budućim poslodavcima.

Nisu samo studenti ti koji trebaju imati korist od stručne prakse - koriste i sami poslodavci. Sve više poduzeća ozbiljno pristupa dizajniranju programa stručnih praksi koje pred studente postavljaju mnogo važnije zadaće od administrativnih. Tako dobivaju temelj za adekvatno ocjenjivanje talenata nove generacije studenata, pri čemu najbolje od njih najčešće regrutiraju u svoje kadrove po završetku njihova obrazovanja.

Plaćena i neplaćena praksa

Praksa može biti plaćena, neplaćena ili djelomično plaćena u obliku stipendija. Plaćene se prakse najčešće pronalaze u području medicine, arhitekture, inženjerstva, prava i ekonomije (osobito računovodstva i financija). No i neplaćene stručne prakse donose brojne nematerijalne ko-

risti za studente koji ih obavljaju. Primjeri takvih praksi su prisutni u Europskoj uniji (npr. Španjolskoj) gdje su zbog strogih propisa Zakona o radu stručne prakse najčešće neplaćene. Ipak, potražnje za njima ne manjka, posebice među studentima izvan EU-a koji tim putem stječu međunarodno iskustvo, usavršavaju znanje stranog jezika te "nadograđuju" životopis. Praksa koja obično traje između 6 i 12 tjedana najčešće se provodi u obliku punog radnog vremena za vrijeme ljeta ili kao dio radnog vremena tijekom godine.

Organizirana Njemačka

Obilježja politika stručnih praksi vidljivo su različita od države do države. U Njemačkoj postoje brojne tvrtke i internetski portali koji nude uslugu posredovanja između tvrtki i studenata, kao i usluge podrške studentima od početka prijavnog procesa pa sve do zadnjeg dana obavljanja prakse.

Programi se kreću od onih za studente koji još studiraju do onih koji su upravo završili studij. Sve je veći broj studenata koji svoj završni, odnosno diplomski rad izrađuju kao praktikanti u nekoj tvrtki ili instituciji. Istraživanje „Generacija studentskih praksi 2011.“ (njem. Generation Praktikum 2011) pokazuje da je čak 38% diplomiranih studenata obavilo barem jednu stručnu praksu tijekom studiranja, pri čemu je 40% studenata odra-

dilo neplaćenu praksu.

Ponudu za stalno zaposlenje dobilo je 22% praktikanata, 12% njih su po završetku obrazovanja postali samostalni djelatnici ili samozaposleni, dok je 21% njih nastavilo obrazovanje upisivanjem postdiplomskog studija i sl..

Praktična Amerika

Stanje preko bare u području politika stručnih praksi donekle je drukčije od europskih zemalja. Stručne prakse u Sjedinjenim Državama krajnje su specificirane s obzirom na područje studija u kojem student provodi svoje formalno obrazovanje, pri čemu velik broj pripravnika po završetku prakse dobije konkretne ponude za zaposlenje. Obavljena stručna praksa u SAD-u predstavlja napisani uvjet koji se postavlja pred aplikanta prilikom natjecaja za posao. Primjerice, gotovo je nemoguće za "svježe" diplomiranu osobu dobiti posao u području investicijskog bankarstva ako aplikant prije toga nije obavio praksu u toj ili srodnoj djelatnosti. Gotovo svi praktikanti u SAD-u moraju biti plaćeni za svoj rad, barem u obliku minimalne plaće, što je propisano Aktom o pravednim standardima rada. Neplaćena praksa studentima najčešće omogućuje dobivanje financijske potpore u vidu plaćenih troškova obrazovanja, posebice ako područje obavljanja prakse i visoko korelira s područjem obrazova-

nja. Dakako, postoje i iznimke, primjerice u slučaju kada je riječ o volontiranju u neprofitnim organizacijama ili kada praksa donosi dobrobit isključivo praktikantu.

Zagreb bolji od Splita

U Hrvatskoj obveza obavljanja stručne prakse ne postoji te se smatra da samo proaktivni studenti tu istu obavljaju. Prakse su u pravilu organizirane od strane studentskih organizacija kao što je AISEC, IASTE i eStudent. Takve prakse se pretežito obavljaju u inozemstvu i donose dodatne koristi kao što je iskustvo rada u multinacionalnom okruženju te usavršavanje stranog jezika. No, stručne prakse koje se nude hrvatskim studentima u nacionalnim okvirima su krajnje ograničene, a postoje i očigledne razlike između dostupnosti stručnih praksi u različitim dijelovima Hrvatske.

Primjerice, pri Zagrebačkom sveučilištu djeluje studentska udruga eStudent čiji je cilj povezivanje najboljih studenata Sveučilišta u Zagrebu s najboljim poduzećima koja posluju u Hrvatskoj. Oni smatraju kako je studentska praksa najbolji način da se studenti upoznaju s poslodavcima te im se na taj način predstave i prije selekcijskog postupka. Također, brojne tvrtke koje imaju urede u Zagrebu, kao što su ugledne multinacionalne revizorske tvrtke KPMG, PriceWaterhouseCoopers, Delo-

itte i Ernst&Young, redovito objavljuju natječaje za obavljanje studentske prakse.

Nepostojanje slične studentske udruge na Splitskom sveučilištu, te manje tržište, razlog je mnogo nižem broju stručnih praksi u Splitu. Naime, u Splitu se preko Erasmus-a i AISECA može dobiti prilika za obavljanje stručne prakse, no samo u inozemstvu.

Što onda napraviti?

Osnivanje nove studentske udruge, odnosno interesne od postojećih za problematiku stručnih praksi pomakli bi stanje s mrtve točke. Takva bi udruga trebala razviti kontakte s poslovnim subjektima i institucijama koje djeluju na splitskom području, informirati studente o prilikama za obavljanje prakse te podržati razvoj adekvatnog selekcijskog postupka prilikom odabira praktikanata koji bi se bazirao na načelima transparentnosti i jednakosti.

Ono što bi predstavljalo najveći problem za takvu udrugu jest mali broj tvrtki i institucija na splitskom području koje imaju kapacitet za primanje praktikanata i koje imaju volju za kreiranje radnih zadaća i odgovornosti za praktikante koje neće biti na krajnje inferiornom nivou, no zajedničkim lobiranjem studentskih udruuga i sveučilišta, te učenjem na primjerima razvijenijih, napredak bi sigurno bio moguć.

alumni

Alumni Ekonomskog fakulteta Split ugostili sarajevske kolege

Piše:
MIRJANA MILAT*

Na Ekonomskom fakultetu u Splitu goste je dočekao predsjednik Alumna EFST Veljko Radeljak, poželjevi im srdačnu dobrodošlicu. Prijam je održan u Vijećnici dekanata kojem su nazočili dekan prof. dr. sc. Branko Grčić, prodekani i rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Ivan Pavić. Ženski zbor Alumna svojim je nastupom oduševio goste, posebno kad su zapjevale "Kud plovi ovaj brod", poznatog Sarajlije Esada Arnautalića.

Zalog intenziviranju međusobne suradnje

U službenom dijelu susreta, domaćin Veljko Radeljak upoznao je goste s aktivnostima Udruge. Zahvalio je dosadašnjim predsjednicima, kao i bivšim dekanima, a posebno sadašnjem dekanu prof. dr. sc. Branku Grčiću i prodekanima. Predsjednik Asocijacije Alumni EFSA istaknuo je da su oni Udruga koja djeluje tek tri godine, ali Ekonomski fakultet u Sarajevu je najveća znanstvena institucija u BiH. Prenio je pozdrave njihova dekana, prof. dr. sc. Veljka Trivuna, koji je zbog obveza morao ostati u Sarajevu. Pozvao je delegaciju Alumna i profesore Ekonomskog fakulteta u Splitu u uzvratni posjet Sarajevu tijekom iduće, jubilarne godine kada slave šezdeset godina uspješnog rada Ekonomskog fakulteta u Sarajevu. Izuzetna mi je čast upozna-

U godini u kojoj obilježava desetogodišnjicu postojanja, Udruga diplomiranih studenata Ekonomskog fakulteta Split ugostila je Alumne Ekonomskog fakulteta u Sarajevu na čelu s guvernerom Centralne banke Bosne i Hercegovine doc. dr. sc. Kemal Kozarićem, predsjednikom Asocijacije Alumna

ti članove Udruge koja "traže" već deset godina, postupno se razvija, te uz stručne aktivnosti pronalazi vremena i za zabavu. Dekan EFST prof. dr. sc. Branko Grčić naglasio je kako je naš fakultet

uvijek otvoren za suradnju s Alumnima. Istaknuo je spremnost Ekonomskog fakulteta u Splitu za intenziviranje suradnje s Ekonomskim fakultetom u Sarajevu, a spomenuo je nedavno održani I. hrvatski interkatedarski znanstveni skup organizacije i menadžmenta s međunarodnim sudjelovanjem, u organizaciji Ekonomskog fakulteta u Splitu, na kojem su kolege iz Katedre za menadžment iz Sarajeva aktivno sudjelovali. Rektor Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Ivan Pavić, istaknuo je kako su Sveučilišni kampus sa Studentskim domom kapaciteta od oko 600 kreveta, koji je još u izgradnji i očekuje se useljenje prvih stanara početkom sljedeće godine, dobra podloga za održavanje ljetnih škola, razmjenu studenata, kao i za rad na zajedničkim međunarodnim projektima financiranim iz međunarodnih fondova.

uvijek otvoren za suradnju s Alumnima.

Istaknuo je spremnost Ekonomskog fakulteta u Splitu za intenziviranje suradnje s Ekonomskim fakultetom u Sarajevu, a spomenuo je nedavno održani I. hrvatski interkatedarski znanstveni skup organizacije i menadžmenta s međunarodnim sudjelovanjem, u organizaciji Ekonomskog fakulteta u Splitu, na kojem su kolege iz Katedre za menadžment iz Sarajeva aktivno sudjelovali. Rektor Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Ivan Pavić, istaknuo je kako su Sveučilišni kampus sa Studentskim domom kapaciteta od oko 600 kreveta, koji je još u izgradnji i očekuje se useljenje prvih stanara početkom sljedeće godine, dobra podloga za održavanje ljetnih škola, razmjenu studenata, kao i za rad na zajedničkim međunarodnim projektima financiranim iz međunarodnih fondova.

Darivanje, razgledavanje, susreti i zabava

Voditeljica Likovne sekcije Alumna, Vera Sinovčić, uručila je dar predsjedniku Alumna EFSA - sliku s motivom splitske Pjace u tehnici akrilik na platnu, koju je naša kolegica osobno naslikala. Nagrađeni smo buranim pljeskom, a guverner doc. dr. sc. Kemal Kozarić srdačno je zahvalio i uzvratio slikom sarajevskog moti-

va "Vječne vatre" na trgu na kojem se nalazi i Centralna banka BiH te u pozadini Ekonomski fakultet u Sarajevu. Zahvaljujući donaciji Slobodne Dalmacije d.d. i ovaj put smo darovali sve naše goste prigodnim kompletom (knjiga Velo Misto i CD Klape). Nakon razgledavanja fakulteta i ručka u Studentskoj menzi, naš dragi kolega, inače turistički vodič, Boris Vujčić je poveo goste iz Sarajeva u obilazak stare gradske jezgre "najlipešeg grada na svitu".

Druženje je nastavljeno svečanom večerom u Vili Dalmacija gdje nas je pozdravio gradonačelnik Splita, gospodin Željko Kerum. Guverner Kozarić se u ime Grada Sarajeva ispričao gradonačelniku za neugodnosti koje su izazvali izgradnja u Sarajevu kad su napali navijače Torcida prilikom nedavnog gostovanja Hajduka u utakmici sa Željezničarom.

Istaknuo je da to nisu "Željini" navijači jer Sarajevo i Split oduvijek promiču dobre prijateljske odnose. U ime Alumna, gradonačelniku je zahvalila gradska vijećnica Aida Batarelo, inače i sama članica Alumna EFST koja je osobno izvijestila gradonačelnika o zamolbi Alumna EFST da primi i ugosti naše drage kolege. Uz trio Ježinac zabava je nastavljena do dugo u noć.

*Članica Upravnog odbora Alumna EFST

SVEUČILIŠTE U SPLITU PODRUŽNICA – SVEUČILIŠNI STUDIJSKI CENTAR ZA FORENZIČNE ZNANOSTI

raspisuje

NATJEČAJ

za sljedeća radna mjesta:

- 1) Jednog nastavnika u znanstveno - nastavnom zvanju docenta i na radnom mjestu docenta u kumulativnom radnom odnosu za jedan sat dnevno u području Prirodnih znanosti, polje Biologije, grana Genetika, evolucija i filogenija, na Katedri za forenzičnu genetiku i biologiju.
- 2) Jednog nastavnika u znanstveno - nastavnom zvanju docenta i na radnom mjestu docenta u kumulativnom radnom odnosu za dva sata rada dnevno u području Biomedicine i zdravstva, polje Kliničke medicinske znanosti, grana Sudska medicina, na Katedri za biomedicinske znanosti u forenzici.
- 3) Jednog suradnika u suradničkom zvanju asistent i na radnom mjestu asistenta u kumulativnom radnom odnosu za dva sata rada dnevno u području Društvenih znanosti, polje Pravo, grana Kazneno pravo, kazneno procesno pravo, kriminologija i viktimologija, na predmetu Kazneno pravo.
- 4) Jednog suradnika u suradničkom zvanju asistent i na radnom mjestu asistenta u kumulativnom radnom odnosu za dva sata rada dnevno u području Društvenih znanosti, polje Pravo, grana Kazneno pravo, kazneno procesno pravo, kriminologija i viktimologija, na predmetu Kazneno procesno pravo.
- 5) Jednog suradnika u suradničkom zvanju asistent i na radnom mjestu asistenta u kumulativnom radnom odnosu za dva sata rada dnevno u području Društvenih znanosti, polje Pravo, grana Građansko pravo i građansko procesno pravo, na predmetu Građansko pravo.
- 6) Jednog suradnika u suradničkom zvanju asistent i na radnom mjestu asistenta u kumulativnom radnom odnosu za dva sata rada dnevno u području Društvenih znanosti, polje Pravo, grana Građansko pravo i građansko procesno pravo, na predmetu Građansko procesno pravo.
- 7) Jednog suradnika u znanstveno - nastavnom zvanju izvanredni profesor i na radnom mjestu izvanrednog profesora u kumulativnom radnom odnosu za jedan sat rada dnevno u području Biomedicine i zdravstva, polje Temeljne medicinske znanosti, na Katedri za

forenzičnu kemiju i toksikologiju.

8) Jednog nastavnika u znanstveno - nastavnom zvanju docenta i na radnom mjestu docenta u kumulativnom radnom odnosu za dva sata rada dnevno u području Prirodnih znanosti, polje Fizika, grana Biofizika i medicinska fizika, na Katedri za forenzičnu kemiju i toksikologiju.

Uvjeti za radna mjesta:

Pristupnici natječaju trebaju ispunjavati uvjete propisane Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 2/07, 46/07 i 45/09) te uvjete Rektorskog zbora

Pristupnici koji imaju izbor u odgovarajuće zvanje trebaju dostaviti potvrdu visokog učilišta o provedenom postupku izbora u originalu ili ovjerenoj preslici.

Za radna mjesta pod točkama Ad 3., Ad 4., Ad 5., Ad 6. pristupnici trebaju imati završen diplomski studij prava.

Na oglašena radna mjesta mogu se javiti osobe oba spola.

Uz vlastoručno potpisanu prijavu za natječaj s pripadajućim dokazima o ispunjavanju uvjeta propisanih Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju te uvjeta Rektorskog zbora, potrebno je priložiti:

- životopis
- presliku domovnice
- presliku diplome
- dokaz o radnom iskustvu.

Prijave se predaju u roku 15 dana od dana objave natječaja na adresu:

SVEUČILIŠTE U SPLITU
Sveučilišni studijski centar za forenzične znanosti
Ruđera Boškovića 31/IV
21 000 Split

S naznakom: "Natječaj za radna mjesta Centar za forenzične znanosti"

Zakašnjele i nepotpune prijave neće se razmatrati.

O rezultatima natječaja kandidati/kandidatkinje će biti obaviješteni u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o izboru.

Pročelnik: prof. dr. sc. **Šimun Anđelinović**

Kakve 'najbolje studente' želim?

Ciljevi sveučilišta trebali bi biti poticanje studenata da budu što aktivniji a istodobno i izvrsni u svojem polju studiranja. Jedan od načina da se to postigne jest da se preispitaju kriteriji nagrađivanja najboljih studenata te da se uz ocjene vrednuje i aktivnost na fakultetu i izvan njega ili da se nagrade dodjeljuju u više različitih kategorija

PIŠE:
NIKOLA SUNJKA

Rektorova nagrada dodjeljuje se studentima koji su pokazali izvrsnost u svom školovanju prema različitim kriterijima, u ovisnosti o pojedinom sveučilištu. Da bi dobio Rektorovu nagradu na Splitskom sveučilištu, student mora ostvarivati visoki prosjek. Rijetko se dogodilo da je neki student dobio Rektorovu nagradu s prosjekom ocjena ispod 4,50. Primjerice, prije dvije godine, od ukupno 30 studenata koliko ih svake godine dobije Rektorovu nagradu na Splitskom sveučilištu, njih 16 imalo je prosjek 5,00, a student s najnižim prosjekom koji je dobio tu nagradu imao je prosjek 4,64. Naravno, osim prosjeka tu ima još nekoliko kriterija. Tako, na primjer, nagradu mogu dobiti studenti svih godina osim prve godine preddiplomskog studija, što je i razumljivo, jer ti studenti još nemaju završenu godinu studiranja. Student ne može dobiti dva puta Rektorovu nagradu, mora studirati po redovnom programu i ne smije ponavljati godinu ili je upisati parcijalno. Minimalni prosjek ispod kojeg se student neće uzeti u obzir kao kandidat za nagradu je 4,00. Dodajmo

još i kako svaki fakultet može predložiti maksimalno dva studenta za dobivanje ove nagrade, a ako ima više studenata s istim prosjekom, prednost u nagrađivanju ostvaruju studenti viših godina i više razine studija, s više demonstratura ili ako su prethodni dobitnici dekanovih nagrada.

Zagrebačko sveučilište nagrađuje znanstveni rad

Na Zagrebačkom sveučilištu situacija je potpuno drugačija. Rektorova nagrada ne dodjeljuje se na temelju prosjeka ocjena već po prijavljenom znanstvenom radu. Dakle, student koji želi dobiti Rektorovu nagradu prijavljuje se na natječaj početkom svake akademske godine popunjavanjem obrasca, odabire temu svoga znanstvenog rada te mentora. Sveučilište osniva Povjerenstvo za znanstveni i umjetnički rad studenata koji radove predložene od istovrsnih povjerenstava na razini sastavnica evaluira i potom odlučuje o pobjednicima. Postoje razni kriteriji ocjenjivanja pristiglih radova poput značajnosti rada za znanstvenu ili umjetničku zajednicu, same izvedbe rada ili, pak, broja korištenih izvora literature. Student može nagradu dobiti najviše jednom tijekom svog studija.

Zadar i Rijeka - mješoviti kriteriji

Zadarsko sveučilište za dodjelu Rektorove nagrade ima više kriterija, poput ocjena tijekom studija, znanstvene aktivnosti, stručne aktivnosti i relevantne aktivnosti izvan Sveu-

čilišta. Iz toga je vidljivo da je u Zadru potrebno biti aktivan i kompletan student za osvajanje ove nagrade. Osim toga, student mora pohađati minimalno treću godinu preddiplomskog studija ili biti na diplomskom studiju da bi se uopće uzeo u obzir kao kandidat, čime se potiče kontinuitet izvrsnosti.

Osnovni kriterij za dobivanje Rektorove nagrade za izvrsnost na Riječkom sveučilištu je prosjek ocjena prethodnog studiranja, a dodatni su kriteriji postizanje istaknutih sportskih rezultata ili aktivnost u studentskim udrugama. Osim Rektorove nagrade za izvrsnost, postoje i Rektorove nagrade za studentski aktivizam i nagrada Studenti volonter godine. Rektorova nagrada za studentski aktivizam potiče studente na aktivno uključivanje u rad studentskih organizacija te doprinosu radu sveučilišnih tijela. Dodjeljuje se studentu/studentici koji su se posebno istaknuli u radu studentskih organizacija/tijela u prethodnoj akademskoj godini. Ciljevi nagrade Studenti volonter godine jesu podizanje svijesti o vrijednosti i važnosti volontiranja te poticanje studenata na uključivanje u volonterski rad, a dobiva je student/studentica koji se posebno istaknuo u volonterskom radu u prethodnoj akademskoj godini.

Kako je u inozemstvu?

Na fakultetima izvan Hrvatske postoji više nagrada koje se mogu usporediti s našom Rektorovom nagradom. Primjerice, na Cambridgeu postoji The best student pa-

per award koja je slična Rektorovoj nagradi u Zagrebu. Međutim, strana sveučilišta većinom dodjeljuju dekanove nagrade, i to prvenstveno dekanove nagrade za izvrsnost, koje su na razini Rektorove nagrade na Splitskom sveučilištu. Iako bi prema važnosti dekanove nagrade trebale biti ispod rektorovih, na stranim sveučilištima to često nije slučaj. Rijetko se dodjeljuju rektorove nagrade, a dekanove nagrade imaju veću financijsku nagradu. Studenti koji ostvaruju prosjek 4,50 i više obično dopijevaju i na rektorovu listu počasti (Honor roll). Za tu počast dobiju diplomu, rektor šalje pismo njihovim roditeljima te pismo novinama iz grada njihova rođenja s molbom da objave članak o dobitnicima.

Koji je onda kriterij najbolji?

Kako vidimo, ne postoji jedinstveni kriterij za dodjelu nagrade za studentsku izvrsnost, nego sveučilišta izabiru kriterije prema tome kakve studente žele poticati. Tako Riječko sveučilište potiče studente koji su društveno angažirani, Zagrebačko one koji su aktivni u znanstvenom radu, Zadarsko potiče kompletne studente, a Splitsko sveučilište, pak, želi studente koji imaju izvrsne ocjene. Međutim, jesu li izvrsne ocjene jedino mjerilo uspješnosti studenta? Možemo li kazati da je student s visokim prosjekom bolji od studenta s dobrim prosjekom, ali koji ima i praktičnog iskustva, koji je sudjelovao na međunarodnim konferencijama,

koji se bavi studentskim aktivnostima ili volonterskim radom? Je li ispravno poticati istovrsnost ili raznovrsnost?

Najpoznatija hrvatska stipendija, koju se može smatrati i nagradom, jer predstavlja veliku čast, u svojim kriterijima stavlja naglasak na raznovrsnosti. Top stipendija za top studente svake godine pomno probire studente koji su se prijavili i izabire najbolje od najboljih, i to ne isključivo na temelju odličnog prosjeka, nego i znanstvenog angažmana, umjetničkog djelovanja, rada u udrugama i mnogih drugih kriterija. Svake se godine za tu stipendiju prijavi više od 400 studenata, od kojih je vrlo teško izabrati najbolje, što pokazuje da stvarno postoje studenti koji se mogu baviti i drugim aktivnostima uz polaganje ispita.

Preispitati kriterije

Iako sam i sam dobitnik Rektorove nagrade, smatram da bi trebalo doći do izmjene kriterija za njezino dobivanje na način da se student promatra kao kompletna osoba, da se uz izvrsnost u polaganju ispita promatra i aktivnost na fakultetu i izvan njega ili, pak, da se nagrada dodjeljuje u više različitih kategorija. Primjerice, neka se dodjeljuje nagrade posebno za znanstvene i umjetničke radove, za doprinos društvu i za izvrsnost u studiranju.

Tada bi možda i nagrađivanje studenata bilo pravednije, možda bi se potakla veća konkurencija među studentima,

a time i želja za uspjehom. Ciljevi sveučilišta trebali bi biti poticanje studenata da budu što aktivniji a istodobno da budu i izvrsni u svojem polju studiranja. Time bi na tržište rada izlazili ljudi koji su skupili više raznolikog iskustva, koji znaju što žele raditi i koji će za to biti motiviraniji. Rektorova nagrada trebala bi biti velika čast i privilegij koje studenti zaslužuju svojom upornošću, požrtvovnošću i znanjem. Trebala bi biti nešto što svi studenti žele dobiti tijekom školovanja.

Izjava jedne studentice koja kaže kako je uvijek mislila da Rektorovu nagradu dobivaju samo genijalci, no prošle su je godine dobila dva njezina poznanika za koje zna da nisu genijalci i koji sve što rade jest "guranje" prosjeka ocjena, pokazuje kako se ova nagrada ponekad doživljava među studentima. I sada se ta studentica pita: je li podcijenila tu dvojicu ili je precijenila kriterije za dobivanje Rektorove nagrade? Zar to ne bi trebala biti nagrada čija privlačnost ne pada kako godine prolaze, za koju ne opada studentsko zanimanje, ali i zanimanje budućih poslodavaca i javnosti? Vodstvo sveučilišta trebalo bi se potruditi da joj poveća važnost tako da preispita kriterije za njezino dobivanje. Također, povezivanje dobitnika s budućim poslodavcima te osiguranje većega financijskog nagradnog fonda bio bi značajan korak u smjeru povećanja motivacije i poticanja studenata na ostvarenje većih uspjeha i bolju pripremu za tržište rada.

studenti i umjetnost

Studentski 'nepokretni pokretač' mladih umjetnika

Pet splitskih studentica okupljenih u udrugu NUS organizacijom natječaja i izložbe potiču mlade umjetničke snage i interes za konceptualnu umjetnost

RAZGOVARAO:
TOMISLAV ČIZMIĆ MAROVIĆ

Sredinom mjeseca završio je natječaj za slanje umjetničkih radova na natječaj NUS 2012., o temi 'Tampon generacija'. Organizator, Neafirmirana umjetnička scena, ili skraćeno NUS, novoosnovana je udruga od studentica Povijesti umjetnosti u Splitu - Nine Jurić, Vini Mihanović i Martine Vuković, kojima su se nešto kasnije pridružile Ana Šunjić i Kristina Trifunović. Cilj udruge je poticanje i promicanje suvremene kulturno-umjetničke scene na području Republike Hrvatske. Nakon odabira, radovi mladih umjetnika bit će publici predstavljeni od 13. do 20. siječnja 2012. na manifestaciji NUS 2012. u prostoru Akvarija na Bačvicama. Završetak natječaja bio je i povod za razgovor s voditeljicama udruge - Ninom, Vini i Martinom.

Kako ste došli na ideju osnivanja udruge?

Razmišljajući i diskutirajući o mogućnostima koje mladim ljudima pružaju grad i društvo u kojem živimo - s posebnim naglaskom na kulturnu scenu i mogućnosti rada u području kulture - došli smo do zaključka da je jedini način da se mladi ljudi realiziraju taj da se sami pobrinu za svoju realizaciju. Osjetili smo potrebu ukazati da postoje mladi, talentirani, ambiciozni ljudi s idejama, ljudi kojima bi ostvarenje snova bio rad u struci - u umjetnosti. Želimo pokazati da nije riječ o malom broju, već da nas ima mnogo, da društvu možemo dati puno, no da mogućnosti za to gotovo pa i nemamo.

Kakav je odaziv na vaš prvi projekt? Što smatrate njegovim glavnim vrijednostima?

Odaziv je velik, prijavljeno je više od 220 radova od preko 120 autora, ne samo iz Hrvatske već iz cijele Europe što natječaju daje međunarodni karakter i dodanu vrijednost i prepoznatljivost. Tako su pristigli radovi i iz Slovenije, Srbije, BiH, Češke, Crne Gore, Mađarske, Engleske, Rumunjske, Poljske, Makedonije, Francuske, Italije i Njemačke. Osim što imamo izvrstan odaziv mladih umjetnika, nailazimo i na veliku potporu profesora, afirmiranih umjetnika i osoba iz struke koji su nam svojim savjetima pomogli. Također, u projekt uključujemo i učenike srednje Škole likovnih umjetnosti u Splitu koji će u sklopu dvaju dogovorenih radionica pokazati svoj talent i potencijal. Ra-

Martina Vuković,
Nina Jurić,
Ana Šunjić,
Kristina Trifunović,
Vini Mihanović
FOTO:
LINA ČULIĆ

Ena Đelmo: 'Dizajniraj moju sociofobiju'

di navedenog, mislimo da je projekt pun pogodak - uspjele smo aktivirati mlade ljude i pokrenuti povezivanje različitih generacija kao i njihovu suradnju na jačanju suvremene kulturno-umjetničke scene.

Izložba radova nije jedino što će se događati u siječnju na samoj manifestaciji NUS 2012.?

Unutar osmodnevnog programa NUS-a 2012., publici će se predstaviti umjetnici iz Hrvatske i inozemstva koji se bave izvedbenim umjetnostima. Izvodit će se performansi i intervencije u javnom gradskom prostoru kojima će se propitivati stavovi građana prema umjetnosti i njihovo viđenje umjetnika kao donositelja pozitivne društvene promjene. Također će se održati edukativna predavanja, a publika će imati i priliku vidjeti nastupe splitskih demo bendova. Planiramo uključiti što

je više moguće i profesora iz struke i mladih umjetnika i neprofitnih udruga koje se bave kulturom i mladim ljudima. Želimo ostvariti interaktivnu mrežu kulturno-umjetničke scene i što bolje međusobne odnose.

Kao jedan od ciljeva postavili ste promociju suvremene konceptualne umjetnosti...?

Smatramo da je vrlo važna promocija same konceptualne umjetnosti jer svakodnevno uviđamo da u društvu još uvijek postoji nerazumijevanje prema novim načinima umjetničkog izražavanja. U većini slučajeva prosječan građanin konceptualnu umjetnost ne vidi kao umjetnost, i ovim projektom cilj nam je barem kod neke licence ljudi promijeniti takvo viđenje umjetnosti i postići da zbog sebe, ali i zbog afirmacije mladih umjetnika, razumiju konceptualnu umjetnost i cijene njihov rad. Veliku ulogu igra ade-

Jelena Sokić: 'Glasnik sam ovog vremena'

Radove za prikaz odabralo uredništvo Universitas

kvatna edukacija i poticanje onih mladih umjetnika koji svoj opus temelje na suvremenim konceptualnim radovima. Ono što mi možemo učiniti, jest poticanje i promocija umjetnika koji su pokazali potencijal, volju i želju. Činjenica je, i svi smo svjedoci toga, da se katkad svašta svrstava u domenu konceptualne umjetnosti, ali također možemo posvjedočiti nesretnim sudbinama dobrih radova koji bivaju krivo percipirani, nemarno interpretirani i zatrpani nerazumijevanjem. Postavljamo pitanje i sebi i vama; uz takvu nedovoljnu informiranost i nemarnu interpretaciju, na koji način uopće znati prepoznati kvalitetu umjetnika i radova, i tko je dovoljno kompetentan da tvrdi što je kvalitetno, a što nije?

Jesu li studenti prema vašem mišljenju dovoljno uključeni u društveni život i ako ne, kako tu uključenost pospješiti?

Iz našeg iskustva, mislimo da je nažalost tek manji dio uključena. Možda bi se trebalo puno više ulagati u promociju aktualnih događanja i prezentirati ih na zanimljive, privlačne i kreativne načine. Nažalost,

pravi lijek za bolest indiferentnosti još nismo pronašli! No nadamo se da idemo u tom smjeru. Realizacijom našeg projekta želimo na jednom mjestu okupiti što veći broj mladih umjetnika, pružiti im mogućnost da izlože svoje radove i njima se prezentiraju publici, pa ovim putem pozivamo sve građane Splita da dođu na NUS čija će vrata biti otvorena od 13. do 20. siječnja 2012., u prostoru Akvarij na Bačvicama. Pokazat ćemo vam da smo tu negdje, prisutni, ujedinjeno. Ako bilo tko od čitatelja ima neku sugestiju ili ideju, neka nam se slobodno javi na e-mail, kontakt informacije i sve o projektu NUS 2012. može se pronaći na službenoj stranici www.nus.hr. Želimo da nam se po realizaciji ovog projekta priključi još veći broj mladih umjetnika iz svih sfera umjetnosti i da postavimo čvrst temelj za daljnju suradnju i unaprjeđenje kvalitete i raznovrsnosti NUS programa. Želimo za nekoliko godina imati izuzetno kvalitetan projekt kojim ćemo si povećati mogućnosti rada u struci.

Širok suradnički krug

Našu prvu suradnju smo ostvarili s profesorima srednje Škole likovnih umjetnosti u Splitu, prof. Hrvojem Zuanićem te prof. Kristijanom Falakom. S njima su dogovorene dvije radionice u kojima će sudjelovati njihovi učenici sa smjerova fotografija, grafički dizajn i slikarstvo. Prvu radionicu vodi profesor Hrvoje Zuanić, a cilj je osmišljavanje cjelokupnoga vizualnog identiteta NUS-a (plakati, leci, katalog izložbe), što rade učenici trećeg razreda srednje škole, smjer fotografija, i učenici četvrtog razreda, smjer grafički dizajn. Radionica je odobrena od ravnatelja srednje Škole likovnih umjetnosti u Splitu i trajat će cijelo prvo polugodište ove školske godine, a učenici će nakon završetka polugodišta iz nje dobiti ocjenu u učeničku knjižicu. Najbolja ponuđena rješenja bit će prihvaćena i tiskana kao NUS-ov službeni vizualni identitet. Drugu radionicu, u kojoj sudjeluju učenici srednje Škole likovnih umjetnosti u Splitu-smjer slikarstvo, vodi profesor Kristijan Falak. Unutar radionice učenici će izraditi radove o temi ovogodišnjeg NUS-a (Tema: Tampon generacija), iz njih će nakon završetka polugodišta dobiti ocjenu u učeničku knjižicu, a za vrijeme realizacije projekta sami će, u za njih predviđenom prostoru unutar Akvarija na Bačvicama, postaviti svoje radove i time dobiti priliku doznati više o kustosvu izložbe te steći za vlastitu budućnost korisno znanje i iskustvo. Ostvarili smo suradnju i s profesoricom konzervacije i restauracije na Umjetničkoj akademiji u Splitu, Sagita Mirjam Sunarom, koja će održati predavanje o temi restauracije i konzervacije suvremene umjetnosti, te Sandrom Sterle, hrvatskom suvremenom umjetnicom i profesoricom na Umjetničkoj akademiji u Splitu, koja će održati javno predavanje u sklopu kojega će se osvrnuti na trenutnu situaciju u našim kulturno-umjetničkim krugovima.